

IZVORUL FERICIRII

ROMAN

DE

Ion Ionescu-Bucovu

Viața? Calvar sau fericire? Efort sisific de a ajunge pe vârful...

Dar mai ales cădere și dărâmare...Deșertăciune ca-n Eleziast: "M-am uitat cu luare aminte la toate lucrările care se fac sub soare și iată: totul este deșertăciune și vânare de vânt..."

Cad și se ridică împărații, se năruiesc lumi, peste civilizații cresc păduri, se nasc alți oameni și mor și ei. Toți caută Fericirea, Izvorul Fericirii, dar a găsit-o cineva, a găsit cineva acel Izvor al Fericirii care să ne facă egali cu Zeii?

Au fericirea e-n dradoste? Sau în averi? Sau în mărire? Am fost și am rămas un răsculat al ordinii publice, am oferit viața pe tavă împăratului după ce m-am convins că Izvorul Fericirii e o ficțiune. Se zvonea că o simplă atingere a acelei ape face din om o sărbătoare continuă. Zvonuri, minciuni, taine neîmplinite! Se zice c-ar exista undeva acel Izvor, că-l studiaseră alchimiștii și găsiseră-n apele lui o substanță halucinogenă care te transpune-n altă lume, în lumea ideală a visului...Învățații au răscolit marile biblioteci cu hărțile lor cifrate, dar n-au reușit să dea de el. Nimeni nu mai știe de aceste misterioase hărți. Cei ce le întocmiseră avuseseră o soartă crudă: moartea! Apoi s-a încins molima delațiunii! Se urmăreau și se spionau unii pe alții; de la copii la părinți, de la prelați până la împărat. Mulți plecaseră în căutarea lui, dar puțini s-au mai întors și, aceștia, bătrâni și bolnavi și și-au găsit locurile prin adăposturile unor vechi abații, mulțumiți cu un acoperiș deasupra capului și c-o bucată de pâine, închinându-și viața Domnului. Și- au devenit schimnici! Ca-n grotele himalaiene brahmanii sau ioghinii, vecini cu șerpilor și cu crocodilii. Mulți urmaseră calea lui Iisus Nazariteanul, dar

fuseseră prinși și crucificați. Trupurile lor lăsate pradă ciorilor și vulturilor, puteau în văzul oamenilor pe la răspântii...

Timp nedefinit al unui Ev Mediu întârziat într-o cetate din Marele Imperiu. Un Nero nenorocit, domnitor peste tot și toate...Imperiu întins ca o enormă carapace peste inimile noastre și peste tot pământul...

Mi-am încercat și eu norocul. Am plecat în căutarea Izvorului cam pe la apusul soarelui când se lasă răcoarea pe pământ. Soarele, înjunghiat, pe cer își prelingea vlaga căldurii peste tot, se transformase într-un enorm incendiu roșietic care ardea pe linia orizontului. Și ce umil m-am simțit eu în fața acestui spectacol și m-am îmbărbătat singur: înainte!

Să fi mers toată noaptea. Spre dimineață, obosit, m-am oprit la un han, un han undeva într-un enorm deșert. Acolo lume multă, din lumea bună a Imperiului: negustori, filozofi, retori, prelați, spioni, curteni, magicieni, duci, ducese, îmblânzitori de șerpi din Indii, mahomedani cu dragostea lui Alah în inimi, cardinali de Vatican, soldați și ofițeri din armata imperială, vânzători de ibrișin și mătase din îndepărtata Chină, negustori de cereale din câmpiile evropenești, toți stau la taifas și torc firul lung al timpului...

M-am așezat și eu la o masă lângă trei asemenea oameni necunoscuți și am tăcut. Priveam lumea aceea pestriță care se destrăbăla cu cadâne, vin și muzichie și m-am gândit ce mare este grădina lui Dumnezeu.

-Jupâne, zic eu, văzându-l pe hangiu după ce m-am dezmeticit, adu-mi și mie o ulcică cu vin!

Și aștept și privesc. Și privesc și aștept ca un intrus într-o lume din Șșeherezada.

-La Roma?- mă întrabă unul din comesenii mei.

Nu-i răspunsei, îl privii insistent, era un om chelos cu două fire de păr în vârful capului, rotofei, cu o burtă umflată și cu niște picioare groase, un fel de butoi enorm, după ochi și după culoarea feței, fiu al lui Mahomed.

-Nu!- zic eu și iar tac, văzându-l cum îl scot din fire pe burticos. Și tace și el insidios de tăcerea mea câteva minute cu o fleică de carne de berbec în gură, rumegând-o între dinții lui rari. Apoi după ce o înghiți, mormăi ceva printre dinți:

-Eu merg la Biblioteca Babel!

Musulmanul, îmi zisei eu, probabil că este un mare învățat și merge să se adape la izvoarele înțelepciunii antice. Mă întrebai dacă nu cumva era elev al lui Socrate. Dar după câtva timp îmi dădui seama că era un spion, un sperjur...Și asta după felul cum puneă întrebările. Căci începea prea diplomaticeste, spunând despre el cam ceea ce voia să afle despre mine.

Veni hangiul cu bărdaca de vin și-mi făcu șmecherește cu ochiul. Nu pricepui semnul dar nici nu plăti cu gândul să mai iau una căci eram obosit. Și-mi întorsei privirile spre al doilea comesean. Era un blond spălăcit, părea fiul lui Izrael, din ramura esenienilor, bărbos, slab, scofălcit, sfârșit ca un câine bolnav de lepră:

-Merg la Cezareea- se trezi el vorbind singur- la vestiții doctori din Cezareea! Am o boală grea de care aș dori să mă vindec căci am o soție tânără și frumoasă și averi nemăsurate care-mi rămân de izbeliște!

Cita mereu pe Avicena:

-Medicina- zicea el, dându-se mare- esta arta de a păstra sănătatea...sau: Trupul să fie una cu sufletul căci dacă unul se rătăcește, se rătăcește și celălalt! Dar el nu prea aplica sfaturile lui Avicena căci, îndată ce a văzut hangița, s-a-ntors către ea și i-a strecurat un taler printre țâțele ei țuguiate în sân, strângând-o la piept și șoptindu-i vorbe de amor la ureche.

-*Il vivere e un correre alla morte!*- zise el citâa pe Dante. Trăiește clipa , amice, căci timpul este așa de trecător...Și-i mai strecură hangiței câțiva taleri în sân, făcându-i cu ochiul. Dar urechea hangiței nu era la vorbele lui aruncate-n vânt ci mai ales la sunetul talerilor care se înmulțeau la pieptul ei. Și apoi, mă gândeam eu, tânăra lui soție numai pe el nu-l așteaptă

acasă! Și dădui peste cap toată ulcica cu vin, bântuit de setea de peste zi.

Al treilea sta mai la o parte, tăcut, părea că rumegă timpul. Brunet, aproape cărămiziu, slăbănog, un fel de urangutan scăpat din junglele africane, fuma mereu, tăcea și asculta. Cine tace, culege, mi-am zis eu, cine vorbește, seamănă! Tăcerea ăstuia e suspectă. Târziu de tot intră și el în vorbă:

-Viața, sâsâi el printre dinți, e ca o tablă de șah, când cu pătrățele negre, când albe și eu, nebunul, care iau pătrățele-n lungiș și-n curmeziș... Femei? Nicht! La mine femeia e visul niciodată împlinit...

Al dracului, mă gândii eu, după câteva clipe, cum mai minte! Îi fug ochii ca doi tâlhari după hangiță. El îmi zâmbi, complice și îi zâmbetul lui mai mult rânjit, îi zării doi dinți din față de jos lipsă. Indiferent, eu reluai dialogul cu primul, căruia –i eram dator cu răspunsul:

-Nu merg, domnule, la Roma! Și-mi vine și mie o minciună: Eu sunt vrăjitor, domnule! Am învățat arta vrăjitoriei la Colegiul Sacerdotal și-am plecat în lume s-o tămădui de toate relele de pe pământ! Și-am tăă. Îi făcusem curioși, ciuliseră toți urechile și făcuseră ochii mari, întrebându-mă:

-Vrăjitor, domnule?

-Vră-ji-tor?

-Vv-ră-ji-tor?

-Da, oameni buni, vrăjitor! De ce vă mirați așa? Cunosce arta divinației, arta tămăduirii viselor de la maestrul Cagliostro, piromanția, chiromanț, știu divinația numerelor: unu este numărul unității, trei-patru oferă plăceri miraculoase...

Râseră toți la numărul patru; erau patru și se-ntrebau ce plăceri miraculoase va să vie.

-...șapte e numărul practicii rituale: șapte minuni, șapte planete, șapte vaci slabe, șapte îngeri! Treișpe, vaaai, e nefast!

Cunosc apoi efectul plantelor: opiumul te fericește, la fel și măselarița, și hașișul, și laurul, și mandragora; cucuta, șofranul și laptele cucului te ridică la ceruri, fiertura de opium te face săurci pe scări de mătase la Dumnezeu... Când rumegi suc de măselariță sau laur, ți se-ntărește bărbăția...Așa făcea Cleopatra când se culca cu amanții...Li se servea ceai de măselariță sau de laur... Când sugi laptele- cucului devii bogat...Când te oblojești cu varză îți încetează orice durere și orice scursură...Știu și ceva astrologie, alchimie, lamaism, iluzionism, spiritism, fachirism... Un singur lucru vărog: păstrați acest secret că vine Inchiziția și pune mâna pe mine! Și-acum, noroc! Și le mai zic: Adunai-vă sufletele voastre zdrențuite că vine Apocalipsa și ardem ca pe ruguri! Auziți? Ca pe ru-gu-ri!

Nu știu ce-mi vine mie chestia asta cu Apocalipsa, după care tac din gură și se lasă melancolia și se-aude o muzică tristă...

-In vino veritas!-strigă unul. Și peste tot dezmăț cu femei lascive pe genunchi, fum de tutun și parfum de Ispahan.

Eu am recapitulat în gând: patru oameni, din cele patru colțuri ale lumii, stăm la masă, la un han, pe malul acelei oaze; primul, chelosul, cel cu Biblioteca Babel se numea Emanoilos, al doilea, blondul, Ianus, și al treilea, brunetul, Victorius...

Palmieri, cămile, căruțe, căldură, apă. Hanul parc-ar fi pustiu. Toți au dispărut, numai noi patru, înecați în licoarea lui Bacus, priveam seara aceea de vis, peste pustiu adia vânt cald, luna cât roata căruței, aluneca peste vârfurile minaretelor spre verdele răcoritor al palmierilor din zare. Hăt- departe, pustiul părea răscolit de furtuni de nisip. Semne erau: miros de nisip umed și păr de cămilă năpârlită, amestecate cu un aer înecăcios cu iz de catran și nădușală.

Privesc interiorul hanului, plăcut, stil galic amestecat cu stil romanic, corcitură de colonade și scări care urcă și coboară undeva pe o scenă de cabaret. Aici scheciuri,dansuri din buric,

cântece la guzlă, aer de intimitate nostalgică. Fripturică de batal cu vin de Calabria și femei frumoase.

-Plătesc eu!- se bătu pe burtă Emanoilos, dându-se mare și scoțând din chimir o pungă plină de galbeni, punând-o pe masă și făcându-i hangiului șmecherește cu degetul mare, îl chemă, se lipi de urechea lui și-i zise: să-mi aduci cea mai frumoasă și mai năzdrăvană baiaderă... să știe jocul din buric pe vârfurile picioarelor, și-apoi bătuta arăpească, să-i duduie fesele și să-i joace-n piept țâțoaicele, să se cutremure minaretele și să-l trezească pe Mahomed din Medina cu Kaba lui cu tot...

-Stăpâne,-i șopti hangiul- ți -o aduc așa cum dorești! Cât privește chestia cu duditul minaretelor, mucle, că ne-aude Imamul și ne trezim pe lumea cealaltă!

-Fie!- îi șopti Emanoilos.

-Ți-o aduc pe Cecilia, e fugită din harem, joacă pe genunchi și cântă imnuri profane învățate la Milet. Hangițo, o strigă el pe nevastă-sa, cheam-o pe Cecilia aici!

-Cine-o plătește?- întrebă femeia.

-Domnul!- arătă hangiul către Emanoilos.

Emanoilos îi strecură hangiței în sân câțiva taleri în timp ce femeia dădu luminile ochilor peste cap ca pe două mărgele, scăpate din albastrul de ametist al ochilor și fugi pe scări în sus s-o aducă pe Cecilia. Apoi către mine, foarte bine voitor:

-Eu, domnule, caut o lucrare pierdută prin bibliotecile lumii...Ai fost la Biblioteca din Alexandria?

-Nu!

-Nici la Babilon?

-Nici!

-Asta-i bună! Păi de unde-ai cules dumneata atâtea nțelepciune? Unde-ai învățat dumneata arta vrăjitoriei? Colegiul Sacerdotal e un fleac pe lângă ce știi dumneata! Ești prea lustruit în ale filozofiei...Probabil c-ai studiat la Academia Grecească pe Aristotel și pe Platon...Lucrarea căutată de mine ne dă cheile lumii viitoare...Căci neamurile i-

au cifrat izvoarele și le-a depus în rafturi secrete precum esenienii în Grotele de la Marea Moartă, Cărțile lui Isus Sirhan. Lumile s-au darâmat dar sulurile cu aceste izvoare au rămas! Trebuie descoperite căci lumea viitorului atârna de ele!

Veni Cecilia și tăcu, îndreptându-și ochii cu o poftă nebunească spre baiaderă. Îmi dădu de bănuiră că și el căuta cam ce căutam și eu. Nu știu dacă avea cunoștință despre acel Izvor; dacă avea, negreșit că mă trăgea de limbă.

Cecilia era încadrată de doi eununci pitici ce trăgeau din narghilele și făceau giumbușlucuri pe lângă ea. În fața lui Emanoilos, femeia făcu o plecăciune până-n pamânt. Era toată numai zorzoane, atârneau pe ea mahmudelele și icușării, averea furată de la Murat-Ali, trasformată-n galbeni ; îi zornăia pieptul arămiu și țuguat, desfăcut până sub coca țâțelor... Atingerea metalului galben le năbădăia și mai rău și le înfierbânta sângele cald care curgea-n ea ca-ntr-o sălbăticiune, scăpată din junglă. Cruda fiară aruncată ca pradă bărbaților fusese pe timpuri sclavă. Așa se șoptea pe la urechile oaspeților. Murat-Ali o cumpăraseră dintr-un harem cu bani mulți, o aduseseră acasă și o pusese argat peste toate averile lui. În câteva luni i-a luat toată bărbăția, i-a furat averea și a fugit aiurea cu hoții de cămile. Nababul Murat, văzându-se ruinat, a dat ortul popii de ciudă. După câțva timp, Cecilia și-a găsit locul aici. Se vinde pe bani mulți. Storce clienții de bani și de vlagă și-apoi le dă drumul. Oameni bogați, plini de bani și de averi din Orient și din Grecia Mare, chiar și de aiurea, după ce se culcă cu ea, înnebunesc parcă, aruncă averile și fug în lume nebuni, blestemă -și viața.

Cei doi eununci își zdrăgăniră guzlele lor, făcând un zgomot plăcut la urechile lui Emanoilos. Fata se repezi ațățător în vârtoarea jocului, făcu câțiva pași iuți în ritmul muzicii, își aruncă capul pe spate și dintr-o dată părul se desfăcu ca un incendiu, acoperindu-i jumătate din trup. Nu-i jucau decât ochii, buricul și șoldurile, ațățător câteodată, de cele mai multe

ori odihnitor într-un ritm languros leneș cu mișcări grațioase, tremurându-i carnea și frumusețile pe ea ca unui măslin învăluit de o tornadă.

-Cunoașterea vine de la femeie! Ea te-nvață ce e viața și moartea, ce e fericirea și nefericirea... Ce mai caut eu la Biblioteca Babel? Rămân aici cu baiadera..., zise privind-o cu nesaț pe femeie Emanoilos.

În timp ce-o privea uimit pe baiaderă, hangița se trase pe genunchii lui și-l întrebă:

-Îți place?- îl înghionti ea și-l mângâie ușor pe chelie.

-Place, zise el meditănd, e a dracului de frumoasă...Cât?- îi mângâie el lobul urechii cu buzele lui slinoase.

-O mie!-i șopti ea.

-De acord!

-Rămâi?

-Bineînțeles că rămân! Dar mai adu un popoboc cu vin și mai repetă figura cu friptura de batal pentru toată masa! De ce ați tăcut, fraților?- ni se adresă el nouă și luă ulcica cu vin și-o dădu peste cap, arătându-și buzele groase, unse cu seul care se răcise și sclipeau acum la lumina policandrului din tavan.

-Știi cine e ăsta?- veni hangița la mine și-mi șopti la ureche.

-Habar n-am!- îi răspunsei eu tot încet, să nu fim auziți.

-A fost mare nabab la vița lui!

-Cât de mare?

-Ceva mai mare ca Murat-Ali! A fugit cu visteria țării la Muntele Atos, s-a călugărit și a stat acolo până și-a pierdut urma... Toți ai lui au fost spânzurați la Ispahan! A construit acolo o mănăstire de călugări lângă apele mării, a înzestrat-o pentru o mie de ani, a bătut icoane-n fir de aur și-a dăruit toate potirele de argint aurit de la Caldeea. E nebun...Să nu-l credeți ce spune! Minte că e învățat și merge la Biblioteca Babel, asta este o închipuire a lui...Singura realitate este că are bani...Se zice că a îngropat visteria-n deșert...Vrea să cumpere strâmtoarea Babel-Mandel, s-o facă un oraș plutitor pe un

sistem de poduri, zice că așa a văzut el la Veneția...Dar să nu-l luați în seamă! Minte de nebun!

Privii în ochii hangitei, avea ochi ațățator de frumoși care te săgetau la inimă. Ce păcat că nu am și eu bani, mă lamentai eu în gând...

-De unde știi tu toate astea despre Emanoilos și de ce mi le spui mie?- o întrebai eu tot pe șoptite, privind la blondul și scofâlcitul de Ianus care tăcea tot timpul.

-Eu ce păzesc aici?- îmi făcu ea mie cu ochiul.

Ianus, deși băuse la cot cu noi, era treaz, numai ochi și urechi și-și nota totul într-un carnet, foarte atent la toate detaliile. Se uita când la mine, când la hangită, când la Emanoilos, când la baiadera care juca îndrăcit între cei doi harapi care gâdilau corzile guzelor într-un tremolo ușor, leneș, făcând-o să se scuture de miresme nevăzute...Rar de tot punea ochii și pe Victorius, care, obosit, sforăia asurzitor cu capul pe masă, cu o mână atârându-i pe speteaza scaunului...

-Dar tu ești nou aici, nu te-am mai văzut niciodată!- continuă hangita.

-Nou!

-Încotro?

-Vrei să-ți spun sincer? Văd că și tu ai fost sinceră cu mine!

-Chiar te rog!

-Am plecat să caut Izvorul Fericirii!

-Voi sunteți nebuni cu toții!- râse hangita, asta caută Biblioteca Babel, cellalt nu știu ce doctori să-l scoale din morți, Victorius visează cai verzi pe pereți, tu ,Izvorul Fericirii, aici la mine se-adună de la un timp numai nebuni...Uite, asta, Victorius asta, e iscoadă, l-au trimis dominicanii să vadă-ncotro se mișcă lumea, duce știrile Marelui Inchizitor care judecă totul după "*Malleus Maleficarum*"...S-au răsculat abațiile și s-au răspândit călugării ca făina orbilor, au făcut erezii și ereziile au spurcat bieteles abații. Arde focul, înghite totul, azi o abație, mâine

alta, până ajunge la Sfântul Scaun Apostolic. Nu zice la “Apocalipsă” așa: cade foc pe pământ și pământul arde și oamenii ard și pomii verzi și iarba...

-Da, și iarba, repetai eu, uimit de ce-mi spunea hangița care știa mult mai multe decât mine, ceea ce m-a făcut să cred că ea avea aici de jucat un rol mult mai mare decât cel de hangiță.

-Ești obosit!- zice ea- ar trebui să te culci, hai sus să-ți dau camera și să te faci lejer!

Ceilalți fiind absorbiți de jocul baiaderei, nu-mi mai luai la revedere de la ei și plecai să mă culc căci eram tare obosit. Urcai încet scările. În jur camere sordide de hotel de mâna a treia cu lighean, prosop, șobolani și praf peste tot...Intrai în cameră, pereții goi, doar un Tintoretto stătea agățat plin de praf într-un colț.

-Ploșnițe aveți?- o întrebai eu ironic pe hangiță, după ce văzui care e situația.

-Nu, nu avem! Fiți siguri că nu avem!

-Aici nu mai ești sigur pe nimic!- continuai eu dialogul.

-Dar nu mi-ați spus cum vă cheamă, Domnule!

-Zi-mi Vrăjitorul!

-Zăăuu?- strâmbă ea din nas.

-Și ce știi să faci?

-De dragoste!- glumii eu.

Femeia tăcu. Nu mai continuă dialogul, văzând apropoul meu. Îmi întinse lenjeria în liniște, îmi aduse apă caldă, prosop și săpun, apoi se așeză pe marginea patului și începu să turuie:

-Știi ce? Să nu te sperii dacă-ți spun ceva!

-Nu mă sperii!

-Azinoapte a murit un om în acest pat.

-Glumești?

-Nu glumesc deloc! Poate mai plutește prin aer sufletul lui...

Eu îmi ascuții urechile, femeia nu glumea. Mă gândii să plec dracului de aici să dorm în altă parte dar era singurul hotel în acest mizerabil târg de provincie.

-Era un diplomat olandez, continuă ea, venea de la Bagdad, om, nu glumă...apropo...să nu te iei de baiaderă că-ți dă tinctură de laură, te-adoarme și te jefuiește!

-N-are ce jefui de pe mine!

-Când n-are ce-ți lua de pe tine, te ucide! De când așteaptă ea să-i vină la mână Emanoilos! Vrea să fugă cu el în deșert să-i fure comorile!

Hangița ieși pe neașteptate din cameră în timp ce eu mă spălam pe picioare. Apa îmi crease o stare de plăcută moleșală și mă trântii în pat. Privii camera; în afară de acel Tintoretto care nu se prea zărea din cauza firelor de păiajen, pereții erau pustii. Deschisei fereastra și privii deșertul noaptea. Lună peste întinsuri de nisip de culoare arămie, sclipind peste câmpia de sticlă, sus albastru presărat cu licurici, peisaj mirific, umbre de cămile în noapte mergând către cine știe ce oază, zbor de rândunele și lăstuni care se retrăgeau pe sub streșini sau la adăposturile marilor palmieri. Undeva în zare se zăreau luminate siluetele minaretelor cu vârfurile lor spărgând albastrul înalt al cerului...Surd, mulțimea muritorilor murmura numele lui Alah, în rugăciunile de seară, după muezin.

Închisei geamul și așteptam să vină hangița. Începuse să-mi povestească acea întâmplare cu diplomatul olandez și mă făcuse curios. De ce murise omul și cine fusese criminalul? Hangița asta era un martor care știa prea multe! Îmi spusese despre Emanoilos o groază de fapte care mă puseseră pe gânduri: ba călugăr la Atos,ba mare boș cu comoara lui din deșert... și chestia cu abațiile arzând...De unde știa ea că Victorious este spion al Sfântului Scaun Apostolic? Și-apoi amănuntele cu Cecilia...

Hangița n-a mai apărut și-am adormit târziu cu toate aceste întrebări sub pleape și cu imaginea diplomatului olandez mort lângă mine. Și am visat un vis: eram paznic la

Izvorul Fericirii, curgea o apă limpede pe sub niște stânci umbroase și eu îmi înmuiaam degetele în micile valuri și stopiam cu ea pe proscriși. Oamenii la atingerea apei deveneau fericiți și fugeau ca nebunii și strigau: minuni, minuni, minuni! S-a născut un nou Mesia pe pământ, un nou Dumnezeu, un nou Dumnezeu! Într-o noapte pe când îmi făceam rondul, trei haidamaci mă prind pe la spate și mă leagă butuc. Erau cei trei comeseni ai mei: Emanoilos, Ianus și Victorius, soldați în solda Marelui Centru Inchizițional. M-au aruncat într-o căruță și m-au dus la Marele Inchizitor.

Aici m-am trezit în urlete și chicote:

-Târfă ordinară! M-ai ruinat! M-ai nenorocit!- striga Emanoilos.

Am sărit repede din pat și-am deschis ușa. Pe coridor și pe ferestre ieșau mari limbi de foc și se înălțau în înaltul cerului. M-am întors în cameră îngrozit, mi-am dat seama că ne soarbe un incendiu. Am dat să mă îmbrac, dar nu mi-am mai găsit hainele. Am tras de cearceafuri să fac din ele o funie să mă cobor pe geam. Sub cearceafuri, hangița dormea goală cu capul pe perina mea.

-Scoală târfă!- am preluat ei strigătul lui Emanoilos- nu vezi că murim! A luat hanul foc!

Am rupt cearceafurile, le-am legat unul lângă altul și am coborât jos pe geam; după mine a urmat hangița. În urma noastră geamul s-a umplut de o limbă de foc lăcomă. Am tras-o pe hangiță deoparte să privim spectacolul: era ceva splendid, dar și grotesc; ardea parcă o căpiță de fân din care fugeau înspăimântați bieții oameni ca niște șobolani, așa cum apucaseră...

I-am pus hangiței un cearceaf pe lângă ea în loc de haine și eu m-am înfășurat în altul.

-Tu ia-o spre răsărit- I-am spus eu hangiței- eu o apuc spre apus! Amândoi am fost blestemați, să nu te mai văd, târfă ordinară, de ce te-ai strecurat în patul meu? Era să murim ca niște șobolani!

Încotro puteam s-o iau? Un felah în pustiu și-o curvă-n vânt! Ce tâmpenii ordinare pot să se întâmple într-o singură noapte! Și totuși, înainte!

2

Pentru a mi se înțelege mai bine misiunea ce-o aveam de îndeplinit, a trebuit să-mi fac un curriculum vitae și să-l depun la Cancelaria Palatului Ducal.

După destrămarea Ducatului toți părăsiseră Palatul- mai bine zis Cancelaria Palatului Ducal- mai rămăsesem doar eu ca un însingurat printre mobilele demodate să asigur paza și să reprezint administrația în relațiile cu cuceritorii. De fapt acest scop era unul formal, altceva intervenise în viața mea care m-a făcut să rămân aici.

Descendentă a Ducelui de Spolletto, apăruse într-o zi de toamnă mohorâtă o fată pe aleile burdușite cu frunze moarte. Eram atât de trist în acel décor autumnal încât îmi venea să-mi iau zilele. Nori amenințatori peste tot cerul, ceață și vânt într-un décor macabru cu pomi desfrunziți, ciori și dealuri golașe. Mă plimbam singur pe aleile Palatului și meditam la trecerea timpului și la zădărnicia vieții. Deodată a spart tăcerea un glas de fată ca un clopoțel:

-Salut!- a zis ea cu o voce suavă.

Am tresărit și m-am întors spre acel glas. M-am trezit în față cu o fată atât de frumoasă, încât am crezut că visez: înaltă, șatenă, puțin slăbuță, față rotundă, puțin prelungă, încadrată de niște bucle blonde, o guriță mică și un nas de porțelan.

-Salut!- i-am răspuns eu, rămânând perplex în fața ei.

-Aici stă Ducele de Spolletto?- mă întreabă ea trăgând de un geamantan.

-Aici!- i-am răspuns eu uimit de făptura ei.

-Eu sunt Sulamita!- mi se adresează ea- nu v-a lăsat Ducele nici-o vorbă?

Ducele nu-mi lăsase nici-o vorbă, era mai mult plecat și Palatul stătea mai mult închis, ferecat în misterul lui, în mijlocul unei bătrâne păduri de fag și de stejar.

-Nu, nu mi-a lăsat nici-o vorbă!

-Dar dumneavoastră cine sunteți?

-Eu? Sunt secretarul Cancelariei!

-Îmi pare bine de cunoștință!

-Și mie!

-Eu sunt nepoata lui, cred că v-a vorbit despre mine!

-Mi-a spus ceva, vă îmbrăca mereu într-o aură de mister!

Dar nu mi-a spus niciodată că o să-l vizitați!

I-am luat geamantanul din mână și-am invitat-o în apartamentele fostei lui soții, răposată decurând. Aici rămăsese aceeași atmosferă de doliu: perdele negre, mari, străjuiau enormele geamuri prin care curgea mierea luminii de toamnă; sfeșnice și candelabre mari cu lumânări aprinse luminau din belșug portretul icoanei nefericitei femei care se stinsese așa de tânără din viață. Enormul baldachin, îmbrăcat în muselină roșie, era și el îndoliat cu o panglică neagră peste faldurile mătășii; peste tot albume cu amintiri, vieți peste vieți adunate între filele prăfuite de vreme.

-E un décor macabru, Sulamita!- i-am explicat eu, jenat de situația în care o pusesem.

-Macabru și romantic!- oftă Sulamita cu o umbră de tristețe pe față.

Deschise un geam și aerul proaspăt, lacom, inundă încăperea aducând parfum de rășină arsă și o răcoare care o făcu să se scuture; vântul, strecurat prin perdeaua enormă, făcu din ea un fel de velă care stinse toate luminile și pluti câteva secunde prin cameră ca o enormă aripă de pasăre uriașă.

-Au trecut patruzeci de zile?- mă întrebă ea curioasă.

-Au trecut...

-Cum a fost?

-Trist!

-Cât de trist?

Privită de aproape, fata părea un copil, o dulce fiică a Afroditei, înzestrată cu toate darurile femeiești din lume. Rămăsese cu ochii pe un tablou în ulei care o înfățișa pe Ducesă pe lagunele Veneției într-o dulce vita pe un amurg marin cu sclipiri de opal, risipiri de vise pe Grand Canale, într-o gondolă, în urma căreia doi gondolieri cântau probabil o cântonetă.

-A fost o mare doamnă!- se lamentă ea.

-O mare doamnă nefericită!- o completei eu.

-Vara întotdeauna mergea la Veneția- reluă Sulamita dialogul- când eram mică...Avea o plăcere bolnavă pentru acest oraș... Pentru ea Veneția era lacrimă și prăbușire, un oraș cu murii veșnic înlăcrimați de plânsul zbuciumat al nefericitului Ocheanos...

Sulamita era plină de lentoare, se mișca încet, grațios, ca o felină cu dulci vibrații ale corpului ei mic, încă necopt; părea un fel de mică japoneză de porțelan, având totul studiat în ea, de la vorbă până la mers.

-Am să dorm aici!- conchise ea, privind acel baldachin- au trecut patruzeci de zile, n-o să mă mai sperie spiritul ei...

Nu i-am răspuns nimic, mi s-a făcut frică, cum s-o las eu să doarmă aici între amintirile atât de triste ale Ducesei. N-am vrut să-i aduc aminte despre fantome și nici de spiritul ei care poate nu părăsise încăperea.

-La Veneția mergea întotdeauna cu mare plăcere, era orașul care vibra odată cu sufletul ei- continuă ea discuția- părea exilată de plăcere!

-Un exil sufletesc inexplicabil! Ducesa ducea aici un trai ca-n grădinile Semiramidei, avea o viață plină de opulență și tot ce-și dorea!

-Naiv ești!- mă amenință ea- bizareriile sufletului sunt fără noimă... Avea sufletul rătăcit după himere...Era o rătăcită prin viață!

Luă cele două albume în mână și începu să le frunzărească. Am înțeles că e obosită și că trebuie s-o las în pace. M-am sculat și am părăsit încăperea.

-Dacă ai nevoie de ceva, sunt jos!- am încheiat eu.

Coboram scările și mă gândeam că a dormi singură într-o astfel de încăpere în care încă mai dăinuie umbrele Ducesei este un act de mare curaj. Eu nici ziua nu aveam curajul să intru singur aici. Castelul acest și așa era populat cu umbre de tot felul.

Printr-un colț al masivei ferestre am văzut-o cum se dezbrăca: era un fel de zână în mrejele unui enorm păianjen. Bătea, bătea vântul...Cerul răsculat fierbea...Nori amenințători se lăsau pe scheletele negre ale copacilor...Zgomote stranii se-auzeau pe la streșini...Suna a tăblăraie, a tinichea...Noaptea cu enormele ei aripi înghițise totul...Numai la Sulamita luminile nu se stinseseră. Dimineața am întrebat-o:

-De ce n-ai dormit, Sulamita?

-Am răscolit amintirile Ducesei!- îmi răspunse ea fumând și aruncând fumul în cercuri vapoaroase care se topeau undeva în tavan. Vreau să scriu un roman despre viața ei și-mi trebuie toate datele!. Privește!- mă îndemnă ea, stând aplecată asupra unui album vechi. Buclele blonde-i cădeau pe frunte ca niște cârlionți aurii, ochii ei mari cu irisurile lor aprinse aveau ceva din luminile astrilor, profilul ei, cu liniile feței puțin curbate și cu nasul ei fin și mic, era parcă profilul unei păpuși dintr-o vitrină. Un lucru nu pricep eu- își dădu ea cu părerea cu nasul în album- fotografia asta pare trucată!

Privii și eu acea fotografie, era Piața San-Marco, Ducesa era îmbrăcată într-un lung pardesiu negru, iar peste gât atârna o eșarfă roșie care-i cobora pe piept. Stătea într-un grup de bărbați care treceau spre Palat, priveau clopotele lui San-Marco, probabil care băteau la acea oră... Între acei bărbați, străin de grup, stătea și Ducele care privea în altă parte.

-E posibil, interveni Sulamita cu părerea ei, ca Ducele de Spolletto să fie introdus mai pe urmă în cadru.

-De ce te frământă atâta prezența Ducelui în cadru?

-Cred că Ducesa voia să demonstreze posterității nevinovăția ei...

Cine să fie această Sulamită -m-am întrebat eu după ce m-am despărțit de ea, să fie oare vreun anchetator al Inchiziției care să-l scoată pe Duce basma curată? Era el capabil să facă o crimă ca asta când o iubea atât de mult? Și apoi toată lumea vorbea că Ducesa se otrăvise din cauza vieții ei plină de exhibiționism, purtată prin lupanarele dogilor și ducilor...

Nu i-am mai răspuns nimic Sulamitei referitor la Ducesă. Pe mine mă interesa mai puțin persoana Ducesei care era un capitol încheiat și mai mult Sulamita care devenea pe zi ce trecea un personaj curios. Simțeam din ce în ce mai mult cum această persoană se agață de sufletul meu ca o liană. Până la un timp ei i s-a părut ceva firesc. A început apoi o perioadă de tatonări, ne întâlneam, ne priveam, priviri când răutăcioase, când dulci, ne vorbeam circumspect sau tăceam zile întregi, spionându-ne...

Trecuse așa toamna și venise iarna, o iarnă grea, getică, cum ar spune nefericitul Ovidiu, plină cu viscole și troiene fantastice de zăpadă. N-o mai văzusem demult pe Sulamita și nici nu doream s-o mai văd, deși în sufletul meu, de la venirea ei, se schimbase ceva, dar nici eu nu realizez ce. Într-una din aceste nopți, când dormeam dus, m-am pomenit cu bătaii violente în ușa. Tocmai visam ceva, o scenă teribil de frumoasă cu o tesalonicană prin insulele egeene. Eram într-o corabie și priveam soarele cum ne răsfața pe mine și pe Kordella- căci așa o chema pe tesalonicană, numai noi doi pe marea albastră; era ceva fantastic, Kordella stătea cu capul pe pieptul meu și mi povestea viața ei, un mister cu un apostol trimis în misiune creștină în Asia Mică... Îi propusese s-o facă preoteasă, îmi povestea ea, și s-o trimită într-o misiune secretă în Orient. Ea refuzase propunerea și atunci fanaticul apostol o

aruncase în valurile mării de unde o pescuisem eu... Visul mi se întrerupsese aici, urmat de acele bătăi violente în ușa.

-Cine este?- am sărit eu speriat.

-Deschide ușa, te rog!- aud eu glasul speriat al Sulamitei, implorându-mă.

Sar din pat, îi deschid ușa și ea mi se aruncă în brațe, plângând. Corpul ei dulce, cald și mlădios, mi s-a lăsat moale pe piept, precum în vis al Kordellei, și mi-a șoptit:

-Ești sigur că Ducesa a murit?

-Cum să nu fiu sigur? Ce întrebare e asta?

-Nu e adevărat! Cred că Ducesa joacă teatru, azi noapte am văzut-o-n carne și oase, mi-a vorbit de Ducele de Spoleto!

-Și ce ți-a spus?-am întrebat-o eu curios să văd ce ineptii poate să-ndruga.

-Că e nevinovată!

-Sulamita, eu ți-am atras atenția să nu dormi în apartamentul Ducesei! Cred că ai visat un vis urât în care ți-a apărut ea...

-Chiar așa să fie?- s-a mirat Sulamita.

Am stâns-o la pieptul meu și am tras-o lângă pat, am mângâiat-o cu mâinile căuș peste obraji ei îmbujorați.

-Sulamita, am implorat-o eu, castelul e pustiu, nu există nici-o Ducesă, Ducesa e moartă, tot ceea ce ai văzut și ai auzit tu nu e decât rodul imaginației tale înfierbântate!

-Adică tu crezi că eu sunt nebună?- sare ea repede din brațele mele, izbucnind într-un hohot de plâns. Mă crezi și pe mine tot un fel de Ducesă rătăcită prin aceste ruine? Ducesa n-a murit, Ducesa trăiește, eu am văzut-o în carne și oase și-am stat cu ea de vorbă...

Despărțit de hangiță după incendiul devastator de la han, m-am oprit la umbra unor palmieri și mi-am refăcut în gând traseul pe care trebuia să-l parcurg până la Izvor. Identificasem locurile, ajunsesem pe o câmpie verde-verde, un fel de vale roditoare a Nilului care se termina abrupt cu niște munți înalți, înzăpeziți. Departe, în zări abia bănuite se vedeau crestele lor fantastice pe albastrul de sticlă al cerului; undeva la o parte străjuia Marele Sfinx, megalitul tăcut ce înspăimânta câmpia, iar mai departe, cele trei piramide cu vârfurile înfipite-n cer. M-am căutat la piept, câteva clipe am rămas năuc, am crezut că am pierdut sulul cu harta. Am avut impresia că am uitat-o la han și mi s-a distrus sau mi-a furat-o pur și simplu hangița după noaptea noastră de amor inconștient...Știam prin ce chinuri trecusem până pusesem mâna pe ea în Biblioteca Babilon. M-am gândit că ar fi posibil ca hangița să aibă legături cu Emanoilos să puie la cale incendiul pentru a-mi fura harta și a se face nevăzut cu ea. Dar am găsit-o, am găsit-o căzută din buzunărașul meu secret al pieptărașului cu care rămăsesem îmbrăcat peste noapte. Am cules-o de jos, am orientat-o spre cele patru puncte cardinale și am privit-o. Acel misterios Izvor al Fericirii era undeva între două creste de munți ce se zăreau mai la dreapta după lungi linii colinare care trebuiau străbătute cu piciorul. Sărman pelerin, obosisem și mi se făcuse foame, pustiul îmi aluneca printre tălpi și I hăt-depart, pe apele liniștite ale Nilului zării o nacelă ce aluneca

leneș printre smocuri de liane și palmieri, lăsând în urmă monștri de Lei, Sfînxul și Piramidele.

Văzând nacela că se apropie de mal, m-am dus și eu către ea, oricum zăream picior de om care putea să-mi dea un pic de ajutor spre marea mea aventură. În nacelă erau trei felahi bătrâni care trăgeau de năvoadele lor. La început nu mă băgară în seamă. Priveam apa Nilului care era liniștită, odihnitoare, o dulce legănare a privirii peste sclipirile de azur ale apei; sus soare, jos soare spart în cioburi mărunte, sus Sfînxul, Leii și Piramidele, jos, înecate parcă în apă, cu vârfurile în albia marelui fluviu, aceleași minuni megalitice.

Cei trei felahi, arși de soare, cu fețele sbârcite, îmbrăcați cu niște pantaloni albi, largi, păreau trei umbre plutitoare. Doar capetele lor înfășurate-n turbanele lor enorme păreau că se mai mișcă în căldura zilei.

-Aferim, călătorule!- zise unul din ei aruncând parâma la mal.

-Aferin și mulțam domniilor voastre pentru cîntea ce-mi faceți a mă întreba de vorbă în acest pustiu solitar. Tare greu e singur prin deșert...

Felahii au început a mă descoase: unde merg, ce fac eu prin aceste ținuturi singuratice, de unde vin și care e misiunea mea. Că au auzit ei că vin străini și scârmă prin nisip după antichități bine plătite prin țările Europei. Li s-a furat tot trecutul și l-au dus alții prin muzeele lor și ei tot săraci au rămas.

-Oameni buni, le-am spus eu, nu sunt dintre aceea ce caută averi, eu umblu după minuni spirituale și nu știu dacă le voi găsi vreodată! Vreau să-mi statornicesc viața prin nițicaiva coclauri unde se poate trăi fericit. Mai întâi și mai întâi sunt obosit, nemâncat și nedormit, dacă domniile voastre s-ar îndura să mă ferească cu ceva de-ale gurii, mă voi ruga pentru domniile voastre lui Allah, care e mare și atotputernic peste ceruri și peste pământ!

-Allah te-a scos în calea noastră, căci noi suntem fiii lui șiI te vom ospăta după datină, străine!- a zis unul din ei.

Le-am ajutat și eu să care pescuitul la locul lui într-o cherhana improvizată, băgată sub un mal, la umbra unor palmieri șiI eucaliptși și m-am așezat la sfat cu ei. Nu le spuseseș nimic din trecutul meu. La ce bun să le spun lor că mă numesc cutare, că sunt secretarul unui Ducat imaginar, c-am avut o nevastă șiI un copil, că nevasta m-a părăsit șiI copilul mi-a murit și acum nu mai mi-a rămas decât o speranță: să caut Izvorul Fericirii, să-l redau oamenilor și apoi să mă predau Împăratului să facă ce știe cu mine.

Unul din bătrâni, după câteva clipe de gândire se întrbă și el ca pentru sine, întrbare pusă de altfel tuturor:

-Unde se mai poate trăi liniștit și fericit pe pământul ăsta?

Ceilalți râseră de mine și pronunțară numele unei femei. Probabil, gândii eu, că aveau vreo tânără femeie și voiau să mi-o dea mie. Apoi au tăcut și au aprins focul. Aveau o compasiune nemăsurată față de mine și voiau să-mi pregătească o masă pe cinste.

În timp ce pregăteam masa, îmi scapă o întrebare:

-Mai e mult până acolo?

-Până unde?- întreabă curios un felah.

Era să mă dau de gol șiI dresăi repede busuiocul:

-Până acolo-n zare?

-Abu- el- Hul știe! – slobozi un bătrân sâsâit răspunsul și arată către Sfînx...Căci, tinere, continuă el, pe pământ toate ființele se tem de timp, dar are și timpul un dușman: Piramidele...

Am tăcut și am mâncat încet, rumegând odată cu peștele și înțeleptul proverb. Din civilizația ancestrală a Egiptului rămăsese această nestemată în înțelepciunea unor simpli pescari. Și Nilul care înainta agale către delta lui roditoare de unde plecaseră primele civilizații pe pământ...

După masă cei trei pescari și-au luat la revedere de la mine și-au plecat la îndeletnicirea lor, eu am rămas singur ca un minuscul semn de întrebare pe mal. Mă întrebam de ce oare unul din bătrâni se temea că nu voi ajunge niciodată acolo, invocând pe Abu-el-Hul, adică pe Părintele Spaimei...Se răzbună zeii, parcă voia el să spună, când vrem să-i supunem-Horus- Izvorul Fericirii- e o himeră și eu un nou nebun, un nou exaltat!

De-abia acum, după ce mă odihnisem, am avut timp să realizez dezastrul de la han. Ca prin vis îl zăream prin lumina flăcărilor pe Emanoilos, îi văzusem mai întâi chelia lucind la para focului, apoi picioarele lui ca niște obezi de căruță fugind prin nisipul încins. Mă gândeam apoi la Victorius sau la Ianus și la baiaderă... Să fi rămar Emanoilos în flăcări doborât de baiaderă? Am avut eu oare halucinații văzându-i chelia lucind în flăcări? Să-i fi ucis pe Victorius și pe Ianus din motive încâlcite care ne scapă nouă, celor de rând? Încâlcite mai sunt căile Domnului... Sau ei să fi pus totul la cale ca să-mi facă mie de petrecanie? Nu cumva aici era și mâna Sulamitei? Căci ea-mi spusese:

-Nu vei ajunge acolo, ți se vor pune piedici peste piedici!

Soarele trecuse peste apele Nilului ca un zeu tutelar, umbrele înserării se prelungeau departe în pustiu, venea peste visurile mele o noapte grea și eu nu-mi găseam locul să-mi ostoiesc oasele... Priveam în depărtare, spre piscurile din zare și parcă mi se arăta o rază de speranță. Poate astronomii aveau dreptate când numiseră cea mai mare așezare a locurilor Al-Kahiro, adică învingătorul- poate voi putea și eu să port acest nume odată-și-odată!

Am adormit cu aceste gânduri în inimă, se răcorise puțin, vântul de noapte se juca prin frunzele cedrilor bătrâni și parcă-mi mângâia făptura. În somn mă obsedau frânturi de imagini de la han: frumoasa hangiță pe care eu o respinsesem cu atâta răceală, mă mângâia și mă alinta ca pe un copil. Scena era bucolică, părea că ajunsesem la Izvorul Fericirii și-o găsisem

pe ea acolo în acea rusticitate sălbatecă, Izvorul limpede curgea-curgea, noi stăteam întinși pe un tăpșan și vorbeam prin semne; ne hârjoneam ca doi copii, mângâindu-ne unul pe altul și iubindu-ne în acea natură majestuasă care ne înconjura ca o Mater Dolorosa...

Din vis m-au trezit cei trei pescari care vegheau la capul meu, bolborosind ceva în limba lor. Lângă ei o frumoasă creolă cu părul împletit în zeci de codițe subțiri cu mijlocelul fraget strâns într-o pânză de in, picioare lungi, pline,, purtând un fel de romane, legate cu nojițe până la glezne, de urechi îi atârnav grele figurine de aur, drept cercei, mângâindu-i curbele dulci ale gâtului...Când am privit-o mai bine și-a înfipt privirile în mine ca niște săgeți:avea niște ochi mari, albaștri, încadrați cu gene lungi, negre. Unul din bătrâni, văzând că am rămas cu ochii spânzurați la ea, a început să râdă și s-o împingă în față. Am înțeles că este fata lui și, lundu-mă probabil drept rege, vrea să mi-o dea mie de soție.

-Căci acolo- și făcu semn spre crestele munților- nu poți ajunge decât însoțit de o femeie!- zise bătrânul, bucurându-se pe lângă mine.

Asta-mi mai trebuia! Eram sătul eu de femei, după eșecul cu Sulamita! Tecuseră rând pe rând prin viața mea Sulamita, Ducesa și Mandripora, nu mai vorbesc de episodul cu hangița! Acum îmi venea colac peste pupăză frumoasa egipteană, ruptă din frescele mormintelor foștilor urmași ai lui Ramses al treilea. Zâmbetul ei atât de stăruitor și făptura ei de statuietă de bronz m-au cucerit, m-am ridicat și m-am înclinat în fața bătrânului, apoi în fața ei, gândindu-mă că aveam totuși nevoie de o călăuză care cunoaște bine cărările dosnice până la Izvor.

Bucuria celor trei a fost fără margini când au văzut că am acceptat să-mi fie însoțitoare. Și m-au luat pe sus și m-au dus în tribul lor și toți la un semn au început să bată-n lemne de bambus, băteau într-un ritm îndrăcit și implorau spiritul nopții; erau un fel de rugăciuni sau mai de grabă divinații aduse zeului fertilității. ..

Femeile s-au strâns pe lângă frumoasa creolă și-au început s-o împodobească cu mărgelile de chihlimbar și colane de fildeș la mâini și la picioare și să-i cante cântece de bucurie. Apoi am băut o băutură dulce făcută de ei din nu știu ce fel de buruieni. Și în acest timp le explicam că eu am o misiune plină de primejdii și n-aș dori s-o vâd și pe ea într-o asemenea afacere riscantă.

-Mă închin ție, Pământ al Egiptului- exclamă unul din bătrâni, care-i era tată- ție, Osiris, și I ție, Sekhmet și vouă, Amon și I Horus să vegheați asupra viitorului fetei mele! Ia-o, fiule,- zice el plângând, că e neam de zeu din bătrânul Ra, și te va scăpa din mari primejdii...

4

După acea întâmplare cu Sulamita, între noi căzură tăceri grele. Iarna venise cu o furie rar întâlnită: vârtejuri de zăpadă și viscole răscolitoare răvășiră pădurea, geruri năprasnice arseră și uscară copacii. M-am rătăcit atunci, lenevind zile și nopți întregi, în lecturi spirituale din "Cântarea Cântărilor", adorând-o pe Sulamita: "Întoarce-te, Sulamita! Întoarce-te, fața să ți-o privim! Ce priviți la Sulamita, ca la hora din Mahanaim? Cât de frumoase sunt, domniță, picioarele tale în sandale! Rotundă-i coapsa ta, ca un colan, de meșter iscusit lucrat. Sânul tău e cupă rotunjită, pururea de vin tămâios plină; trupul tău e snop de grâu, încins frumos cu crin din câmp. Cei doi sâni ai tăi par doi pui de căprioară, par doi pui gemeni ai unei gazele. Gâtul tău e stâlp de fildeș; ochii tăi sunt parcă iezerele din Hesbon, de la poarta Bat-Rabin. Nasul tău este ca turnul din Liban, ce privește spre Damasc. Capul tău este măreț cum e Carmelul, iar părul tău ți-e de purpură; cu ale lui mândre șuvițe ții un rege în robie. Cât de frumoasă ești și

atrăgătoare, prin drăgălășenia ta, iubito! Ca finicul ești de zveltă și sânii tăi par struguri atârnați în vie. În finic eu m-aș sui- ziceam- și de-ale lui crengi m-aș apuca, sânii tăi mi-ar fi drept struguri, suflul gurii tale ca mirosul de mere. Sărutarea ta mai dulce-ar fi ca vinul, ce-ar curge din belșug spre-al tău iubit, ale lui buze-nflăcărate potolind. Eu sunt a lui, a celui drag. El dorul meu îl poartă. Hai, iubitul meu, la câmp, hai la țară să petrecem! Măine, hai la vie, să vedem dacă a rodit vițade-vie, merii de-au înmugurit, de-s aproape de-nflorit. Și acolo îți voi da dezmierdările mele. Mandragorele miresme varsă și la noi acasă, sunt multe fructe vechi și noi pe care, iubitul meu, pentru tine le-am păstrat...”

Zice la capitolui opt, versetul șapte: “Marea nu poate stinge dragostea, nici râurile s-o potolească; de-ar da cineva pentru iubire toate comorile casei sale, cu dispreț ar fi respins acela.”

Sulamita îmi intrase în inimă și nu puteam s-o mai scot! O priveam noapte de noapte pe fereastră și-mi venea să mă duc la ea și să-i spun c-o iubesc, c-o ador, nu numai marea și râurile, dar și iarna cu acest viscol n-ar putea să stingă dragostea mea pentru ea. Sulamita, cu glasul ei, cu făptura ei, cu mersul ei, cu părul ei, cu picioarele ei, cu culoarea pielii ei, cu tot ce avea ea, făcea parte din mine. Eram îndrăgostit, îndrăgos-tit! pentru prima dată și-mi venea să strig ca un nebun: Te iubesc, Sulamitaaa!

Noapte de noapte Sulamita se adâncea în scrierea romanului ei despre Ducesă. O vedeam într-o febră continuă, căuta pretutindeni certitudini, privea ore în șir la fotografiile ei, îi cerceta zâmbetul, privirile, portul, locul unde se afla, îi citea scrisorile cuvânt cu cuvânt pentru a găsi amănunte... Apoi lua la căutat fiecare colțișor al castelului, cameră cu cameră, să găsească ceva din umbra ei, din gândurile ei...

Într-una din zile pe când îmi luasem inima-n dinți să-i deschid ușa și s-o întreb ce mai face, ea se scoală de la masa de lucru și vine la mine cu flăcările ochilor arzând și-mi bate cu

degetele într-un carnet cu copertile îmbrăcate în piele și-mi zice:

-Domnule, am găsit o fărâmbă din ce caut! Iată jurnalul Ducesei! Și știi unde l-am găsit? Sub sofaua baldachinului! Fii atent ce zice pe prima filă: “Îl urăsc pe Duce, a făcut din mine o maimuță sentimentală...” Auzi, domnule, accentuă ea, o maimuță sentimentală! “...nu s-a mai culcat cu mine de două luni, reluă ea citirea jurnalului, jenată de intimitatea peste care dădea, ca să-l răzbun m-aș da primului întâlnit în cale!” Virilitate de invidiat, domnule! Și-mi zâmbeste complice. Și-i zâmbesc și eu și caut să limpezesc puțin lucrurile:

-Domnișoară, căsătoria ne îndobitocțește!

-Poate, zice ea, dând din cap. Câteodată ni se face lehamite de propria persoană, dar unul de altul...

-Nu-i adevărat!-i-o întorc eu- două inimi care se caută una pe alta și se iubesc nu se satură niciodată și nu li se face lehamite uneia de alta!

-Aiurea!- sare ea- parcă mi-ai vorbi din cărți! Ce crezi atâta în dradoste?

-Dar în ce să mai credem? Dacă nu e dragoste, nimic nu mai e pe pământ!

-Ce vorbești, domnule? Eu am venit aici pentru altceva...Averea, ducatul, castelul...

-Mă treci și pe mine în acest inventar?

-Hai nu fi ironic! Dacă faci parte din averea Ducelui, da!- glumi ea cu zâmbetul pe buze.

-Ce fericit aș fi să fiu valetul tău!

-De ce-ai fi fericit?

-Pentru că te iubesc, Sulamita!

Tăcu, puse capul în jos, câteva zbilțe de păr îi căzură pe ochi. Ridicai mâna să i le dau la loc, îi mângâiai obrajii roșii ca para focului, apoi ochii, după care o cuprinsei în brațe și o sărutai. Mi se lăsă, comoară dulce, pe brațe și simții cum îmi inundă sângele toată făptura; ceva ireal se petrecuse cu amândoi, un vis poate dorit de când ne văzusem și abia acum

împlinit. În sărutul meu am simțit gustul sărat al unei lacrimi rătăcite pe obraz. Plângea și nu știam de ce plângea...

-Tu n-ai observat că și eu te iubesc?- îmi șopti ea trist la ureche.

Sincer să fiu, nu observasem! Și mai știu eu ce observasem sau nu? Căci prea venise repede clipa fericirii când mă așteptam cel mai puțin...

5

Curriculum vitae pe care-l lăsasem la Cancelaria Ducatului suna cam așa:

Sunt un copil orfan, crescut din mila publică; părinții mei, tata grec, mama italiancă, au pierit în Marele Cutremur, acoperiți de pietrele cetății dărâmate. Având, probabil, ceva cap, Orfelinatul m-a trimis la Școala de scribi din Alexandria, am făcut apoi ucenicia la Curtea Papală patru ani, după care m-am angajat ca secretar al Ducelui de Spoleto. Cu această ocazie am petrecut multe clipe frumoase în marile biblioteci ale lumii, unde am luat cunoștință cu operele de bază ale omenirii. Acolo am auzit eu pentru prima dată de Izvorul Fericirii. Se vorbea pe șoptite despre el. Toți căutau o hartă cu localizarea lui, dar nimeni n-o găsisese. Eu o găsisem din întâmplare, Magister Sentențiarum îmi povestise despre existența ei și I-mi dăduse de înțeles s-o caut la sfârșitul volumului "Inițiere în lumile viitoare". Acest Doctor Sublimus care mă iubea foarte mult, mă cheamă la el la Cancelarie, mă mângâie pe cap, plimbându-și mâinile prin părul meu blond, și-mi zice în șoptă, ferindu-se parcă de cine știe ce iscoadă:

-Ești tânăr, băiatule, ai viața în față, pune mâna pe hartă, ai să devii al doilea Crist! Să dezlegi omenirea de nefericire! Știu că n-ai pe nimeni pe pământ și-ai putea să te sacrifici fără regrete! Eu am să mor că sunt bătrân și n-aș vrea să duc taina Izvorului cu mine în pământ. Urmărește când e liniște și

întuneric și mergi pe coridorul de la al treilea cat, acolo caută a treizeci și două încăpere notată cu litera H și vezi pe raftul de sus papirusul cu numărul 1830... Fii atent, toți cei care au ajuns la el, au murit căci papirusul e imprimat cu o otravă ucigătoare. Adu-ți aminte de părintele Anselm: credo ut intelligam... Nu-l uita însă nici pe Abelard cu: intelligo, ut credam...Urmează calea lui Ion Fidanuza- Bonaventura, care și el, ca și tine, a trecut printr-o mare nenorocire, ajungând la titlul de Cardinal, apoi Doctorus Seraphicus...

Nu mă interesa prea mult Bonaventura, eu voiam să-mi urmez calea mea. Căci sunt convins că fiecare are o cale a lui pe care trebuie s-o urmeze. Dar să revin asupra curriculumului: Nenorocirea ce se abătuse asupra mea, adică Marele Cutremur, găsisse toată Cetatea la serbarea Festum Corporis Domini, în Duomum; să fi avut patru sau cinci ani, priveam înspăimântat cum imensa clădire s-a crăpat în două, despicând catapeteasma, și cum din enormul tavan a început să cadă lespezi mari de piatră peste bieții oameni, strivindu-i ca pe niște furnici. E o minune, dar și un semn, cum am mai scăpat eu din acel dezastru. M-am smuls din brațele mamei, care zăcea lovită de moloz, și m-am retras lângă o colonadă care parcă rămăsese înfiptă în cer... După câteva clipe rămăsese ceva dezolant: ruine praf și pustiu...Am început să plâng și să trag de părinții care-mi zăceau sub moloz, încă mai erau calzi dar sufletele lor cred că se duseseră la ceruri...Am ridicat capul spre cer și am văzut un imens nor de praf prin care se zăreau stelele pe boltă. Am ieșit printr-o spărtură a zidului și-am luat-o la fugă urlând ca un animal speriat spre centrul cetății. Și acolo, aceleași dezastru: o lume moartă printre dărâmături...Maleus Maleficarum crezuse că numai grația divină mă scăpase.Am fost la o clipă de moarte și-am scăpat, după aceea chestia cu vrăjitoria m-a dus până lângă rug, nu știu ce minune s-a întâmplat cu mine de-am scăpat... Până la urmă tribunalul papal a hotărât flagelarea, apoi biciuirea în piața publică...M-am îmbolnăvit și-am vrut să ajung pe mâna

morții negre...Atunci a sărit un om din mulțime și a strigat tare:

-Pentru el- s-a schimonosit omul, plângând în genunchi, în fața Tribunalului- mă sacrific eu!- și s-a aruncat în fața convoiului de muribunzi ai morții negre...

A sărit spre mine soția lui, o femeie mărunțică și slabă care m-a luat în brațe, m-a strâns la piept și a zis:

-L-am pierdut pe el, fii al meu, fiule nefericit!

Dar n-am avut noroc, femeia era o depravată și fusese dată în urmărire generală de un tribunal islamic pentru preacurvie. Fugise în Imperiu din Iran să scape de pedeapsă, dar trimiseseră iscoade după ea și-o executaseră în secret: îi tăiaseră mâinile , cum fesese dorința lui Alah.

Apoi am luat drumul orfelinatului...

Orfelinatul era pe lângă mănăstire. Aici au avut grijă de mine două none; una în vârstă căreia toți îi ziceau Abbatisa și alta tânără-tânără, Novice. Abbatisa, un fel de Maria Egipteanca, la început o păcătoasă repudiată de toți, primise patru zeci și opt de ani penitență în pustiu și devenise una dintre cele mai bune maici din orfelinat. Cea tânără, căreia toți îi ziceau Novice, fugise de la monahii achimiți, adică cei fără somn, de undeva de prin părțile Constantinopolului și se aciuase și ea aici, la orfelinat. Abbatisa îl ziceam mamă iar Novicei, surioară. Toată ziua stăteam în preajma lor; sora mă purta de mână și mă învăța vorbe și slove pe nisip, iar mama Abbatisa, ce-i dragostea și ura. Toate acestea până mi-a venit rândul să plec la Școala de scribi din Alexandria. Am plecat din această mănăstire cu lacrimi în ochi și le-am lăsat pe cele două plângând după mine. Le-am promis că atunci când voi fi plin de glorie, mă voi întoarce și le voi răsplăti...Peste ani, când am revenit, totul acolo fusese ars, rămăseseră doar ruine peste ruine. Război? Incendiu? Cutremur? Blestem de la Dumnezeu! Poate toate la un loc! M-a apucat un plâns cu sughituri și cineva de sus sâsâia pe nas suavele versete din Ecleziașt:

“Deșertăciunea, deșertăciunilor, toate sunt deșertăciuni! Ce folos are omul cu truda lui cu care se trudește sub soare? Un neam trece și altul vine, dar pământul rămâne întotdeauna! Soarele răsare, soarele apune și zorește către locul lui ca să apună iară. Vântul suflă către miazăzi, vântul se întoarce către miazănoapte și, făcând roate-roate, el trece neîncetat prin cercurile sale. Toate fluviile curg în mare, dar marea nu se umple, căci ele se întorc din nou la locul din care au plecat. Toate lucrurile se zbugiumă mai mult decât poate omul să o spună: ochiul nu se satură de câte vede și urechea nu se umple de câte aude... M-am uitat cu luare aminte la lucrările care se fac sub soare și iată: totul este deșertăciune și vânare de vânt...” Da, adevărată vânare de vânt! Căci aici deschisesem ochii în viață și ce poate fi mai frumos decât meleagurile unde ți-ai petrecut anii copilăriei... O, Abbatisă, o mamă, ooo! Novice, soră, dacă sunteți țărăna, o sărut, căci voi ați fost steaua mea în viață!

Și-am îngenunchiat și-am sărutat pământul acela pustiu și m-am sculat, trzindu-mă singur-singur sub soare...

6

Farah Ahmed Yusuf, căci așa o chema pe iubita mea cu care mă pricopsiseră felahii și cu care plecasem de pe malurile Nilului, mi-a dat un sfat:

-Ești înțelept?- m-a întrebat ea.

-Da!- i-am răsuns eu, hotărât.

-Înțelepții fac și nu spun- zice ea, zâmbindu-mi fermecător, viața trebuie să fie faptă, nu vorbă, te voi ajuta să-ți ajungi scopul căci femeia, pretutindeni în lume e motorul care înfăptuiește totul, de la zămislirea omenirii până la războaiele fraticide. Ea decide totul pe pământ!

Am strâns-o la piept și l-am sărutat-o și sărutarea ei a căzut ca o înțepătură peste inima mea. Îmi striga parcă celălalt din mine: Ce faci, nefericite, iar te îndrăgostești? Ai uitat de Sulamita? Atingerea buzelor ei a venit ca o rază de soare peste sufletul meu. Omule, te simți singur, nu vezi că n-o iubești? De ce nefericești această ființă cu nefericirea ta? De ce o minți pe Farah? Nu o mințeam, dar nici drept nu-i spuneam căci eram golit de suflet...Singurul țel al meu rămăsese Izvorul...Dar în drumul meu către acest țel, Farah era un fel de tentație. Îmi plăcea s-o privesc de departe. Era frumoasă,tânără, corpul ei striga parcă de sănătate și de fericire. Adesea, uitând că sunt eu, cel ars în dragoste, aș fi plecat cu ea, cuprins de o mare fericire, spre meleaguri unde puteam să trăim ca-n basme...Dar inima mea era bolnavă de Sulamita... Și într-un timp simțise și Farah, căci femeile au un al doilea simț pe care noi, bărbații, nu-l avem. Începuse să mă evite, când intram în vorbă cu ea, evita multe, adesea o apucau lungi tăceri, apoi câte un oftat lung și câte-o umbră-i întuneca fața ei de creolă, de multe ori ocolea răspunsurile, o vedeam câteodată cu genele muiate-n lacrimi, buzele uscate, semne de oboseală și de urâtenie; toate-toate erau un fel de certitudine că legătura noastră nu va dura mult.

Acum era prea târziu să mă despart de ea. Cunoștea țelul meu și putea oricând să mă trădeze. Așadar a trebuit s-o țin lângă mine, s-o mint c-o iubesc, să-i joc teatru, s-o sărut, să mă culc cu ea... Și Farah nu era o femeie de lepădat, alt om care n-ar fi avut scârbă de dragoste s-ar fi îndrăgostit de ea imediat. Mă încurajam și eu, poate că veneau și acele clipe, viața e sucită, ce nu-ți place azi, mâine e miere...

Pe măsură ce urcam colinele, largi canioane ni se deschideau în față, vederi mirifice, mirosuri de mirt și tămâie, tăpșane de flori multicolore, de la violet, roșu, galben, albastru, până la albul imaculat al ghiocelului; pomi uriași, bătrâni cât lumea, își întindeau coroanele ca niște arătări îngrozitoare, întortocheate spre cer...Dacă aș fi fost aici cu

Sulamita, aş fi rămas ca Dafnis şi Chloe, ne-am fi făcut o colibă din bârne şi pământ şi-am fi trăit fericiţi până la adânci bătrâneţi. Dar Sulamita rămăsese pentru minrte fum, ceaţă, semn de întrebare...

-Dragule, zice Farah, în drumul meu către zeul Ra, eu am mai trecut pe aici! Ne apropiem de adevăr, trebuie să ne odihnim căci în miez de noapte vom cădea pe coama dealului şi de acolo se vede cu ochiul liber...Aş vrea însă să te previn: Marele Inchizitor are armate întregi care păzesc locurile, zice că acest Izvor e cea mai mare erezie a acestui secol şi trebuie păzit cu strânsenie. Descoperirea lui de către bieţii muritori ar pune într-o lumină nefavorabilă însăşi instituţia papală. Dacă ar cădea în mâinile poporului acest Izvor ar fi o sărbătoare eternă pentru toţi muritorii. Bătrânii vorbesc vrute şi nevrute despre el, zic că acei paznici de la gurile lui au vrut să-l astupe şi poate chiar au reuşit. Pentru a alimenta nefericirea pe pământ, au dat zvonuri că nici nu există, că este o ficţiune curată în care cred numai visătorii. Asta ar însemna o mare deziluzie pentru viitorul omenirii. Trebuie să ne strecurăm în raza lui după miez de noapte, între două sentinele şi dacă o fi să ne simtă, eu am să mă arunc ca momeală, căci aceşti bieţi soldaţi n-au mai văzut o muiere cu anii, iar tu să fugi...

Avea dreptate Farah, femeia e raţiune şi inteligenţă, iar bărbatul vis deşart...

Şi mai zice ea:

-Eu am să mă las iubită cu trupul până intru în graţiile lor şi tu, fă-ţi meseria: adună ostaşii nemulţumiţi ai Împăratului şi dă cu ei lovitura de graţie...Nu uita că eşecul ne va costa viaţă!

-De ce?

-Pentru că pentru Furii Izvorului, Inchiziţia are un sistem de închisori în Marile Grote, unde-i schingiuiesc şi-i umilesc până la moarte!

-De unde ştii tu toate astea?

-Nu întrba căci nu-ţi răspund!

-Grotele dau în abații și au legătură între ele iar acum sunt pline de nefericiți care au cutezat ca tine să calce legea și să se atingă de apa tămăduitoare!

Tăcui. Nu mă așteptam ca Farah să știe mai bine ca mine istoria Izvorului și toate fericirile și nefericirile legate de el. Faptul că Izvorul era păzit strașnic, mă puse pe gânduri. Auzisem de marea răscoală a soldaților Impăratului, nemulțumiți de soldele reduse și de hărțuirea în lupte fără rost; după înfrângerea ei mulți fugiseră și se aliaseră cu ereticii de la Grote. Problema era cum să-i mobilizăm noi și pe unii și pe alții. Ca orice lucru greu de îndeplinit, trebuia judecată o strategie bine pusă la punct. Primul gând îmi fu să pătrund în incinta Izvorului ca un fur; avea dreptate Farah, ea să rămână momeală pentru soldații din gardă iar eu să mă strecur dincolo să dau alarma la Grote și să mobilizez și pe soldații răsculați. Trebuiau toți înarmați; armele trebuiau luate din depozitele aripii militare inchizitoriale care-și avea sediul pe colina din dreapta Izvorului. Ce să facem doar eu cu Farah? Și nici nu-mi dădeam eu seama la câte primejdii ne expuneam!

În timp ce eu îmi făceam aceste planuri, Farah zâmbea și râsul ei avea ceva eroic. Și prin mine tresări câteva clipe spaima morții. Era poate un sfârșit de viață cu adio soare, adio verdeată, adio flori, adio dragoste, adio Sulamita, adio Farah, adio lume... Sau putea să fie numai o lungă detenție la Grote, alături de toți borfașii din Imperiu. Sau de ce nu, rugul în Piața Publică în ochii înspăimântați ai mulțimii. Dar, Doamne, putea să fie și o izbândă, una din marile izbânzi ale mileniului, un fel de pronie prometeică, a reda oamenilor acea apă miraculoasă, mult visată de toată lumea. Cam același lucru, și poate ceva mai mult, putea să însemne zâmbetul eroic al lui Farah; ea știa precis că Eroii sunt ca Zeii în câmpia Nilului și merită să le urmezi calea.

Am stat jos și am chemat-o pe Farah lângă mine, am mângâiat-o sincer ca un condamnat la moarte care-și execută ultima dorință și-și ia la revedere de la cei dragi, apoi am

sărutat-o și niciodată n-am simțit dulceața femeii așa de mult ca în aceste clipe nenorocite. Părea că tot ce mă mai leagă de viață e Farah; mă înșelasem atunci când credeam că n-o iubesc, creola avea ceva divin în ea: dulcile mângâieri, săruturile și lungile îmbrățișări agonizante, carnea ei ca jăratecul, tot corpul ei și toată făptura ei erau un fel de răscoliri ale unei delirante povești de dragoste cu doi copii rătăciți în grădina lui Dumnezeu, Edenul.

Eu cu ea de mână spre orizont, un vis de beduin rătăcit în deșert. Și Farah îmi tot zâmbea și zâmbetul ei devenea sărbătoare și ochii ei, ferestre dulci spre infinit și-mi repeta: trebuie să reușești, trebuie... Și mă strângea de mână și mă-nvăluia cu privirile ei rănite și-mi spunea c-ar face pentru mine și supremul gest, moartea, dar cineva din ființa ei fragilă parcă-i spunea să amâne totul pentru altădată...

7

Atunci când îi spusese Sulamitei că vreau să-i fiu valet, glumisem, dar gluma prinsese și mă trezise lipit cu inima de chipul zglobiu al acestei fetișcane despre care nu știam decât că este nepoata Ducelui de Spoleto. Și că a venit aici să scrie o saga despre iubirea Ducelui cu frumoasa lui Ducesă. N-aveam de unde să știu că viața mea, în tot ce a avut ea mai tragic, s-a legat de viața ei și destinul mă va obliga s-o disprețuiesc ca pe cea mai de jos femeie din lume. Dacă viețile oamenilor s-ar desfășura în sens invers, am fi blestemați să nu mai iubim și-ar trona doar ura pe pământ.

După acea iarnă grea care ne îndobitocise, a venit o primăvară scăpată din toate zăbrelile farmecului, aproape ireală. Lumină multă, soare violent de câmpie, triluri de ciocârlie, ciripit de păsări, bâzâit de gâze, șoșotit tainic de ape cu ultimele urme ale zăpezilor care se topiseră, nopți

halucinante cu stele sclipind peste frunzișul proaspăt înmugurit și cu adieri de vânt îmbălsămat cu toate mirosurile florilor de primăvară și c-o lună nebună care luneca pe boltă și turna, prelingea aurul ei pe verdele poienelor ca pe o ploaie mirifică în aerul proaspăt și moale al nopții. Și Sulamita îmbrăcată ca o regină cu o rochie albastră, vaporosă de mătase, setta pura, nova pura- cum spun italienii-chimono, dezvelindu-și zăpezile sânilor și colonadele gâtului și brațelor, mergând desculță prin iarba verde, ușor, cu mersul ei de ciută rătăcită după cine știe care izvor sau după un petec de poiană cu iarbă fermecată. Lua trifoii sălbateci în mână sau frunze de salcâm și începea:

-Mă iubește, nu mă iubește, mă iubește, nu mă iubește...

Aici trebuie să fi greșit eu căci chipul ei devenise un fel de narcoză care te face să-ți pierzi orice urmă de logică, vezi ceea ce nu este și auzi ceea ce nu se aude, un fel de vis în ramă, dulce, care te înalță pe scări de mătase spre înaltul albastru al cerului. Această zeificare, această fetișizare dusă până la absurd, m-a făcut să-mi pierd busola. Făcusem dintr-un chip banal și ingrat o statuie... Dacă o descărnăm de podoabe, rămânea un simplu schelet banal care lua chipul morții.

Dar dintre toate, vorba ei mă electrizase cel mai mult, căci avea un glas aparte ca sunetul mătăsii sau precum clopoței bătute ușor de vânt, cald, apropiat, cu inflexiuni și accente nebănuite care se agăța de urechi și le desfăta și le mângâia și le răsfăța. Și tresăream de fiecare dată când o auzeam strigându-mă.

După multe plimbări în astfel de nopți pe aleile pustii ale castelului, când ne desfătam cu minciunile, ținându-ne de mână, i-am șoptit la ureche:

-Sulamita, vrei să fii soția mea?

Ea s-a oprit din mers, a sărit în fața mea și a început să râdă:

-Eu, soția ta? Asta trebuie să fie o aberație... Eu am venit aici pentru altceva...

-Aș vrea să nu-mi spui nu, mai bine taci, că și tăcerea e...

-...un răspuns!- îmi ia ea vorba din gură-îngânându-mă și jucându-și luminile ochilor în privirile mele, electrizate de scânteile ochilor ei. S-a înroșit și apoi a tăcut. Să fi mers așa kilometri întregi prin imensa pădure, doi cavaleri rătăciți ai nopții, vrăjiți de farmecul ei. Au urmat tăceri prelungite în care se auzeau doar, bănuite, bătaile inimilor: tic-tac, tic-tac...Și probabil gândurile noastre în introspecție alergând cine-știe-unde...

-Nu trebuia să-mi vorbești despre însoțire!- îmi răspunde ea într-un târziu, melancolizată și liricizată până la absurd, era frumos așa ca până acum, numai așa puteam prelungi fericirea noastră! Însoțirea- mai zice ea după o pauză, citând nu știu care filozof, ucide fericirea!

-Nu se poate, Sulamita!- îi replic eu- cred că de-abia de atunci înainte vine adevărata fericire!

-Prost ești! Privește acea pasăre de pe ram! O vezi?

Da, o vedeam.

-Uite-te bine la ea și urmărește-i firea! Acum e-n nuntire. Iată cum cântă, cum ciripește, ce dansuri nupțiale face pentru atragerea partenerului, ce fericită e!- așa cum îți place ție să spui. Privește-o apoi când clocește ouăle, și-ai să vezi ce tristă e!. Fericirea, băiatule, e o stare trecătoare...Când voi ajunge ca bătrânica lui Schopenhauer sau ca această pasăre, clocind, crezi că ne va mai arde de fericire? Este cineva fericit în viață? Fericirea nu-i decât o iluzie... Regi, regine,duci, ducese, cardinali și papi, generali, mari îndrăgostiți ai unor timpuri, săraci și bogați laolaltă, au fost mai de grabă nefericiți decât fericiți. Am învățat din jurnalul Ducesei cât aș fi studiat patru ani în Biblioteca din Alexandria! Ce-mi vorbești, tu, mie de fericire?

-Poate ai dreptate, Sulamita, dar cunoști tu altfel manifestarea fericirii dacă nu e iubire?

-Nu cunosc și nici nu doresc a cunoaște! Pe toți ne conduce instinctul și suntem robii lui!

-Nu-i chiar așa, instinctul e o manifestare animalică, noi mai avem și rațiune!

-Ia uite, domnule, cine-mi vorbește mie de rațiune! Dacă ai avea rațiune nu te-ai mai gudura pe lângă mine ca un cățeluș! Păpușica ta are și gheare de leopard...

Aici am greșit eu, n-am dat nici-o importanță acestei discuții. Fata fusese sinceră cu mine, numai că nu-și scosese ghearele de leopard...

-Și totuși, am insistat eu, lăsând la o parte fericirea și nefericirea pe care noi le incrimăm, eu te mai întreb odată: ești de acord să ne căsătorim?

Și ce noapte târzie se făcuse, răsărise pe cer puzderie de stele și luna ne bătea, cu razele ei fascinante, chipurile, aruncând culoarea mierii peste frunzișul proaspăt înmugurit. Și cântau păsările, și foșneau, adiate de un vânt cald, mediteranian, frunzele plopilor și se-auzeau undeva, departe, un cor de brotăci, făcând o larmă de bâlci oriental...Călcăm ușor firul ierbii și nu ni se auzeau decât bătăile inimilor noastre și pulsul simțit între palmele care se strângeau nebune, degete-n degete.

-Da!- îmi sare Sulamita de gât, lipindu-se de mine și sărutându-mă pe buze.

Și eu, strângând-o în brațe, și sorbindu-i ochii aceia mari, încep ușor să-i deschei nasturii rochiei și să-i dezvelesc sânii aceia tari, care fierbeau, și s-o iau în brațe s-o culc în omătul ierbii, rostogolindu-ne îmbrățișați ca două năluci, cu cer cu tot, cu stele, cu lună, cu vârfurile copacilor, spre valea plină cu maci sălbatici, roșii ca purpura...Și, Doamne, nu știam dacă ceea ce trăiesc este vis sau realitate, căci așteptasem aceste clipe atât de mult...

Și după ce ne-am iubit și ne-am săturat de vraja acelei nopți, am luat-o pe Sulamita în brațe și-am plecat cu ea spre castelul acela vrăjit. De departe mi se părea că sunt eroul unei fascinante povești, legată de destinul acelui castel. Bătea luna-n el și acoperișul îi reflecta razele printre enormele pânze de

păiajen, învăluindu-l într-o adâncă vrajă. Figurile stranii de pe pereți, chipurile în ulei ale Ducelui și ale Ducesei și-ale moșilor și strămoșilor lor mi se părură un cor de priviri malițioase care mă făcură să le urăsc. Prea se uitau chiorâș la noi și ne invidiau!

A doua zi l-am chemat pe Duce, ne-a binecuvântat, ne-a dăruit castelul și bani pentru o lună de zile la Veneția. N-am mai avut răbdare, ne-am făcut imediat bagajele și cu poștalionul de dimineață am plecat spre patria dogilor, nu înainte de a trece pe unde odinioară ucenicisem la Curtea Papală. Mi-am întâlnit aici colegi și prieteni cu care m-am bucurat mult de revedere. Și-am plecat apoi către Veneția, dulce vis și dulce ispită ale oricărui muritor, având-o pe Sulamita lângă mine, ca leagăn și poezie... În asemenea clipe, zilele ni s-au părut mari fausturi sufletești, sori împietriți care-ți rămân în inimă și pe retină ca niște ilustrate veșnice: marea de azur, valurile, canalurile, bisericile, San- Marco, lumea pestriță... Peste tot eram doar eu și Sulamita și murii cetății plângând veșnic scufundarea ei. Apoi Veneția- Santa Lucia, Grand Canale, Piața San- Marco, Palatul Ducal, Palatul Foscari, Palatul Cavalli ora Franchetti, Ca' Doro, il fondaco dei Turchi, Palatul Rezzonico, Palatul Cantarini-Fosan, Ponte di Rialto, magnifica Santa Maria della Salute...

În Santa Maria della Salute, Sulamita îngenunchiase în fața altarului și spunea o rugăciune. Cineva din marea mulțime exclamase: Parcă-i sfânta Maria însăși, coborâtă de pe soclu!. Și așa era, toată aureolată în acea frumusețe boticeliana, cu aliură de sfântă...

Noaptea dormiam cu Sulamita la Lido și ascultam încântați până seara târziu canțonetele gondolierilor și ale trubadurilor, priveam înnebunați la splendorile ce le vedeam, la fascinația Veneției în sărbătoarea “ La festa del Redentore”, o explozie de bucurie cu muzică, carnaval și tot ce dorești...

Și mai presus de toate, corpul Sulamitei care cântă și mă încântă cu sănătatea și armonia lui, apoi vorba ei cu glasul

dulce de melopee, privirile ei cu ochii rătăciți de un bolnav dor de viață și veninul dragostei care mă narcotiza cu o vrajă năucitoare...

La un moment dat aș fi închis-o și-aș fi ținut-o în cameră acolo, atât era de frumoasă în costumul ei sumar, alb, de mătasă, ca bobul nisipului, bătând în galben, căci se uitau după ea trecătorii și mă făceau gelos, poate că și eram, căci m-aș fi oprit și aș fi făcut crimă, chiar și pentru o singură privire; ah, bărbații, idioții, cu poftele lor!- crimă aș fi făcut gândesc- și cu ea dacă aș fi bănuir o singură umbră de gând pe fața ei care m-ar fi trădat...

Dar luna de miere, ca orice lună de miere, a trecut repede și a trebuit să ne gândim la plecare. Ne-am făcut planuri cum trebuie să ne organizăm castelul nostru, casa noastră, dăruit de Duce, cum să ne rostim viața, câți copii să ne facem, de ce să ne apucăm pe viitor și multe altele... Ne-a rămas amândurora pe suflet o umbră de regret că trecuse ceea ce fusese cel mai frumos în viața noastră- luna de miere, poezia, de acum venea proza amară a vieții de care noi nici nu bănuiam cât de amară poate fi!

Când ne-am luat la revedere de la mare și de la soare și de la Veneția, Sulamita avea ochii umezi, plângea...

-Veneția, zicea ea trist- a fost experiența cea mare a vieții noastre; ca și zidurile ei, viața aici, paradoxal, pare așa de tristă în fericirea ei, încât vii vesel și pleci înfrânt ca un general care și-a pierdut toată trupa pe câmpul de luptă, cu o tristețe care te ucide... Lacrima și plânsul zidurilor se transmit sufletului...

8

Ooo, nomina odiosa! Poate vă mai amintiți de cei trei interlocutori ai mei de la hanul din pustiu: Emanoilos, Ianus și

Victorius. Închipuiți-vă că I-am visat! După ce pusesem în detaliu planul nostru la cale cum să ajungem la Izvor, eu cu Farah am făcut dragoste și apoi am hotărât să ne odihnim. Găsisem o căpiță de fân proaspăt cosită, ne-am băgat în ea și ne-am învelit cu o piele moale de căprioară. Să fi fost spre miezul nopții, stelele sclipeau pe bolta albastră ca niște ochi de strigoi și de undeva, din apropiere se-auzea cântecul unei bufnițe care spărgea răcoarea nopții cu glasul ei prevestitor de nenorocire. Așa am adormit eu, legănat de lumina lunii, înnobilit de prezența femeii, care tot îmi mângâia cu mâinile ei catifelate, fața mea crispată. Și m-am trezit undeva în Iad, intrasem pe o poartă mare pe care scria cu litere mari un vers din “Divina Comedie”: “O, voi, muritori, lăsați aici orice speranță!” Intrsem oare în cercurile dantești din infern?- mă întrebam eu și pășam încet, desculț, în costumul lui Adam spre biroul de triere. Adică- îmi închipuiam eu- cineva acolo te întreabă cum te cheamă, ce vânt te aduce aici, ce păcate ai avut în viață, și , după gravitatea faptelor, vei primi pedeapsa bine meritată. Și tot eu mă încurajam: făcusem destule fapte bune în viață și-mi ziceam că Dumnezeu îmi va da după faptă și răsplată. La acel birou de triere nu era nimeni, pustiu și praf peste tot, doar uși întredeschise. Deschisei o ușă masivă care dădea într-o cameră mare și văzui chipul lui Emanoilos care dormea, sforăia pe o sofa, într-un acces de epilepsie. Nu mai era chel, din capul lui plecau în loc de păr niște șerpi, încolăciți, care colcăiau și se zbăteau în cap până peste urechi.

-Emanoilos!- îl strigai eu.

El mormăi ceva și se întoarse pe partea cealaltă.

-Pe mine unde mă repartizezi?- îl întreb eu, convins că el este șeful Porții Iadului.

El tace, îmi întinde mâna și-mi dă o cheie. Și plec pe Valea Schingiuirilor, unde se auzeau strigăte și urlete. Aici sunt muncile, mi-am zis eu. Și zăresc doi oameni despuiați care aveau coarne ca de draci. Privind mai atent la ei și i-am recunoscut pe Ianus și pe Victorius. Când m-au zărit, s-au luat

după mine cu niște furci în mâini și strigau cât îi ținea gura: La smoală! La smoală! Adică să mă bage în cazanul cu smoală, am gândit eu, și-am luat-o la fugă...

Apoi s-au schimbat planurile: eu cu Sulamita de mână printre stampele Vaticanului. Aici erau întradevăr doi draci cu furcile ridicate care-i băgau pe proscriși în cazanele cu smoală. Ea zice:

-Hai de aici!

-De ce ? –o întreb eu.

-Nu-mi plac aceste scene! Hai mai bine să vedem stampele Raiului!

-|i-e frică, Sulamita?

-De cine?- întrebă ea speriată.

-De Iad!- îl răspund eu furios și mă trezesc.

Farah se sculase, aprinsese câteva surcele și stătea grecește lângă mine. M-a întrebat dacă am dormit bine. Cum să dormi bine cu astfel de vise nenorocite? Îi povestii și ei straniul vis și-mi spuse că nu e bine să ne lamentăm acum în preajma marii bătălii. Mai bine să nu ne mai gândim la astfel de bazaconii!

-Soldații în preajma luptelor trebuie să cânte imnuri de slavă!- zice ea și începe să danseze tandru, după o melodie cântată tot de ea.

Am pus la cale ultimele detalii ale planului și Farah devenise foarte distrată, parcă nu-i mai păsa de viață, intase într-o narcoză și toată lumea se părea că e numai a ei. A rămas ca ea s-o ia înainte și eu în urma ei să merg până aproape de Izvor; dacă voi fi prins, trebuie să organizez o revoltă la Grote și să ne batem cu armata. Gândul ei era să ajungă la Marele Inchizitor la Foișor, să-l atragă într-o cursă de amor și să incendieze Foișorul. Aceste fapte trebuia să se petreacă în timp de sărbătoare când ieșea prostimea să asiste la execuții. Rămăsese stabilit așa cu Farah: Când oamenii de la Grote vor vedea Foișorul arzând, să se răspândească revoltații și să incendieze Abațiile și Cancelaria Inchizitorială; alții, bine

organizați, vor merge la depozitele aripii militare și se vor înarma. Oamenii trebuie treziți la luptă, la viață, să li se incendieze întâi conștiințele lor, cum zicea Farah.

Chestia cu incendiarea cunoștințelor o mai auzisem eu undeva, dar Farah acum mi-o vârâse sub pleoape.

-Auzi, domnule Flavius, când incendiezi conștiințele, schimbi lumile, băiete!

În timp ce noi făceam ideologie, noaptea era pe sfârșite, ieșise luceafărul de ziuă și aproape se rumeniseră zorii; tăcerile se întinseseră peste tot și eu, disperat, fără să-i arăt, mi-am luat la revedere de la Farah, știam că n-o s-o mai văd și m-a cuprins un dor nebun de ea. Mi s-a făcut milă de făptura ei care a rămas gânditoare cu fața în jos, aproape plângând... În ce privejdie o împingeam eu? Îmi dădeam sau nu-mi dădeam seama? De ce n-o opream de la această nebunie? Ea credea în mine și mă urma orbește și eu ce-i făceam? O aruncasem în brațele morții așa tânără și frumoasă, cum era.

În sfârșit, gata cu lamentările, ne-am despărțit cu zâmbetele pe buze, încurajându-ne reciproc. Ea a luat-o înainte fără să se ferească; am auzit un fâșiit ușor apoi un glas de bărbat întrebând-o ce e cu ea în acest sector interzis.

-Ce să fie, repeta ea, făcându-se că plânge, m-am rătăcit pe aceste meleaguri...

-Ce e, mă?- a întrebat un al doilea bărbat care făcea de gardă cu primul.

-Am prins o rătăcită!- îi răspunde el bucuros că a pus mâna pe o pradă bună.

Profitând de neatenția lor, m-am strecurat și eu prin lăstăriș și iarbă și m-am apropiat de Izvor. În vale doi oameni munciau de zor cu niște lopeți în mână, astupând izvoarele cu niște grohotiș. Priveam cu atenție spre ei și-l văd mai întâi pe Emanoilos, căruia îi lucea chelia în razele dimineții, apoi pe Victorious, slăbănogul acela nenorocit care mă mințise că a plecat după niște doctori...În această gașcă trebuie să fie și

Ianus, mi-am zis eu, și nemaiputând răbda tâmpenia lor de-a astupa firișoarele Izvorului am strigat cât am putut:

-Stați, opriți-vă, nenorociților, că luați omenirii ultima speranță!

Ei s-au speriat, nu s-au așteptat să fie surprinși asupra faptului și I au dat un semnal din fluier.

-Cine ești, tu?- întrebă surprins asupra faptului Emanoilos. Și cum ai pătruns aici?

-Ce păzesc tâmpiții ăia de paznici?- întrebă furios Victorius.

-Ce, vă faceți că nu mă cunoașteți?-îi întreb eu și mă bag cu fața în ei să mă recunoască.

Imediat apare și Ianus, îmbrăcat militar, cu doi soldați cărora le strigă furios:

-Umlfați-l! Și la Grota numărul trei cu el că acolo mai sunt locuri!

Ianus se roșise la față și bolborosea întruna.

Îmi aruncaseră cătușele numai la mâini și m-au luat pe jos la Cancelaria Inchizitorială.

Acum îmi era indiferent dacă mai trăiesc sau nu, trecusem prin atâtea nenorociri, Farah îmi dăduse revelația cu incendierea conștiințelor, trebuia s-o urmez cu toate că nu mai știam nimic de ea. Eram însoțit de doi țuțeri, unul negru, un fel de țigan cu buza de jos tăiată în două, căruia pe urmă am aflat eu că toți îi zic Buză Tăiată și care repeta mereu în urma mea că el e legea, că asta la el e o obligație, ce să-i faci, meseria...Și al doilea ceva mai tânăr, mai distins, pe care eu îl identificai cu un grad superior, și care mergea lângă mine tăcut și abătut, bântuit de cine știe ce gânduri negre.

-Când o să vă mai săturați odată cu idiotenia asta?- mă întrebă el rar cu lenea de pe tot pământul pe capul lui, făcând un semn spre partea unde se afla Izvorul.

-Niciodată!- îi răspund eu, hotărât să-l înfrunt- ar trebui să vă săturați voi să slujiți niște tâlhari!

-Noi n-avem nici-o vină!- se dezvinovăți el- suntem niște slugi credincioase și atât!

-Dacă n-ați mai fi voi, slugile, lumea ar putea trăi fericită!- le arunc eu în față argumentul care mă rodea tot timpul.

Ieșise soarele printre clădirile cărămizii ale cazărmilor și pe jos forfoteau soldații; privii sus să identific Foișorul, mă întrebam unde putea să fie acum Farah cu ochii ei mari de vită rănită. Îmi amintii și de acel vis nenorocit cu cei trei cunoscuți ai mei și acum mă gândeam că mi se împlinise. Priveam doar sus de porți să găsesc acel slogan dantesc cu “ O, voi, muritori, lăsați aici orice speranță!” dar nu l-am văzut. Eram întrun fel fericit- cât poate fi fericit un condamnat la moarte- căci eram aproape un astfel de om aici în bârlogul lor. Mă gândeam însă că poate-mi va reuși planul și atunci va fi o ibândă prometeică; cum oamenilor le fusese dat focul, poate izbuteam și eu să le redau Izvorul Fericirii.

În sfârșit, cei doi m-au târât într-o cameră semiobscură pe care scria “Cameră de anchete”. La o masă stătea cu hârtoagele răvăcite un prelat bătrân care căsca întruna și care mă invită politicos să iau loc. Se uită ce se uită prin hârtiile lui și într-un târziu, când eu credeam că a adormit de-a binelea, mă întrebă pe un ton blând:

-Ce erezie ai săvârșit, proscrisule?

-Nici-o erezie, Excelența –Voastră!- zic eu și inventez pe loc o nerozie: îmi caut nevasta, s-a rătăcit pe-aici, a pus deavolul stăpânire pe ea și prea-curvește cu soldații Măriei-Voastre!

-Cum o cheamă pe soața dumitale?

-Farah Ahmed Yusuf- îi răspund eu și apoi tac minute în șir, făcând pe spășitul până când gângavul și somnolentul mei anchetator o caută în scriptele lui.

-Da, e la noi!- zice- poate că ai dreptate, bărbate, că femeile s-au depravat mult în ultimul timp, a pus Necuratul stăpânire pe ele. Nero ne îneacă pe toți în mocirla timpului!

Dar...dumneata figurezi la noi ca eretic încă din copilărie...Nu ți se mai spune cumva și Vrăjitorul?

-Întrun fel, da! Așa-mi zice lumea!

-Și mă rog, ce vrăji știi să faci?

-Nici una, Excelența-Voastră!

-Atunci ce căutai dumneata în preajma Izvorului?

-V-am spus... soția...

-Cum îți explici dumneata că dintre toți credincioșii Duomului ai reușit să scapi singur?

-Pronia cerească!

-Vezi? Dumnezeu ți-a dat o șansă...În loc să-i rămâi credincios, te-ai pus împotriva voinței lui...Ai absolvit cumva Școala de vrăjitorie din Efes?

-Da!

-Cunoști arta tălmăcirii viselor?

-Da!

-Cunoști piromanția?

-Da!

-Și chiromanția?

-Și!

-Cunoști arta divinației?

-Da!

-Știi efectul mășelariței, al opiumului și-al laurului?

-Da!

Mi-am dat seama de unde știa anchetatorul meu toate acestea! Am văzut o foaie întreagă în dosar cu scrisul lui Emanoilos sub care semna că eu...

-Toate aceste informații le-aveți de la un tâmpit pe care eu l-am mințit cât am putut la Hanul din deșert.

-Și oare m-ai mințit și pe mine?

-Bineînțeles!

-Da, dar noi le luăm pe toate de bune! Triem și scoatem numai ceea ce ne interesează pe noi! Crezi că ne duci pe noi cu preșul? Povești cu căutarea soției tocmai în preajma Izvorului... Or fi soldații noștri ahtiați de femei, dar nu se

dedau ei tocmai aici la prea-curvie... Dumneata știi câți au căutat acest Izvor? Mii, zeci de mii, milioane! Și care mai trăiesc, zac în Grotele Inchiziției! Ai ajuns aproape de supliciu, nefericitule!

Am tăcut și a încetat și el cu întrebările. Într-un târziu mă întrebă cu amărăciune în suflet:

-Cunoști soarta ereticilor la curtea acestui Nero?

Știam multe despre crudul Împărat. Știam că pentru a înlătura bănuiala că el ar fi dat foc Urbei, a dezlănțuit cea mai aprigă persecuție cunoscută vreodată în viața unui popor, ajutat de consoarta sa, o sadică și-o descreierată, numită Popeea Sabina, care până la urmă se convertise la iudaism, luând în brațe pe Mahomed. Crucificările se ținuseră lanț în piețele publice sau pe la colțurile străzilor, pe unii îi aruncase în Tibru de vii, legându-le pietre de gât pentru a nu mai ieși la suprafață. Dar distracția lui cea mare era să-i îmbrace peeretici în piei de animale sălbatice și să-i arunce în groapa cu lei și cu tigri. În ultima parte a vieții, îi ungea cu smoală și le da foc să lumineze cu ei grădinile și palaturile Romei lui...

Nu-i răspunsei nimic anchetatorului, dar gândul la o astfel de pedeapsă, mă îngrozi.

-Cunoști ce este collegia illicita?

-Da, adunări oprite de lege...

-Te văd om instruit, ai făcut cumva Școala de scribi din Alexandria?

-Da!

-Cred că știi cum a murit Iustin Filozoful?

-Care? Tribunul militar răsculat?

-Da!

-A murit ca și Procopie din Palestina!

-Ca și fecioara Eftimița din Calcedon, precum Centurionul Sebastian cu cei patru frați ai lui care n-au vrut să-i sape trupul lui Esculap în piatră...

Centurionului Sebastian și celor patru frați ai lui li se bătuseră-n cap câte-o coroană de fier în cuie și fuseseră loviți cu biciul până țâșnise sângele din ei...

-Zici c-ai învățat Școala de scribi din Alexandria?

-Da!

-Cum ai ajuns să ai acces la Biblioteca Babel?

-Prin profesorii mei!

-Care din ei?

-Ar fi zadarnic să vi-i spun c-au murit aproape toți!

-Știi dumneata că în noaptea când a dispărut documentul cu harta Izvorului, în Bibliotecă s-au înfăptuit două crime? Dumneata ești acuzat și de dublă ucidere cu premeditare!

Nu, nu știam, eu luasem harta și fugisem, habar n-aveam ce s-a întâmplat în urma mea!

-Spui că n-ai nimic cu vrăjitoria, cum îți explici dumneata că n-ai murit după ce ai pus mâna pe acel document? Hârtia aceea era îmbibată cu o substanță otrăvitoare și toți care-o râvneau, cădeau morți lângă rafturile unde se găsea. Cum ai reușit s-o neutralizezi?

Am tăcut, am refuzat să mai răspund la întrebări, eram obosit, aproape extenuat și nu puteam să mai judec logic toate aceste fapte.

Anchetatorul a observat starea mea, a sunat clopoțelul și au apărut cei doi țuțeri care parcă nu le stătea bine dacă nu erau unul lângă altul, m-au înhățat de ambele brațe și atât am mai auzit:

-La Grota numărul trei!

De la ușă mă lovi aerul curat al zilei, văzui soarele, se ridicase sus, sus-de-tot, pe bolta albastră a cerului, privii iar spre Foișor și nu zării nimic în el, mă gândeam la Farah, la chinurile prin care, poate, trecuse și ea și pentru prima oară pusei în mare cumpănă acțiunea noastră prostească în care ne aventurasem...

După luna de miere de la Veneția, ne-am retras, eu și Sulamita, în dulci desfătări casnice la Castel. Începeau zile fericite și liniștite pentru amândoi. Sulamita amânase romanul ei despre cei doi Duci sine die; nu putuse din fotografii dispartate și din jurnalul Ducesei să lege un film al vieții lor și renunțase pentru moment la scrierea lui. Zicea ea că aceste clipe de fericire-i sunt potrivnice scrierii, niciodată o operă bună nu iese din mâna unui om fericit și poate că avea dreptate cu exemplele pe care mi le dădea...

Am transforma camera Ducesei într-un frumos dormitor unde urma să dormim amândoi; am lăsat sufrageria în același loc, am trecut biblioteca în camera de lângă dormitor ca să aibă loc toate cărțile. Ducele, căci era biblioteca lui, achiziționase cărți de la toți anticarii lumii, din Apus și din Răsărit și-și formase poate cea mai mare colecție de carte din câte existau. Bucuria ne-a fost fără margini când după căsătorie ne-a dăruit-o nouă și Sulamita, o împătimită a cititului, nu mai ieșea cu zilele din ea. Părerea ei fusese să o mutăm mai lângă dormitor pentru a fi mai aproape de cărțile ei îndrăgite. Zile întregi o găseam întinsă pe jos cu câte-o carte-n mână cufundată în lecturi interminabile. Îmi puneă fel de fel de întrebări să vadă dacă eu știu ceva din ceea ce citea ea. Într-o dimineață veni la mine și mă întrebă:

-Este adevărat că Alaric a jefuit Tracia, Tessalia, Macedonia și Iliria?

-Da, este adevărat! Gotul era o fiară barbară!

-Eu nu-mi pot închipui cum Roma, cu o experiență de luptă de secole, a fost jefuită în trei zile de acest nerod!

-Și pe lângă asta, împăratul Arcadius i-a acordat și titlul de magister militum per Iliricum! De la el, Roma a rămas și

săracă și pustie... Fecioarele Romei au fost date ca pradă soldaților lui, devenind otrepe...

-Istoria e plină de idioți!- termină ea și-și reluă lectura.

Îmi plăcea curiozitatea ei în toate domeniile, dar mi-ar fi plăcut să fie mai mult femeie decât filozoafă.

Când se plictisea cu cititul, îmbrăca rochiile cele mai frumoase și pleca de dimineața și până seara, dând ocol pădurii singură. De data aceasta m-a invitat și pe mine. Zice:

-Nu ți-ar strica și ție o plimbare! Avem de discutat multe!

M-am îmbrăcat și-am plecat amândoi de mână; ea îmi lăsase părul lung pe spate și îmbrăcase o rochie bleo, vaporosă și decoltată care o făcea mai frumoasă. Mergea tăcând lângă mine și din când în când ofta.

-Ce-ai să-mi spui, frumoaso, mie în aceste clipe unice, tu nu vezi ce frumoasă e natura?- sparg eu tăcerea aceea de fier care se instalase între noi.

-E curios că eu știu totul despre tine și tu nu știi nimic despre mine!

-Așa sunteți voi, femeile! Vreți să știți totul!

-Și voi, bărbații, cum sunteți? Ați vrea să aveți lângă voi doar niște păpuși frumoase, fără trecut, fără prezent, fără viitor, să le modelați voi cum vreți, după concepțiile și obiceiurile voastre!

-Eu sunt mulțumit cu tine așa cum ești!

-Dar eu nu sunt, domnule, o păpușă, un obiect, să-l iei de aici și să-l muți dincolo! De unde nu știi tu că eu nu sunt una din târfele lui Alaric?

-Ce te-a găsit să te-njosești așa?

-Hai, colea pe iarbă, să-ți povestesc și viața mea!- zice ea și se așează jos în omătul ierbii. Am stat și eu lângă ea, curios să văd încotro bate ea cu această poveste.

-Acum sunt umilul tău ascultător!

-Știi că eu n-am nimic cu Ducele?

-Cum adică n-ai nimic?

-Uite-așa, n-am nimic, nici nu-i sunt nepoată!

-Dar ce-i ești?

-Fiică, asta-i sunt!

-Cine ți-a spus?

-Jurnalul Ducesei! Scrie acolo că Ducele a plecat într-o campanie în Sicilia și a venit însoțit de o siracuzeancă, sclavă, scăpată din mâna soldaților lui Alaric. Și a obligat-o pe Ducasă s-o ia ca servantă. Sclava era foarte frumoasă, poate ceva mai frumoasă ca mine, glumi ea, și a trăit tot restul vieții cu el. Acest rest al vieții a fost foarte scurt: se vorbește în jurnalul Ducesei de o otrăvire, înainte de botezul meu. Numele de Sulamita mi-a fost dat de un prelat care acceptase s-o ia de soție, după ce mă născuse pe mine. Și-l împrumutase din Vechiul Testament...

-Și pe urmă?

-Pe urmă am fost adusă în secret la nebuna aia de soru-sa la Castelul din Valea Diavolului și m-a crescut cinci ani, până a murit și ea. De fapt am găsit-o spânzurată de-o grindă! Atunci m-am speriat rău și-am fugit...Nu știu unde, nu-mi mai amintesc nimic! Ce să-ți amintești la vârsta de cinci ani! Revăd scena și mă îngrozește...Veneam de la joacă, plouase și eu aveam niște melci în mână, o strigam pe ea să-i arăt... Când dintr-o dată îmi apare în față ea, spânzurată, cu capul atârând într-o parte și cu limba scoasă, încă-i mai curgeau balele... Și eu atunci am luat-o la fugă; nu știu încotro, căci am căzut leșinată...

-Viața ta e un adevărat roman, Sulamita...

-O saga! Stai să vezi, m-am trezit la un hangiu sadic care mă bătea zi și noapte, îi măturam casa și-i spălam vasele. Acest fapt s-a petrecut între cinci ani și nouă ani, până m-a găsit Ducele și m-a dus la Abația de maici de la Albion. Aici am trăit bine, Ducele a plătit să mă instruiască până la vârsta de șaptesprezece ani când am terminat școala.

-Și pe urmă?- o întreb eu curios.

-M-am retras la Castelul din Valea Deavolului pe care mi-l lăsase mie ca moștenire. Acolo m-am trezit cu un bilet de la Duce în care mă ruga să vin la el...

-Deci, tu, astă toamnă de-acolo veneai?

-Da, de-acolo!

-Înțeleg, ai o viață interesantă, poate mai interesantă ca mea! Și când ai aflat tu toată povestea asta?

-Ceva bănuiam eu, dar nu știam că sunt fiica acelei siracuneze care a trăit cu Ducele. Și nu știam că sunt fiica lui, el mă recomandase pe la toți drept nepoată. Nu știu nimic despre mama, săraca! A fost oare o depravată, așa cum reiese din jurnal? Sau a făcut-o din nevoi și sărăcie? Și de ce s-a otrăvit? Sunt semne în jurnalul Ducesei că ea nu este străină de această crimă odioasă! Să omori o femeie care tocmai dăduse naștere unui copil? Asta nu se poate ierta! În jurnal o privește de sus, de la nivelul clasei ei sociale...O numește otreapă...Zice: "s-a otrăvit, otreapa"...Ori pentru un om mort nu mai ai cuvinte răutăcioase... Ea lasă să se întrevadă vinovăția Ducelui...pentru că mama, în acea perioadă, se apropiase de acel prelat...Realitatea era alta, pe-atunci mama era tare descumpănită și mergea zilnic la biserică să se roage lui Dumnezeu... Prelatul a văzut în ea o sfântă, nu o...

-Mergi pe un teren mlăștinos, Sulamita! N-ar fi mai bine să ai o discuție sinceră cu Ducele pe această temă?

-Nici nu mă gândesc!

-De ce?

-Pentru că m-ar minți! Și poate l-aș înfuria...E mai bine ca toată povestea vieții mele să rămână învăluită în mister!

Poate că avea dreptate Sulamita, îi stătea mai bine așa, fără trecut! Zilnic mergea zeci de kilometri dând ocol pădurii singură cu o carte de poezii sub braț. Seara cădea obosită și adormea dusă. Într-una din aceste seri, vine la mine și-mi ia mâna și-o pune la pânțe:

-Simți ceva?- mă întreabă ea tandru.

-Ce-aș putea simți decât pielea ta caldă și catifelată?

-Să știi, dragule, că o să avem un copil!

Am luat-o în brațe, am sărutat-o, am purtat-o fericit prin cameră ca pe un trofeu și-am depus-o pe pat, sărutând-o.

-De-ar fi băiat!- m-am entuziasmat eu.

-Ar fi bună și o fetiță!- s-a consolat ea. Îmi place să am o fetiță frumoasă și deșteaptă, s-o cresc așa cum vreau eu...

-Băiatul, Sulamita, ne-ar purta numele și ne-ar duce gloria peste veacuri!

-Aiurea! Care glorie? A ducelui? A noastră? N-avem nici-o glorie...

-În această sălbăticie prezența lui ne-ar umple viața! Și l-aș învăța arta războiului, tehnica călăriei, vânatul...

-Și eu pe fată aș învăța-o arta seducerii bărbaților!- glumește ea.

-Fie ce-o fi!-mă consolai eu- e copilul nostru și trebuie să-l iubim...

De câțva timp însă Ducatul începu să meargă prost și Ducele mă învinuia pe mine de proasta lui administrație. Impozitele nu se mai strângeau la timp, războaiele se țineau lanț și nobilii erau jefuiți la drumul cel mare, armata era prost instruită și coruptă, pământurile rămăseseră nemuncite- toate aceste fapte erau semnul unui iminent declin. De fapt nu eram eu adevăratul vinovat, ca simplu secretar al Ducatului, ce puteam face eu? Adevăratul vinovat era el, Ducele de Spoleto, care sta mai mult plecat și conducea Ducatul prin scrisori și telegrame... Zilnic îmi veneau vești triste din toate părțile: jafurile nobilimii, omoruri, violuri, nesupuneri la lucru...Și toate mă făcură mai sceptic, îmi dispăru tandrețea față de Sulamita și-i luă locul o nervozitate continuă și o violență nejustificată în limbaj. Sulamita observa și evita discuțiile cu mine; dormea singură și-și găsea fel de fel de preocupări.

Într-o noapte veni lângă mine în pat caldă și drăgăstoasă în cămașa ei de noapte și-mi șopti la ureche:

-Mă primești și pe mine în culcușul tău?

-Te primesc!

Și se ghemui lângă mine ca un copil și-mi luă palma și mi-o plimbă peste pânțele ei:

-Acum simți ceva?

-Da, simt!

-Dă cu piciorul zgrăbunțul, cred că am trecut de patru luni!

Tăcui. Simțeam întradevăr mici zvârcoliri sub pielea ei catifelată, o sărutai și o strânsei în brațe și o iubii cu o poftă nebună, cum n-o mai făcusem demult... Adormi apoi lângă mine fericită; priveam la ea, rămăsese aceeași fetiță zglobie... I se pistruiase fața; cu ochii închiși, părea o fecioară serafică din pânzele lui Rafael, fericită.

Eu am adormit greu, gândurile că Ducatul se va duce pe apa sâmbetei mă stăpâniră până aproape în zorii zilei... M-am gândit să-i scriu Ducelui să vină să facă ordine în Ducat, dar, cum era cam vanitos, s-ar fi supărat.

Dar nu de cele prevăzute trebuie să te aperi în viață ci de cele necunoscute care vin ca trăznetul și te lasă fulgerat căci n-aduce anul ce-aduce clipa, clipa aceea fatală care-ți împarte viața între un eri fericit și un azi dureros de tragic...

10

După ancheta sumară de la Cancelaria Inchizitorială am fost încarcerat în Grota numărul trei. Descoperirea Grotelor m-a făcut să cunosc adevărata viață de aici; acum am avut timp să reflectez la tot trecutul meu și la mărețul plan al eliberării Izvorului Fericirii.

În lumea Grotelor mă simții Dumnezeu căci eram așteptat demult de către condamnați ca un Mesia. Existau douăzeci și cinci de Grote, un fel de celule infecte săpate în roca muntelui, un fel de galerii, toate cu o intrare comună în fața Foișorului și cu ieșiri separate; undeva, pe coama unui deal de

pe versantul de vest al muntelui, la Abații, grilaje mari de fier, străjuiau ieșirile fiecărei Grote și alături de aceste grilaje stătea pe câte un butuc câte un temnicer cu biciul în mână care parcă își adulmeca prada...Stătea neclintit ca un zeu al răului la poarta Iadului. Grotele erau pline cu nenorociți de tot felul: eretici, borfași, criminali, sperjuri, hoți, curve, trădători, răsculați, soldați dezertori, etc. Unii, proaspeți, ca mine, fuseseră aduși din sudul Imperiului și-și așteptau ancheta și judecata. Alții, uitați aici de vreme, își numărau zilele până la moarte sau până la eliberare.

Printre ei erau plasate iscoade din loc în loc ca nu cumva nenorociții să facă vreo mișcare. Iscoadele ne incita la vorbă, la provocări și adesea, dacă vreun proscris își dădea drumul la gură, a doua zi sau în prima duminică era judecat de urgență și condamnat după fapta incriminată, la galera sau crucificat și aruncat în Lacul Pustiu, sau ars pe rug și cenușa aruncată-n vânt.

Prima zi i-am mulțumit lui Dumnezeu că am scăpat de hăituială și m-am odihnit în paie, prilej pentru a-mi reface mental toată acțiunea mea de la Biblioteca Babel. Așadar Ianus, anchetatorul știa de cele două crime. De fapt iată care fusese firul evenimentelor: Profesorul Mgister Sentențiarum, doctor sublimus, mă chemase la el și-mi spusese că era timpul să pun mâna pe hartă că-i dau prea mulți târcoale; auzise de la o bonă, care-i făcea menajul că în acea noapte un sunit, venit din Marele Pustiu, dă lovitura și ia harta cu pricina, acel libanez intrase în Bibliotecă cu un om de-al curții imperiale, plătit în aur peșin, cu firman special, pentru a avea acces la rafturi. Omul curții, un scrib vestit, ce se trăgea din neamul esenienilor care scriseseră Manuscrisele de la Marea Moartă. Acest om avea învățătură de la moșii și strămoșii lui cum să neutralizeze otrava îmbibată pe copertile hărții. Trebuia, deci să meargă în Scriptorum și acolo să-l neutralizeze cu lapte acru de bivoliță în amestec cu leșie, să-l șteargă cu praf de cretă și să-l ia într-o cutie specială până se usucă definitiv.

Scribul intrase cu un forceps de lemn pentru a nu se expune punând mâna pe el; așa îl văzusem eu acolo în balta de sânge, stătea cu fața în sus pe podea, cu un ochi închis și cu unul deschis, o mână pe piept și alta cu forcepsul între degete. Probabil că sunitul, când să-i dea banii, i-a vârât iataganul drept în steiul inimii, tășnindu-i sângele pe pereți. Misterul rămâne cum a murit libanezul căci fusese și el găsit mai departe, fără pic de rană. Eu i-am luat cartea din mână când era mort și-am dat cu piciorul celor două pungi cu taleri de aur, sunând a metal greu și făcând un zgomot care m-a înfiorat.

Atunci am trecut eu prin cele mai înfricoșătoare clipe, a trebuit să mă strecur prin labirintul scărilor, noaptea, cu imaginea celor doi morți pe retină, pe un întuneric de smoală, să mă cațăr pe balustrade pentru a ajunge la ultimul etaj la sectorul Izvoare secrete, a trebuit să străbat două zeci și patru de caturi, să înfrunt vigilența paznicilor și alarmele lor secrete.

Clădirea Bibliotecii Babel fusese construită lângă acel Turn de pomină care a făcut să încurce limbile popoarelor, cam în același stil circular cu scări și coridoare secrete care dădeau unele în altele, un fel de labirint în labirint. Sălile erau numerotate și botezate cifrat, după "Izvoarele secrete" urma "Biblioteca sakra", "Biblioteca filosofika", "Biblioteca eclesia" etc. Jos era camera de recepție și camerele administrației, iar la ieșire era camera de gardă a pazei.

Eu trebuia s-o iau pe ușa secretă din spate, mascată de gura unei peșteri și să ies în fața stâncilor din apropiere, care dădeau la salahorii răsculați, apoi să urc Muntele Sacru și să cobor până-n vale la iezătură, tăind apa ca să ajung acasă.

Până la un punct mi-a mers bine, la poalele Muntelui Sacru, printr-o pădure deasă de foioase, pe un întuneric slinos, mi-a tăiat calea o bandă de salahori, haiduciți, și m-au jefuit.; mi-au luat cele două pungi cu galbeni pe care le luasem din Bibliotecă și mi-au dat drumul.

-Du-te cu Dumnezeu înainte!- mi-au zis. De hartă n-au dat și cred că nici nu-i interesau, nu-i cunoșteau importanța...

Și acum să revin la Ianus, cel de la han, pe post de mare anchetator, el trăia cu impresia că eu sunt autorul celor două omoruri de la Bibliotecă, cred că la ele s-a gândit când mi-a strigat sarcastic:

-Criminalule, rugul are să te mănânce!- zice și își trece degetele mâinii drepte prin părul lui blond, ca pe-o țesală, satisfăcut de marea descoperire. Când m-a întrebat cum de n-am fost ucis de otrava de pe hartă, eu m-am gândit că el vrea să afle mult mai multe lucruri. Adică ce mister s-a petrecut în noaptea aceea, cum am ajuns eu la “Izvoarele secrete” și mai ales pe unde am ieșit, pentru că nimeni, în afară de Magister Sententiorum nu știa de ieșirea secretă de la stânci.

Și Ianus s-a înfuriat în el, a plecat dărâmat de lângă mine când i-am spus că nu știu nimic. Repeta ca scos din minți:

-Păi, harta, harta n-a căzut din cer în sân la tine!

-Pute să mi-o dea cineva!-zic.

-Cine?- îmi întoarce el niște priviri ca de cobră și se face roșu ca racul.

Și gândind eu la toate astea și la altele, precum despărțirea de Sulamita și moartea micuțului Flăvișor, m-a luat toropeala și-am adormit într-un strat de paie. Auzeam ca prin vis bubuituri; mie mi se părea că erau trăsnete și ploua cu foc și cu șerpi și niște femei cu fustele ridicate sus de glezne treceau o apă, li se vedeau pulpele picioarelor zvelte în oglinda apei și era lună și erau stele și iar ploaie de foc, parcă stelele acelea cădeau pe pământ și femeile culegeau șerpi, snopi întregi de șerpi colcăiau în mâinile lor și ele se distrau, glumeau, și se hârjoneau unele cu altele până când o lumină orbitoare dinspre răsărit le-a luat ochii și-au început să se clatine, orbește, prin apă, fugind fiecare aiurea, unele pe poiana de pe marginea râului, altele înecându-se în bulboanele adânci ale apei.

Între ele am zărit-o și pe Sarah, așa o strigau femeile, dar chipul, înfățișarea, grațiile mișcările erau ale Sulamitei. Mi se părea că plângea și se ruga la Dumnezeu, era aceeași scenă de

la mormântul micuțului Flăvișor, căci așa îl chema pe copilul nostru, ea, îmbrăcată într-un giulgi negru-negru se-nchina în genunchi, implora ceva sau spunea o rugăciune. Și ploaia de foc tot ploua și focul, scânteile lui, se transformau în niște confeti și cădeau ușor pe pământ și în capul Sulamitei, ca la nunta noastră, și în depărtare cânta trist un flaut; veneau peste mine niște timpuri mitice din cine-știe-ce veac să-mi aduceau aminte de clipele fericite din viața mea...Apoi un cor de prelați îmbrăcați în alb, căzuți parcă din stampele Vaticanului, acompaniat de glasuri inocente de copii se-auzea în depărtare, era un fel de dialog coral, înălțând totul într-o grație divină care-l lăudau pe Domnul.

Printre rândurile și scenele acestui vis auzeam pe cineva strigându-mă de undeva de departe:

-Cine este ereticul Peter Flavius Malvinus, zis Vrăjitorul?

Prin ochii cârpiți de somn, deslușii figura de canibal a temnicerului care citea dintr-o listă.

-Eu sunt!- zic eu, mai mult îngăimând vorbele, sub impresia emoțiilor acestui vis.

Toți proscrisii și-au îndreptat privirile asupra mea și-au început să mă consoleze, fie cu privirile, fie cu vorbele.

-Pregătește-te pentru judecată!- zise el, ridicând triumfător capul sus, spunându-mi parcă: "ți-a venit timpul să-ți numeri clipele până în ziua rugului". Voi, muritorilor, nici nu vă închipuiți ce frumos se moare pe rug în admirația gurilor-cască din Piața Publică, care te căinează. După o scurtă durere, violentă, vine o fericire albastră, negustată, care te transpune printre îngeri și aștri, în trosnetul lemnelor în flăcări. Acum înțeleg eu de ce indienii se duc la fluviul lor sacru, Gangele, și-și sacrifică morții incinerându-i, sub privirile înspăimântate ale publicului. Focul e substanța care te purifică, descărnează și eliberează sufletul de trup, de toată urâciunea din corp, arșă de flăcările lacome.

Și doi țuțeri, numai mușchi, mă înfășcară, unul de-un braț și altul de celălalt braț și mă împing spre Judecătorie.

-Pe partea dreaptă!- îmi face unul din ei vânt, împingându-mă pe un coridor întunecos. Se auzeau doar sabotii bătând podelele și-mi simțeam inima cum îmi zvâcnea. Venisem în gura lupului, acum eram aproape în burta lui și pentru prima dată mă întrebai de ce făcusem eu acest lucru când puteam să stau fericit la Castel. Mă gândii că aici se poate muri în mii de feluri, numai de scăpat se poate scăpa într-un singur fel, adică punându-mi planul meu în aplicare.

Imediat mi se deschise o ușă și mă inundă o lumină orbitoare. Citii: "Tribunalul Inchizitorial", pe ușă scria sala numărul trei, probabil că fiecărei Grote îi corespundea o sală. După ce-mi revenii din această lumină orbitoare, văzui la o mare masă neagră șapte prelați îmbrăcați într-un alb imaculat, cu potcapurile înalte, cu niște cruci enorme pe piepturile lor late, o altă cruce mare, așezată în centrul mesei, străjuia această încăpere macabră și bizară unde trebuia să se hotărască soarta mea și a altor vieți nenorocite. Undeva mai la o parte, singur la masă, cu un teanc de scripte în față, cu ochelarii pe nas, l-am zărit pe Ianus, fostul meu comesean de la hanul incendiat.

-Numele dumitale!- se înfoie Marele Inchizitor, făcând un semn uriaș cu mâna dreaptă prin aer.

-Peter Flavius Malvinus!- răspunsei eu semeț, cu fruntea sus, căci începusem a nu mă mai teme de moarte.

-Să i se citească capetele de acuzare!- continuă cu același aer solemn, făcând ochii mari către Ianus.

Privii către Ianus și îl văzui sculându-se slugarnic din jilțul lui, cu capul puțin pe spate, cu chelia ce-i lucea în lumina pală a sălii, îndreptându-și ochelarii pe nas. Începu să citească tremurând:

-Ereticul Peter Flavius Malvinus este acuzat pentru, unu, vrăjitorie, doi, furt din Biblioteca Babel șiI trei, incitare la fericire prin acapararea Izvorului... Prea-sfântă Instanță, se

adresă el celor șapte Prelați, cu o voce joasă de țârcomnic de biserică, cele trei capete de acuzare nu pot fi infirmate de niciun argument serios, lucrez la acest dosar de ani de zile și l-am urmărit pe pârât în diferite ipostaze, am strâns despre el material cât pentru zece proscriși la un loc; e un om periculos pentru societatea noastră din toate punctele de vedere, un fel de Anti-crist care incită mulțimile la nesupunere și răsccoală!

-E suficient Ianus!- sâsâi printre dinți Marele Inchizitor. Și apoi întorcându-se către mine:

-Ce părere ai acuzat de învinuirile ce ți se aduc? Îți atrag atenția că dacă spui adevărul și te căiești, pedeapsa îți va fi redusă la jumătate! Te vei ruga pentru iertare și poate vei mai vedea lumina zilei! Abjurezi?

În acele momente nu puteam deloc să mă concentrez, pusesem ochii pe Ianus și-mi venea să mă tăvălesc pe jos de râs de figura lui caraghioasă. Purta penulă, un fel de manta fără mâneci, destul de mare pentru el, îmbrăcată de obicei de anagnoști și psalți, avea apoi un stihar caraghios, un fel de tunicella latinească, peste care îmbrăcase un superpelliceum. Băăă-îmi venea să-i strig- ăștia știu cum te destrăbălai, băăă, tu acolo la hotelul incendiat cu Cecilia? Și-acum faci pe filosoful cu mine! Delatorule! Nenorocitul! Leapădă crucea din mână că te vede Dumnezeu! Toată această îmbrăcămintă îl făcea un fel de satir de circ, îi mai trebuiau niște papainoage să umble cu ele prin sate și orașe. Și dacă și-ar fi roșit și nasul, nu-l mai deosebeai dintre circari!

-Acuzat, repetă unul din boni viri după o lungă pauză, Marele Inchizitor te-a întrebat ceva! Cei ce mărturisesc și abjurează, se salvează!

-N-am ce spune și ce abjura!- le-o retezai eu și toți rămaseră cu gura căscată la mine văzând ce curaj am să-i înfrunt în propria lor casă.

-Bine, bine, dar harta, prezența dumitale în preajma Izvorului și cele două crime de la Biblioteca Babel nu-ți spun nimic? Incitarea mulțimilor la fericire...

Am tăcut și l-am studiat pe cel ce mă întrebase, alt boni viri cam fonf, căci părea când vorbea că-și mușcă limba, purta și el un fel de manta episcopală albă din mătase, cu trei rânduri de firețuri sus și jos, împodobită cu câte două table, care trebuiau să însemne tablele legii vechi și tablele legii noi, mai purta toitănește, un sacou liturgic ca Patriarhii Alexandriei și ai Romei, după modelul veșmintelor din Vechiul Testament. În dreapta ținea sus un toiag păstoresc, un fel de baculus sau pedum cu care se ajuta oridecâteori nu se lăsa să fie ascultat. Avea o față albă, neridată, ca de copil și un nas ca ciocul de papagal. Deși părea că se supără repede, avea o mare putere de abținere, vorbea aparent calm, cu un aer sfântos, dar în adâncul lui clocoteau apele mâniei:

-Recunoaște sau nu recunoaște pârâtul vreuna din învinuiri?- se căina el, pârând că mă compătimentește și vrea să-mi ia jugul de după ceafă.

-Nu!- răspunsei eu tare și răspicat și am tăcut.

-Și harta?- se mira el ca pentru el, mângâindu-și barba albă care-i atârna pe piept, nepieptănată, bucuros ca un câine căruia îi arunci un os de ros că a descoperit adevărul universal.

-Am găsit-o la un felah, atunci când traversam pustiul!

-Da, la un felah! Repeta el după mine mai mult îngânându-mă.

Și iar începu Marele Inchizitor cum că să vezi, că Seneca, învățătorul și sfetnicul lui Nero, muri ca un prost, condamnat de elev pentru că se înscriesese în conjurația lui Pisone. Ce să facă Seneca, singur, săracul, în mijlocul corupției romane? Omul vine pe lume cu suflet bolnav și trebuie vindecat, a zis filozoful. Și l-a ascultat cineva? Aiurea! Dar Cristos, marele nostru învățat, care a legat învățătura cu fapta? Fapta! Fapta!-asta este!

-Și cu Farah ce este? Această duioasă fetiță pervertită de dumneata?

Pentru prima dată mă îndoii de Farah, crezând că m-a trădat. Nu i-ar fi surâs și ei o felie de ceva pe lângă Curtea

Inchizitorială? Oricare femeie ar fi rămas încântată să stea ca un fel de Papesa Ioana la curtea acestor burtă-verde și să se înfrupte împărătește din bucatele lor? La urma urmei de ce n-ar face-o? Cred că gândul ei era să fiu judecat și condamnat cât mai repede pentru a ajunge la Grote; afacerea noastră trebuia să fie scurtă, să nu dureze nici două săptămâni... În această frântură de timp trebuia să organizăm totul-totul în cele mai mici amănunte. Era mai de grabă un gând nebun de exaltat decât de om în firea lui să desfăci în două săptămâni ce făcuseră ei de secole...

A doua zi, dacă văzură că nu scot nimic de la mine mă băgară la tortură. Prima figură: spânzurat cu capul în jos. Doi hăjmândăi îmi aruncau cu gălețile apă în cap. A doua figură: culcat jos cu fruntea în sus cu ochii în soare, picându-mi pe frunte la intervale egale picături de apă. A treia figură: fier roșu pus pe falus, dureri și arsuri și leșin. Cristos a chemat oamenii în biserică, Inchiziția îi laungă și-i scârbesc și ei fac asta în numele lui Isus Un om cât un bivol privind la mine de sus și răgnind:

-Recunoaște! Abjurează că te scopim, nenorocitul! Ne mai duci tu mult cu zăhărelul?

-Care pe care ne chinuim?- îl întreb eu. Ce să recunosc? Ce să abjurez?

-Faptele pe care le-ai făcut, nenorocitul!

-Da recunosc, dar scrie acolo c-am recunoscut sub amenințare și tortură!

-Vrei să te bag eunuc la Marele Inchizitor s-o vezi pe Farah cum îl dezmiardă, nenorocitul!

Tăcui și lă meditai, auzisem că pe cei mai curajoși îi scopiau și-i vindea ca eunuci la nababii din Orient. Mă și văzui eunuc în haremul Marelui Inchizitor și pe Farah cum îmi dă porunci să-i curăț lavaboul sau s-o îmbrac și s-o dezbrac la cheremul lui. Pierderea bărbăției mă înspăimântă!

-Recunoști?

-Da!

-Tot?

-Tot!

-Așa te vreau, ereticule, acum ai venit de-acasă!

De aici până la rug nu mai era nicio formalitate. Mă văzui în sală, toți se ridicaseră în picioare și Marele Inchizitor glăsui:

-Ereticul Peter Flavius Malvinus, zis Vrajitorul, este condamnat la moarte prin arderea pe rug!

Auzeam totul ca într-un vis urât. Chestia cu Purgatoriul, când urcă sufletul pe scări de mătase de-a dreapta Tatălui, ca să se purifice. Roșcovanule,- îmi zisei eu, înainte de rug-trebuie să mușc din tine, îmi cazi tu în mână să joc tumba și macumba cu tine printre târâturile astea!

A doua zi era duminică, se evacuaau Grotele pentru a fi executați cei condamnați la moarte. Sâmbătă după masă se lucra de zor podiumul, se-aduceau scânduri, se înălțau schele, se cărau lemne și păcură, căci și pe rug se murea în mai multe feluri, cu lemne chinul era mai mare și ținea mai mult, focul te ardea de jos în sus și corpul se zbătea mai mult sub ochii ânspăimântați ai mulțimii; cu păcură îmbibată în paie se murea mai ușor, focul te cuprindea deodată și te înghițea lacom și corpul se tope ca un ciolan de carne în frigare.

Mai întâi se începea cu rugul, mulțimea lacomă de senzații se-nghesuia încă de dimineață să ocupe un loc cât mai în față...Apoi se continua cu spânzurătoarea, acum senzațiile deveneau mai palpitate văzând cum corpurile bâțâie într-un delir nebunesc dedesubtul funiilor. Ultimele pedepse erau crucificarea sau decapitarea...

După ceremonial condamnații la moarte primeau rații duble și câte-o ulcică cu rachiu să le-ndulcească moartea. În timp ce proscrisii căscau gurile la aceste spectacole, eu am studiat bine exteriorul; întradevăr, de aici se vedea Foișorul perfect, apoi butoaiele cu păcură, intrările și ieșirile de la Grote, depozitul cu arme și clădirile aripii militare...Trebuiau

incendiate toate odată, în același timp. Trebuia să fie luați prin surprindere să nu mai aibă timp să reacționeze.

Ceremonia inchizitorială începea la ora nouă, băteau clopotele o jumătate de oră, timp în care se strângea mulțimea și preoții făceau slujbe pentru iertarea păcatelor condamnaților, apoi erau aduși pe podium rând pe rând condamnații să-și spună ultimele dorințe. Unii înjurau, alții se rugau la Dumnezeu, cei mai mulți își luau la revedere de la neveste și copii sau de la celelalte rude. La ora zece se începea cu primul condamnat, acum deci trebuia să se vadă flacăra în Foișor; la primul semnal, un ștergar alb agitat la fereastra Foișorului, fierarii cu dălțile și nicovalele în mâini trebuia să taie cătușele condamnaților, fiecare apoi din ei, căci numai ei știa, aveau sarcini precise, trebuiau să fugă la posturi. În mulțime se producea panica, intra diversiunea, se producea acel liant care-i unea și-i înrăia, pentru a se uni cu răsculații.

Mâncai și-mi băui rachiul în liniște.

-Mai dorești o porție de rachiu?- mă întrebă o nonă de sub căciula ei albă, era un fel de călugăriță care se ocupa cu cele lumești ale condamnaților. După vorbă păru s-o cunosc și nu mă înșelai,era hangița de la hanul incendiat.

-Da, mai vreau!- îi șoptesc eu și-i întind cana goală.

-Rămâne așa cum ai stabilit!- îmi șopti ea la ureche și-și trase pe ochi pâza albă care-i acoperea o parte a feței.

Am vrut s-o întreb ceva dar a dispărut repede...

Începusem să înnod firele, acele fire secrete și neștiute...Femeile sunt uneltele cele mai potrivite pentru a răsturna lumile!-mi-am zis. Ele dărmă imperii, fac să cadă regii și împărații și tot ele dărmă fericirea și nefericirea sau netezesc calea către Izvor și tot ele te îneacă în el...

Și pentru prima dată, după straniile întâmplări prin care trecusem, îmi apăru ca o dulce mângâiere, chipul Sulamitei ca într-un vis fericit.

O vizită neașteptată ne scoase din anonimatul vieții de la castel și din grijile noastre diurne și ne transportă pentru câteva săptămâni pe tărâmul vieții mondene.

Un fost prieten de la Curtea Papală pe post de scribe bătu la ușa noastră pentru o vizită și bucuria ne fu fără margini când descoperirăm că tipul era o enciclopedie de glume, cultivat și pe deasupra și bogat.

Îmbrăcat într-o mantie zeiască părea un serafim plecat într-o lungă și grea misiune apostolească, frumos ca Apollo, seducător ca Amor, flecar ca Bacus și puternic ca însuși Zeus, prietenul meu ne cuceri și pe mine și pe Sulamita și ne ținu câteva zile în povești lumești pline de suspans despre călătorii, despre dragoste și războaie, despre obiceiurile orientalilor din țara atât de îndepărtată a Soarelui Răsare. Dumnezeu pusese condeiul în cui și se apucase de negoț, călătorea pe drumul Damascului, trecând prin țara Chitailor, cu mătăsuri, blănuri, pietre scumpe și le vindea în lumea cea nouă, evropenească, făcând o afacere bănească de succes; avea domenii și averi invidiate de regi și împărați și totuși-zicea el- este nefericit. Nefericirea lui venea tot de la dragoste: nu putea să mai iubească nici-o femeie! O aventură de tinerețe cu o grecoaică din Samos s-a transformat într-un amor focos, după care femeia s-a dus după un militar din flota venețiană, lăsându-l cu buza umflată. Apoi toate femeile care-i stătuseră în cale nu-i mai intraseră-n grații, deși unele-i erau superioare grecoaicei. Omul avea învățătură cât cele două mari biblioteci ale lumii la un loc: Biblioteca din Alexandria și Biblioteca Babel. Mai culesese și din lungile lui călătorii peste mări și țări o învățătură practică care-l făcea agreabil și iubit de toți.

Avea multă dare de mână căci i-adusese Sulamitei cadou o frumoasă blană de morskă, prelucrată într-o insulă căreia nu i-am reținut numele și două rochii de mătase bătute-n fir de aur de meșterii vestiți din China. Sulamita nu mai putea de

bucurie, le îmbrăca și dezbrăca în fața oglinzii și I mă întreba întruna dacă-i vin bine.

Ba mai mult, la venirea prietenului meu, starea Sulamitei se schimbă brusc. Dacă până acum o domina melancolia și o stare permanentă de lehamite, acum trecu dintrodă de la nefericire la fericire, râdea, spunea, se gudura, se îmbrăca frumos, își făcea părul buclișoare-buclișoare și le dădea drumul peste obrăjorii ei aprinși și pistruiați; graviditatea îi dădea un aer de lentoare dulce, cu mișcări lascive și provocatoare. Și zilnic casa se înveseli cu mese tartanice, lăutari, cafeluțe la nisip, dans, joc de cărți, plimbări, taclale care ne înviorau viața în acest pustiu.

Dar odată cu acest eveniment, ca o lovitură aproape dată vieții noastre tihnite, știrile din Ducat veneau îngrijorător de alarmante: vecinii începuseră pregătiri de război și ne șicanau granițele profitând de slăbiciunile armatei noastre care intrase în degringoladă din cauza soldelor neplătite și a mizeriei în care trăia.

Răscoalele se țineau lanț, domeniile rămâneau nemuncite, țăranii refuzau să mai dea dijma, biserica tăia și spânzura, cetele de nesupuși care umblau prin munți și prin păduri incendiau castelele și jefuiau magaziiile de provizii.

Ducele, plecat în străinătate, îmi scrisese s-o pregătesc pe Sulamita pentru conducerea Ducatului că el s-a recăsătorit și dorește să-și petreacă viața, cât va mai trăi, în liniște, ferit de griji și de muncă. Când îl spusei Sulamitei, răs și se amuză:

-Eu și ducăsă!- zise ea, făcând un gest a lehamite, -steaua mea mi-a hărăzit altă soartă, domnul meu!- răs ea, dezvelindu-și dinții albi, sidefii- scrie-I Ducelui să nu mai facă glume de prost gust cu mine tocmai în starea asta în care mă aflu că-mi dă emoții care-mi pricinuiesc rău sarcinii!

-Emoțiile pozitive sunt bune, draguță doamnă!- o încuraja colegul meu- dezvoltă fătul!

Și citii în ochii lui lumini de bucurie, aprinse dintrodă, parcă, de o flacără invizibilă care stăruia în jurul lui. Mie,

sincer să fiu, nu pre-mi ardea de glume tocmai acum când îmi întemeiasem o familie și aveam pe drum un fecior căruia trebuia să-I asigur un viitor mai bun. Era de ajuns să se întindă molima rășcoalelor până la castelul nostru ca să rămânem toți pe drumuri. Mă pândeau la orice pas imaginea acestui castel în flăcări și Sulamita arzând cu fătul în pânțece! Mai ales când îmi veneau vești că eu aș fi de vină de proastă administrare și că în asemenea împrejurări sunt pedepsiți crunt conducătorii: fie spânzurați, fie înecați, sau batjocoriți de prostime...Sau era de ajuns un război, o invazie a porcilor-cum îl denumia Ducele pe vecinii noștri din răsărit- să cădem la picioarele lor, ducându-ne direct la ghilotină...Mă și visai într-o noapte cu Sulamita într-o temniță, un fel de fântână adâncă în fundul căreia temnicerii cultivaseră fel de fel de orătării, de la șerpi și broaște țestoase până la păsări de noapte și șobolani. Îl vedeam corpul Sulamitei încolăcit de șerpi, zbatându-se în neștire cu copilul în burtă și eu, neputincios, legat cu mâinile la spate, priveam la acest spectacol oribil, fără să pot face vreo mișcare. La un moment dat am și strigat prin vis:

-N-o mai chinuiți, omorâți-o, spurcaților!

Și în acest timp Sulamita mă trezește din somn și-mi zice:

-Ce-ai, dragă, ce te chinuie de strigi așa?

-Un vis!

-Ce vis?

-Un vis aiurea!

-Ești bun numai de vise! –zice ea și mă inervează.

Nu I-am mai povestit visul dac-am văzut că nu o interesează, am mințit-o că visam că sunt la vânătoare și cineva a tras în mine și mă zbăteam într-o baltă de sânge.

-Numai prostii visezi și tu!-mai zice ea- alte viziuni mai frumoase nu ești capabil să visezi!

Viziuni mai frumoase? Viziuni mai frumoase erau numai în capul ei care și-l plimba prin nori umblând toată ziua prin

pădure cu prietenul meu, discutând vrute și nevrute; de fapt ea toată viața trăise și se hrănise numai cu viziuni frumose! Dacă tipul îl recita trei zile din Firdusi, trei zile ar fi stat cu gura căscată și-l ar fi ascultat la el, numai visurile ei romantice care-l alimentau viața cu fel de fel de idioțenii o făcuseră așa.

-Hai, Sulamita, zău. că mă inervezi cu exaltarea ta, nu vezi cât de ruptă de realitate ești?

-Dă-o dracului de realitate!- se inervează ea și pleacă în altă cameră supărată. Voiam s-o întreb de ce dă ea dracului realitatea și de ce se refugiază în vis. Am auzit-o apoi cântând un melos la harfă, cânta așa de dulce, ușor, o melodie tristă care se răspândea în toată pădurea. Frunze galbene și tîmpenii se scuturau ușor în adierea vântului și raze firave treceau printr-o pânză de păianjen și se jucau pe la geamuri ca niște fluturi în agonie. Apoi a coborât Verus- căci așa îl chema pe colegul meu- și s-a așezat pe o bancă în fața castelului. L-am văzut pe geam cum îl transmitea bezele cu mâna la buze, zâmbindu-i.

Acum am sesizat eu în forul meu primul act de gelozie ca o înțepătură care a căzut de la cap spre picioare prin măduva spinării, un fel de fior care te pune în alertă și te zăpăcește. Ce tîmpenie e și gelozia asta, Sulamita a simțit că ceva nu-i în regulă cu mine și a început să mă perie.

-De ce nu mai pleacă odată și Verus ăsta al tău?- zice ea sastisită de-atâta prezență.

-Eu nu te înțeleg pe tine, pe de o parte vrei să plece și pe de alta nu vrei să saturezi să stai împreună!

Imediat mi-am dat seama că-am greșit. Femeile simt când ai asemenea slăbiciuni și nu te iartă. Ele adoră bărbații care știu ce vor, plini de virilitate, duri, care domină, ca Verus.

Prietenul meu a observat că ceva nu e în regulă între noi, s-a scuzat și a plecat, invitându-ne și pe noi să-i întoarcem vizita. După ce a plecat, Sulamita s-a închistat în cochilia ei și n-a mai scos o vorbă. Dar n-am mai avut timp de asemenea scene, lucrurile s-au precipitat cu repeziciune, timpul

nechemat, a dat buzna peste noi și ne-am trezit în fața unor noi situații neprevăzute: mai întâi nașterea, am chemat un doctor și o moașă care au dormit o săptămână la noi căci Sulamitei îi era rău și-i era frică să nu piardă copilul. Apoi nașterea și bucuria de-a fi părinții unui băiețel, noaptea aceea cu misterul ei când din doi ne-am trezit trei ființe omenești, cu țipătul lui, un fel de semnal venit din alte lumi, cu primul gângurit...Sulamita era tare preocupată de băiețel, se trezise în ea instinctul matern, sta puițul la pieptul ei, sugând, ca un purceluș și ea îi mângâia căpșorul lui mic și fața lui bălaie. Era un fel de Maria Magdalena cu pruncul în brațe coborâtă de pe icoanele Vaticanului...

12

Să revin la faimoasele Grote și la viața mea de deținut: Grotele deveniseră un fel de școală de caractere pentru pregătirea Revoluției. Aici toată lumea complota și toate energiile trebuiau canalizate pentru același țel. Eu fusesem primit aici ca un adevărat Mesia.

-Ascultați la Vrăjitor!- se-auzea din om în om de la un cap la altul al Grotelor. Temnicerii, spre deosebire de ce auzisem despre ei, ignorau interiorul, ei păzeau intrările și ieșirile cu cheile la brâu și nu-i mai interesau ce vorbesc niște condamnați la moarte.

Un singur om făcea legătura dintre Grote și exterior și acesta era fosta hangiță de la hanul incendiat pe post de nonă. Nu puteam să-mi închipui cum ajunsese aici acest drac de femeie care închea și apele cu vorba ei. Ea aducea mâncarea, asculta rugile și pârile, îngrija de bolnavi și anunța autoritățile când vreunul dintre nenorociți dorea o slujbă cu preot, căci fiecare aveam dreptul la o slujbă săptămânală, pentru a ne abjura.

Toți liderii Grotelor îmi cunoșteau planul și se obligaseră să-l pună în aplicare. Duminică, deci, va fi ziua mântuirii: ori învingem, ori murim!. Blestemul trebuia să cadă asupra lor duminică, de ziua mântuirii, prin pârjolul focului; aveam experiența a două incendii, focul rade totul în cale și-n urma lui rămâne cenușa, spulberată de vânt. Incendiul este semnul că niciodată, în vecii-vecilor, nu va mai răsări răul. Cineva, hangița sau Farah, răspândise zvonul că eu sunt trimisul lui Dumnezeu pe pământ pentru a înfrunta răul tocmai la izvoarele lui, să cuceresc Izvorul Fericirii și să-l redau oamenilor...

-Oameni buni, le-am spus eu, noi tot murim și putem muri într-o mie de feluri, de ce să nu murim noi eroi? Șansa noastră este eliberarea, trebuie să incendiem toate conștiințele, să creadă toți că fapta noastră măreață este lupta sfântă împotriva lor. Duminică, căci și-au făcut din sfânta zi renume, domine canae, însemnând “câinii de duminică”, transformând acest nume în renume: dominicanii... Ei ne mușcă duminica, ne ard și ne spânzură, ne ghilotinează și ne taie capetele; acum cred că le-a venit rândul și lor să ne-o plătească!

Am detaliat planul meu și le-am administrat câte-o porție de hașiși ce-mi mai rămăsese pentru a le reda acea stare de reverie de dinaintea unei mari izbânzi. Toți visară în acea noapte vise frumoase și le povestiră unuia altora că eu am darul de a le spori fericirea prin acțiunile mele puse la cale. Am stat de vorbă mai mult cu un lider al lor, căroră toți îl ziceau Omul Grotelor, un bătrân care nu știa când venise aici și-mi povestea câte văzuse el aici la viața lui. Trecuse prin cele două zeci și cinci de Grote și-mi desenase cu degetele pe nisip toate intrările și ieșirile, lungimea și lățimea lor, cunoștea toți inchizitorii, le cunoștea biografiile lor, pe Șeful aripii militare, depozitele de armament etc.

Bătrânul îmi povesti că acest veac întunecat- cum îl numea el- fu marcat și de pedepsele câtorva femei nobile care se depravaseră și trecuseră prin cloaca Inchiziției- una, Teodora, soața lui Teofilact și metresa lui Adalbert cu fiicele

ei, Teodorina și Marozia, care jucaseră un mare rol politic...Frumoase, cu daruri fizice alese, urcară repede ierarhiile, ajungând femei celebre...Îmi povesti, de asemenea, despre papesa Ioana, fata din Maiz, înșelată de amantul ei care fu dusă la Atena, câștigându-și o mare erudiție. Veni la Roma îmbrăcată bărbătește și prin grația Inchiziției ajunse pe scaunul papal sub numele de Ion Anglicus al XIII-lea...La una din procesiuni o apucase durerile facerii și spre surprinderea tuturor, născu în Piața Publică...Vă închipuiți ce-a urmat-povestea bătrânul- ce proces celebru...Și-a murit, sărmana, în aceste Grote nenorocite...

Dar nu povești despre papesă ne trebuia nouă acum când timpul se comprima...Numii Grota numărul trei formația de șoc care trebuia să stea în primele rânduri în Piața Publică și atunci când va apărea focul în Foișor, să fugă să-i încuie pe toți șefii în birourile lor pentru a-i imobiliza. Trebuia să acționeze doi câte doi, pentru a se putea apăra. Ușile trebuia bătute-n cuie, cuile trebuia luate de la crucificări, erau acolo niște piroaie , mamă-mamă...Alții trebuia să meargă la butoaiele cu păcură s-o îmbibeze cu șomoioage de paie pentru a da foc la clădiri...In această dezordine generală trebuiau eliberați toți deținuții de la Grote. Apoi să treacă toți la depozitele de armament să-și procure arme și să ia cu asalt cazărmile militarilor, care la acea oră se odihneau, probabil...Eu cu doi eretici, poate cei mai curajoși, trebuia să fugim să luăm în primire Izvorul Fericirii...Dacă fiecare își făcea meseria acolo unde era pus, nu vedeam de ce nu ne-ar fi reușit planul...

Totul depindea de Farah, dacă va reuși sau nu să incendieze Foișorul. Din ce în ce un vis, un vis mai mult de nebun decât de om sănătos, devenea realitate, deocamdată în capul oamenilor și apoi afară. Cineva mi-a pus și întrebarea: dacă vom fi trădați? Le-am răspuns că nu mai e timp pentru trădări, nimeni nu mai poate ajunge la Marele Inchizitor așa de repede, să-l mai anunțe!

Omul Grotelor îmi povestise că mai fuseseră asemenea încercări și ieșuseră. La fiecare pas existau trădători care așteptau să te vândă pentru câțiva arginți. Veștile, însă, circulasera de la om la om și-i izolaseră pe suspecți; acțiunea era codificată în cifre și rugăciuni și se transmitea prin nona ce ne aducea mâncare. Sâmbătă noaptea știam dacă va fi sau nu va fi incendiat Foișorul, semnul revoltei totale...

Pulsul Grotelor era normal: o epidemie de veselie pusese stăpânire pe toată suflarea de parcă nu și-ar fi mai așteptat moartea sau mântuirea.

13

Eu mă omoram cu soarta Ducatului și Ducele de Spoleto se afla la Veneția în compania unei târfe celebre, Maria, zisă și Mandripora, care ucisese prin viclenia și frumusețea ei atâția bărbați celebri, unindu-și cele două “virtuți” întrunavenalitatea...Ducele se pare că voia să se răzbune pe Ducasă prin refacerea itinerariului ei amoros: canaluri, străzi, stradele, hoteluri, piețe, piațete, bazine, vile, parcuri, plaje...

Noi, eu cu Sulamita, am rămas surprinși de această veste neașteptată, mai ales că Ducele ne scrisese că se recăsătorise și dorea să-și petreacă viața liniștită alături de noua consoartă până la adânci bătrâneți... Oare cu Mandripora se recăsătorise el? Dacă-i așa, îl aștepta pieirea, căci Mandripora era femeia fatală, care nu-și greșește ținta. Nu puteam ști dacă e răzbunare sau amor adevărat între ei. Ducele își luase rolul în serios și o purta pe Mandripora ca pe-o regină prin cetatea dogilor. La un moment dat am stat și m-am gândit de ce își alesese el tot Veneția. Locurile amoroase ale iubitei, sau ale soției care era Mandripora, ce coincideau cu cele ale Ducesei, trebuia să-l irite și să-i trezească scârbă față de viață, nu această bucurie imensă pe care el ne-o împărtășea și nouă. La el se întâmpla un proces

invers,prezența acestor locuri îi trezea nostalgia timpurilor de altădată, i-o amintea pe cea care-i fusese soție, pe Ducesă. Mandripora, marea lui cucerire, era un fel de décor autumnal printre frunzele moarte și printre celebrele clădiri, măcinate de zbaterea veșnicului Ocheanos pe malurile canalelor... Omul acesta își alesese un mormânt viu, Veneția, și pe Mandripora groparul și martora ceremoniei mortuare...

Seara îl visai pe el și pe Ducesă, erau la Castel, venise o furtună cu zăpadă mare, bătea un viscol siberian și înghețase totul. Voiam să stau de vorbă cu el la gura sobei, l-am căutat și nu l-am găsit, am căutat-o și pe Ducesă și lipsea și ea. Am plecat să-i caut prin curte și prin grădină, presimțeam că s-a întâmplat ceva, o crimă, o mare crimă și criminalul nu putea să fie altul decât prietenul meu, Verus. A doua zi veni o moiniță, zăpada se topi, streșinile începură să picure și troienele începură să scadă. Fără să vreau , zării prin zăpadă o mână de om, era mâna Ducesei, fugii s-o trag din zăpadă, era rece, murise și nu mai avea față, se mai vedeau decât orbitele oaselor, ochii-i fuseseră ciuguliți de păsări de noapte. M-am îngrozit și-am fugit dar n-am mers mult și-am dat peste alt trup, cel al Ducelui, era plin de sânge și avea lovituri în cap și la brațul drept. Se făcuse o mare tâlhărie, fuseseră omorâți cu ranga și mă întrebam cum de nu scosese niciun țipăt ca să le pot veni în ajutor..

Apoi s-au schimbat planurile: amândoi pe două catafalcuri în bazilica Santa Felicia dela Salute înconjuțați de cardinalii care le făceau slujba de înmormântare. Mandripora cu Sulamita stăteau deoparte și plângeau, lume multă, lumea aleasă a Veneției, în convoi mortuar pe Canal Grande spre cimitirul din deal, din spatele bazilicii. Și iar s-au schimbat planurile, se făcuse primăvară, o primăvară frumoasă cu verdeață peste tot și adieri dulci de vânt; eu, singur în curtea castelului în fața a două morminte năpădite de iarbă, rupsesem un buchet de trandafiri și voiam să-l depun la picioarele lor. Și apare ca din senin Verus cu Sulamita și mă întreabă ce fac.

-Criminalule, i-am strigat eu lui Verus, de ce i-ai omorât? Și-am sărit la el să-l bat. Sulamita a venit între noi și-mi strigă ca ieșită din minți:

-Ce-ai, ești nebun, ce-ai cu Verus? El ne-a adus fericirea în casa asta!

-Ce fericire?- îl strig eu intrigat de atitudinea ei- El i-a omorât! El e criminalul!

-Trebuia să moară ei odată și odată!- mai zice ea, consolându-se.

-De geaba-i pui parte, tot îl dau pe mâna justiției- o ameninț eu-criminalii trebuie să-și primească pedeapsa!

Și apoi judecata, o judecată simplă, procurorii au găsit ranga crimei și au depus-o ca probă zdrobitoare la proces. Verus a recunoscut crima dar nu și mobilurile ei. Cauza care l-a adus în această situație a rămas necunoscută! Și m-am trezit, Sulamita stătea pe scaun cu copilul în brațe și-i dădea să sugă, micuțul mai mult adormit, înghiortăia laptele trăgând cu sete din sfârcul țâței. Câte tâmpenii, Doamne, mai poate omul să viseze, mă consolai eu, și I toată noaptea nu putui să mai închid ochii. Nu puteam să-mi iau gândul de la Ducele de Spoleto, cred că dăduse în mintea copiilor apropiind-o pe Mandripora de el, păpându-i ducății cu lingura. În trei ani, dacă mergea în acest ritm, Ducatul dădea faliment. Și pe urmă? Căci trebuia să fie și o urmă! Venea în acest nenorocit castel și trăia din mila noastră? Sau poate că vindea și castelul, lăsându-ne pe drumuri. Ducatul lui, acea ficțiune cu care mai trăia el în gând, se ducea din zi în zi pe râpă! Și Sulamita devenea mai indiferentă. Mult timp mă urmări gândul că această femeie îi seamănă leit lui, aceleași idei bizare despre viață, aceleași nepăsare față de viitor, aceleași apucături romantice de retragere-n visare și-n poezie, aceleași degringoladă sentimentală...

Pentru prima dată îmi declinai hotărârea de-a rămâne un biet scrib la curtea Ducelui și-l invidiai pe Verus, care făcuse o carieră strălucită din negustorie. Lui i se deschidea lumea

altfel, mie mi se închidea aici la acest capăt al pământului. E straniu, Sulamita, nu?- îmi venea să-i strig; evitam însă să mă cert cu ea, nașterea o slăbise și o anemiase grozav, grija față de copil îi acapara tot timpul și nu-i mai dădea răgaz pentru oglindă și fandoseli. Mi se făcuse milă de ea și mă dusei și-o mângâiai pe ea și pe micuț. Băiatul adormise în brațele ei ca un mieluşel, tot numai buclişoare, îi semăna leit, avea o mânuță la gură, își suga un deget și cu cealaltă o strângea pe Sulamita-n brațe.

Într-una din zile îmi luai la revedere de la ei și plecai la administrația Ducatului să văd ce pot face pentru a ieși din această criză. Înainte de a-mi lua rămas bun, îi reproșai Sulamitei:

-Uite, unchiul tău, sau tată ce-ți e, plimbă pe Mandripora pe canalele Veneției și Ducatul se duce dracului pe apa sâmbetei!

-Cine este Mandripora asta?- mă întrebă Sulamita, fără pic de interes, cu aceeași lentoare cu care reacționa mereu în ultimul timp.

-Maria Mandripora? E târfa târfelor!

-Așa e, zice ea cu aceeași lentoare și-n vorbă și-n mișcări- pentru voi toate femeile sunt târfe! Și tăcu, strângând și împachetând scutecele copilului...Le lua pe rând, le întocmea și le punea într-o ladă lângă faimosul baldachin de palisandru.

Răspunsul ei dat așa într-o dungă mă supără; dacă nu știa cine este Mandripora trebuia să tacă, să n-o bage-n oală cu toate femeile...Și apoi viața noastră și a copilului depindea de Ducat și trebuia s-o preocupe și pe ea ce face faimosul ei unchi-tată prin cetatea dogilor...

Dacă ar fi să-mi mai iau de la început viața, aș începe cu acest capitol care mi se pare cel mai măreț, cel mai înălțător de până acum și pe care eu l-aș numi Revoluția: un fel de Apocalipsă după Ioan Teologul cu scene dramatice și pline de neprevăzut...

Am fost în duh în zi de duminică și am auzit în urma mea glas mare de trâmbiță...Care zicea: ceea ce vezi, scrie în carte și I trimite peste tot: la Efes, la Smirna, la Pergam, la Babilon și la Alexandria, căci așa se ține minte peste veacuri! Și uit-o pe desfrânata de Sulamita, de vinul desfrânării ei ai fost și tu beat; așa este femeia, poartă-n misterele ei germenii desfrânării prin care perpetuiază specia peste veac. Căci farmec i-a dat Domnul Evei și-a ademenit pe Adam să muște din mărul căzut din pomul cunoașterii... Și de aici toate relele de pe pământ! Vino, muritorule, să-ți arăt judecata ei!

Și m-a dus în pustiu, în vis, în acea noapte de sâmbătă care mi-a hotărât destinul și-am văzut o femeie care ședea pe o Fiară roșie cu șapte capete și femeia era plină de purpură și de aur și de pietre scumpe și de mărgăritare, dar și de urâciunile și de necurătențiile desfrânării ei; Fiara era și nu este și va să se suie în adâncul boltei și-apoi să se coboare și să hăituiască lumea, numai tu, copil al lui Dumnezeu, îi vei tăia cele șapte capete! Femeia aceasta care călărește Fiara este blestemul care v-a închis pe voi aici, un fel de Babilon decăzut și de Romă depravată... Și-a venit un înger, părea să fie Farah, căci avea chipul de ceară al ei, și mi-a strigat: a căzut, a căzut, a căzut...căci era lăcașul demonilor, închisoarea sufletelor voastre...Cine a căzut?-am întrebat în vis eu pe acel înger. Cum cine? Ei, care ne-au închis pe noi aici, plutesc, privește cum alunecă pe apa involburată a Izvorului Fericirii cu aurul lor, cu argintul lor, cu pietrele lor prețioase, cu mărgăritarele lor, cu vizonul și porfira lor, cu mătasea lor și stofele lor stacojii, cu mirtul lor și cu fildeșul lor și cu aroma lor și cu balsamul și mirodeniile lor și cu trupurile lor scârnavе...

Și-am văzut o apă mare care curge pe-o vale largă, o apă lată, învolburată ce șerpuia ca Marele Nil printre rodii de măslini și printre eucalipti și palmieri. Și pe deasupra ei am mai văzut o insulă de foc în flăcările căruia se zbătea ca de moarte Sulamita înconjurată de figurile deformate ale inchizitorilor și ale răufăcătorilor, toți arzând într-un cor de țipete și în mari chinuri. Un glas ca o trâmbiță uriașă, despicând cerul a strigat:

-Aleluia, aleluia, a venit și mântuirea și slava și puterea noastră!

Apoi fiara aceea a căzut răpusă, Sulamita s-a topit în flăcări și cerul și pământul s-au aprins de o lumină orbitoare și noroade-ntregi s-au minunat și au ieșit pe străzi dansând și citind imnuri de slavă:

-Suntem liberi, suntem liberi!- se-auzeau glasurile. Libertate te iubim, ori învingem, ori murim! Și toți se îmbrățișau și se sărutau și-i cuprinsese fericirea și-ncinseseră o mare horă...

Cu imaginea acestei hore mă trezisem eu în dimineața acelei duminici. Noaptea plouase și fusese o furtună mare, apele ieșiseră din mătcile lor, pomii căzuseră doborâți de vijelie și acum natura se domolise ca prin minune, ieșise soarele, zâmbindu-ne copilărește.

-Vrăjitorule, îmi șoptește Omul Grotelor, după atâta ploaie n-o să ia păcura foc!

-Omule, i-am răspuns eu, am visat un vis și mie visele mi se izbâdesc...Mi-a trimis Dumnezeu un înger care mi-a spus că vom învinge! Trebuie să ia foc! Îi dăm foc cu inimile noastre!

A tăcut și a pus capul în jos ca un școlar care a fost prins cu lecția neînvățată. Sumesese pantalonii până sus de genunchi, dacă ceea ce avea pe el se mai numeau pantaloni căci erau un fel de pânză de cânepă, strânsă în jurul corpului, înotând în noroi până la glezne; ceilalți proscriși aveau săpate un fel de firide în pereți în care se chirciseră să se ferească de

apele Grotelor cu cloaca lor de nămol și șerpi și de alte orătării ce mișunau prin adâncuri.

-E timpul să-i trezim!- zisese el profetic și făcuse semnul crucii de trei ori.

Și-a venit nona cu hrana și-au înghițit toți țurloaiele alea de pâine cu o poftă nebună. Și nona a zis:

-Amin!

Ceea ce însemna că totul merge bine, Farah era la post și dăduse semnalul. Ne-am spălat și noi și ne-am îmbrăcat într-un fel de haine de duminică cu care asistam la suplicii; primul am ieșit eu, a trebuit să stau cu ochii închiși minute în șir pentru că nu mai puteam suporta lumina soarelui. Astrul lumina puternic, primăvara dulce cu un verde crud peste tot și cântau paserile pădurii și se-auzea apa Izvorului clipocind în albia ei, cântându-și parcă acel cântec: fericire te iubim...ori învingem ori murim...

Peste tot forfoteau slugile Marelui Inchizitor care pregăteau ca de obicei ritualul supliciului. Ne adunaseră pe toți în Piața Publică și ne așezaseră în rânduri. Acolo, mulțime mare adusă din tot Imperiul să vadă și să spună și la alții ce pătesc cei care nu-și văd de treaba lor și tulbură ordinea împărătească.

Privii spre Foișor; era liniște, o liniște suspectă ca înaintea unei furtuni. Aveam mari emoții, nu știam cum va începe Farah și dacă va reuși. Trebuia să urmăresc toată desfășurarea evenimentelor și când acțiunea era pe sfârșite, s-o iau pe vale spre Izvor, să dezarmez gărzile și să-l iau în pază. Deocamdată nimeni nu bănuia ce-o să se întâmple, în Piața Publică stau toți cu gurile căscate la ce-o să vină, care din ei vor mai scăpa cu viață, care vor muri și în ce chinuri... Dinspre vest bătea un vânt cald, "vânt prielnic", cum se exprimase un muribund care-și aștepta ștreangul, isteț băiat, pentru că el se gândea la reușită, judecând că toate acareturile erau în calea lui, a vântului adică, și putea să le înghită mai repede focul.

Întâi au apărut făurarii cu glugile lor negre pe cap și cu mantăile lor ponosite. Cine se aștepta la ce avea să vie, putea să vadă la ei, sau să-și imagineze că pe sub acele mantale aveau numai dălți, ciocane și nicovale. Până la un punct au mers calmi, se credea că se duc să-și facă slujba lor zilnică...Ajunși în fața primului rând, s-au repezit dintrodată toți, au pus nicovalele jos și pac! pac! cu ciocanele desfăcând cătușele proscrișilor...După ce se vedeau dezlegați, fiecare o lua încotro vedea cu ochii. În câteva minute, până să se dezmeticească paznicii și temnicerii, jumătate din noi erau descătușați, plecând la posturi. Câțiva neutralizaseră pe acele fiare care ne păzeau, le pusese căluș în gură și le legaseră mâinile la spate...Unul din ei fugise așa la Marele Inchizitor să-i spună, dar nu putuse să deschidă gura...Până să-l deslege, toți trecuseră la posturile lor. Unii aveau misiunea să bată ușile-n cuie cu piroaie de la crucificări, alții dădeau de-a dura mari butoaie cu păcură și stropeau colțurile clădirilor cu șomoioage de paie sau cu cârpe de la torțele mulțimii pentru a le da foc...Lumea înnebunită nu știa ce se întâmplă și fugea fiecare unde vedea cu ochii.

Cam în acest timp a apărut și ștergarul alb în Foișor, după care am văzut o limbă de foc lacomă care a înghițit tot Foișorul; în acea flacără am zărit-o pe Farah, îmbrăcată într-o rochie albă ca de mireasă, fluturând o eșarfă și strigând ceva...După ea guri mari de foc au înghițit totul în cale, lacome, ca niște dansatoare de balet care-și desfac marile lor evantaie roșii ca purpura...

Spectacolul devenea din ce în ce mai măreț în tragismul lui, câte ferestre și pe o parte și pe alta a clădirii, atâtea limbi de foc care ieșau ca din gura unor mari balauri. De sus, câte un greier borșos încerca să se mai salveze plonjind în gol și căzând într-o plasă de cuie cu vârfurile în sus, în delirul proscrișilor care se amuzau de acest spectacol grotesc. Așa l-am văzut ultima dată pe Victorius zbatându-se; căzuse cu fața în sus, rânjind la soare cu ochii holbați de spaimă și de durere.

Flancul al doilea fugise la cazărmi, același foc se vedea și acolo pe ferestre mistuind clădirile; câțiva ajunseseră și la depozitele de muniție ale aripii militare, dăduseră de acele ghiulele din fier umplute cu praf de pușcă, aduse din China de Marele Inchizitor pentru modernizarea armatelor sale și le dădeau drumul la vale, explodând în mijlocul fugarilor, în zgomote asurzitoare.

-Dă-le foc, mă!- am strigat eu- și au început sute de explozii asurzitoare în lanț; peste tot foc și panică generală. Au ieșit și militarii, care se baricadaseră într-o clădire, ieșeau ca niște șobolani plouați și fugeau la vale printre acele ghiulele...Niciodată-n viața mea n-am jubilat ca acum, se materializa o idee pe care o visasem de ani de zile...Dar fericirea mea a fost de scurtă durată; mi-am adus aminte de Farah și-am fugit la ea pe scările Foișorului crezând c-o mai găsesc vie, dar am fost dezamăgit: Marele Inchizitor zăcea ars, încă se mai zbătea, îi sfârâia pielea și carnea pe el ca-n frigare, căzuse de pe scaun în fața mesei lui copioase cu fripturi și dulceți alese... Mai la o parte am găsit-o pe Farah căzută jos cu lampa de petrol în mână,era îmbrăcată cu aceeași rochie albă, neatinsă de foc și frumoasă ca o zână din închipuirea noastră. Vrusei s-o trezesc, îi încercam pulsul, inima nu-i mai bătea, probabil că murise otrăvită pentru că avea clăbuci albi la gură. Câteva furnici îi brăzdau obrazul ei frumos de creolă. Dădui furnicile jos și o sărutai, o trăsei mai la o parte cu gândul de-a reveni pentru a o îngropa creștinește. Dar ce să vă mai spun, revenirea mea a fost prea târzie și-am găsit-o și pe ea și Foișorul scrum, o mistuiseră flăcările...

Acum am început să strig și să implor cerul, invocând un imn profan la adresa lui Farah:

Fericită fii, tu, Farah, că tu n-ai cunoscut pat cu păcat și dacă Marele Inchizitor a căutat să te ademenească, ți-ai luat zilele, zilele tale scurte și frumoase, zilele tale senine ca cerul curat al verii! Tu n-ai ațâțat patima nebunilor cu pofta trupului tău și nu i-ai atras cu ochii tăi frumoși în plasa păcatului...Căci

desfrânarea femeii, în ridicarea și sulemenirea ochilor are tot farmecul...Chipul tău frumos și trupul tău împlinit și curat mi-au fost mie vremelnică desfătare, cocă dulce pe care am frământat-o cu palmele și cu sufletul...Iertată fii de Domnul, căci dacă nu te-nsoțai cu mine, neprihănită plecai tu spre liniștea eternă care te-a cuprins...Tu ai fost cea care mi-ai dat mie speranțe și am învins! Tu m-ai îndemnat și îndemnul tău a fost lege pentru mine! Tu m-ai tămăduit de durerile pe care mi le pricinuiseră Sulamita inimii mele și tu m-ai învățat că dragostea cu dradoste se lecuiește! Iubită dulce și femeie dulce, pe tine n-are cine te plânge aici pentru că străină ai fost și străină ai rămas ca o pasăre fermecată în grădina fiarelor, fii mândră că mori la poale de codru verde, plânsă de păsări, de munți și de păduri, ca vechii viteji ai Albionului...

M-am despărțit cu greu de trupul ei frumos, i-am șters fața de sudoare și de furnicile care i-o năpădiseră s-o devore și-am sărutat-o ca pe o piatră rece... Pe mine mă chemau flăcările, Farah era acum ideea pentru care luptam să ajung la Izvorul Fericirii...Nu fusese ideea ei? Nu fusese planul ei? “Dacă eu am să mor- mă ruga ea în clipele noastre de liniște-când vei ajunge la acel Izvor, să beai, dragă Flavi, și pentru mine o gură de apă fermecată, poate am să-nviez...”

Mă rupsesem de prezent pentru câteva clipe fără să observ că în jurul meu era un adevărat iad: focul trona ca un adevărat iad pustiitor, înghițea și mistuia totul ca un cataclism universal...

15

În timp ce mă ocupam de Ducat, primii o telegramă care mă rupse din treburile mele zilnice și mă aruncă într-o altă nenorocire: Ducele a decedat, semna Mandripora.

Fugii la castel să-i spun și Sulamitei trista veste dar pe ea o lăasă rece. O implorai să meargă și ea cu mine la înmormântare, dar mă refuză:

-Du-te singur, nu vreau să-l văd nici mort! Mai cu seamă dacă este așa cum spune Ducea în jurnalul ei, că-mi e și tată...A călcat pe sufletul acelei sclave nenorocite care a fost mama mea și acum să merg să vărs lacrimi de crocodil pentru el?

-Bine, dar Ducatul, castelul, averea...

-Le dau dracului pe toate, să mă lase săracă și curată, ca pe mama! Ca să plec în lume!

-Unde în lume?

-Prostule, e așa de mare lumea asta!

Și plecai singur cu ultima idee a Sulamitei spânzurată de urechi. Ce voia ea să spună cu plecatul ei în lume? Și de ce dădea ea cu piciorul averii? Tot îmi repetase că ea are un loc al ei hărăzit de Dumnezeu pe pământul acesta! Ce știe ea, capricioasa, ce e fericirea pe pământ?

Pe seară am ajuns la adresă: Hotel Lido. Atmosferă de moarte, doliu, se cânta Bach la orgă, patimile după nu știu care sfânt...Mă întâmpină un piccolo cu o mină tristă, gudurându-se pe lângă mine:

-A murit, sărmanul...

-Dumnezeu să-l ierte!

...în pat la Mandripora- continuă el- acolo l-au găsit.

Intrai în apartamentele închiriate de Mandripora pentru înmormântare; în mijlocul unei camere era depus catafalcul pe care zăcea Ducele, părea că râde așa cum râdea el și poate că râdea de soarta lui, așa cum și ea râsese de el...Totul era îmbrăcat în negru: pereți, mobilier, tablouri, oameni...Mandripora la capul lui părea că spune o litanie; o salutai, și-mi răspunse la salut, înclinându-se ușor din cap. O privii mai atent, era întradevăr frumoasă în această învăluire a mătăsii negre, corpul suplu părea al unei fecioare învăluite în mister, picioare subțiri, înalte, bust de balerină, în ciuda vârstei

ei înaintate, apele sânilor marmoreeni se revărsau parcă în valuri de bogăție, ieșite din misterul negru-roz al rochiei, ochi mari, parcă speriați, sprâncene în arcuri dulci peste orbite, gene lungi și umede, obraji roșii, îmbujorați, spălați de apa lacrimilor proaspete... Era frumoasă întradevăr Mandripora!

Ducele de Spoleto sta întins pe catafalc, îmbrăcat într-un costum negru, nou-nouț care sta țeapăn pe el, de jur-împrejur era acoperit cu flori, doar fața i se mai vedea, pomădată și ridată cu acel zâmbet ironic înghețat pe buze, lăsând să i se vadă golurile dinților de pe maxilarul inferior.

-A fost un cavaler!- se lamentă Mandripora

Un cavaler al prostiei, îmi venea să-i răspund Mandriporei.

-...a ținut atât de mult la mine- îmi șopti ea cu lacrimile în ochi, căzându-i pe obraji- nu mai am lacrimi și cuvinte să-l plâng...

-N-o asculta, se apropie acel piccolo de mine, șoptindu-mi la ureche, toată lumea vorbește că nu l-a lăsat să moară până nu i-a smuls din mână actul de moștenire al Ducatului...

Și iar Bach și miros de tămâie și de ceară și bătaii lirice de clopote peste toată Veneția...

Gândul îmi fugi la Sulamita și la copil și la prostia ei cu "lumea mare". Nenorocita asta de Mandripora e în stare să ne lase pe drumuri, gândii eu, sub impresia celor auzite de la acel piccolo. Mai auzisem eu despre ea că așa procedase și cu alți bărbați, sporindu-și averile. Dup ce mureau, le păpa averile...Că era foarte bogată și respectată...Că avea o vilă ultramodernă, Faustina la Firenzia, numai aur și covoare de Ispahan...Aici aducea amanții și se desfăta cu ei...

-Te-am așteptat!- zise Mandripora într-un târziu- să vedem unde-l depunem și unde-l înmormântăm...Și nu mai asculta gogoșile tuturor că oamenii sunt așa de răi...Nimeni în acest oraș nu mă vede bine! L-aș fi dus la Firenzia, dar n-a vrut el...Îi respect ultima dorință: cimitirul bogaților de pe colinele Veneției...

-Eu am avut un coșmar, îi spusei, înainte de a primi telegrama, se făcea că murise și-l dusesem în biserica Santa Maria della Saluta...

-Ce previziune...Să știi că acolo îl vom duce și-l vom depune în Capella. Toată lumea mare a Veneției aici este adusă...

Am fost de acord cu propunerea ei, mai ales că-mi spusese că i-a lăsat destui bani pentru o înmormântare cu înalte onoruri...Am tocmit patru cardinali să-i facă slujba de îngropăciune și un convoi de cinci barcarole să-l transporte pe Canal-Grande până la locul cu pricina. Am orânduit totul după ritual : în prima barcarolă am pus să-i cânte niște alămuri...Doamneee, ce trist mai cântau!. Și toată Veneția plângea... În a doua, cei patru prelați cu ajutoarele lor și cu corul fecioarelor cântau imnuri de îngropăciune. În a treia era Ducele de Spoleto, trecea pe ape ca un împărat căzut în cine știe ce bătălie...În barcarola a patra era Mandripora cu damele ei de onoare, iar într-a cincea rudele mai depărtate...Cortegiul funerar aluneca încet pe ape în sunetul trist al alămurilor, pe fundalul corului fecioarelor spre San- Marco. Lumea se oprea, își făcea semnul crucii, privea speriată la acel spectacol, apoi se depărta cu tristețea în suflet...

Un grec lângă balustradă, probabil turist, se lamenta în limba lui:

-Mateotis mateotiton, ta pa'nta mateotis!...

Ceace însemna ceva despre tristețea acelei procesiuni și despre zădărnicia vieții pe pământ...

Privii la Mandripora care plângea, își trăsesese voalul negru pe față și sub enorma pălărie părea o țărancă calabreză plătită să bocească un mort. Cerul se rarefiase, albastrul lui părea că plutește în ireal, soarele dulce de Mediterană se legăna peste valuri ca o enormă lacrimă a cerului peste durerile Duomului. își juca razele în cioburi sparte de oglindă, reflectându-le peste murii cetății, îndoliați și ei.

Mi se părea că joc un rol straniu de operetă pe o scenă de carnaval somnambulesc. Alături de Mandripora eram parcă un donjuan de buzunar al cărui rol îl jucam prost. Sau părea că visam că joc acest rol în privirile tuturor. Și începui să mă gândesc aiurea, cum îl cunoscusem eu pe acest Duce de Spoleto...Eram în Scriptorum, copiam o bulla papală pentru un consiliu egumenic ce se apropia. În sală eram eu și cu încă doi colegi, pare că Verus și un altul căruia nu-i mai rețin numele. L-am văzut cum a intrat pe ușă întâi el, părea tânăr, bine hrănit și îmbrăcat ireproșabil... După el a intrat Ducesa, era ceva mai tânără ca Mandripora, alt stil, suavă, blondă, într-o rochie viorie peste care purta o manta mai închisă, tip carpă spaniolă.

Zice el:

-Cine este Peter Flavius Malvinus?

Și se uită întrebător la toți trei.

-Eu, zic,și mă apropii către ușă.

-Ce tânăr simpatic!- a exclamat Ducesa.

-Suntem Ducele și Ducesa de Spoleto!- se recomandă el, vorbea un pic peltic, în vârful limbii și cu buzele aproape închise. Ducesa îl ținea de braț, părea că se aflau în grații bune, ea își juca ochii în fața lui ca într-o procesiune erotică ornitologică, anatemizându-l și făcându-l să se uite uimit după ochii ei strălucitori. Tot el reluă după o pauză: Am dori să angajăm un secretar la Cancelaria ducală și altelea Sa, consilierul papal, mi te-a recomandat pe dumneata!

Mi s-au părut oameni cumsecade și am acceptat, voiam să scap de corvoada copierilor cu care-mi mâncasem zilele; m-am gândit că mi se deschide o altă perspectivă: curtea, bibliotecile,pitorescu locurilor, altă lume, alte condiții...

Privii spre Mandripora să-i citesc în suflet dacă ar putea ridica pretenții asupra castelului sau dacă ar deschide vreo discuție despre acel nenorocit act de moștenire...Zice, probabil, bănuindu-mi intențiile:

-După înmormântare te invit la Firenze, ești ca și copilul meu, și mă apucă de braț, stai o zi, două, te odihnești, și apoi pleci!

Mă scuzați că nu pot rămâne, îi vorbii despre soarta grea în care se găsea Ducatul și-i împărtășii intenția de a-l pune la punct.

-Nu te mai osteni- zice- că nu se știe cum iese! Astăzi sunt timpuri tulburi...

Tăcui, nu știam unde bate; poate la faptul că va veni ea acolo...

-Am învățat de la Duce că timpurile intră în prefacere și lumea se primenește!- continuă ea.

-De aceea renunțase el cu atâta ușurință la Ducat și-i dăduse împuternicire Sulamitei să-l conducă!

-Știu- zice- am vorbit mult despre Sulamita! Și către mine foarte curioasă: Știi că e fata lui, făcută cu siracuneza?

Dădui din cap afirmativ și ea tăcu, luând aceeași mină de femeie îndurerată. Apoi n-am mai avut timp să vorbim că ceremonia s-a oprit și a început o slujbă; unul din prelați, poate cel mai în vârstă, după figură, cu o voce frumoasă, cânta psalmi de pomenire pentru mort. Mandripora aruncă bani peste pod pe Via Sacra, săracii și copiii se înghesuie să-i adune de pe jos. Băteau sinistru clopotele lui San-Marc și le răspundeau sonor și trist celelalte clopote ale Veneției, arama lor grea tremura-n aerul marin ca niște tânguiri de ocarină, căzând în reflexe de diferite tonalități pe zidurile vechilor domuri. Veneția toată e lacrimă, e tristețe, tânguire,; ar trebui ca toate înmormântările de pe pământ să se facă aici în cetatea dogilor.

După slujbă Mandripora a început să plângă. Zice, printre lacrimi:

-Cu el pleacă dincolo toate visurile mele, n-am puterea să o mai iau de la cap, mă voi retrage la vila Faustina să trăiesc din amintiri...

Tăcui și mă uitai la ea, nu arăta a trăi din amintiri; corpul ei sănătos, în floarea vârstei arăta bine. Toată laguna o

cunoștea și-o bârfea! În privirile oamenilor citeam dispreț și ură. Mă întrebai dacă cu mine nu joacă cumva teatru și mă cuprinse îndoiala: oare nu va fi așa cum vorbește lumea că ea l-ar fi otrăvit? Viața e foarte generoasă: cu ce măsură plătești, cu aceeași ți se întoarce plata! Asta referitor la Ducesă, căci se bănuia că și ea murise otrăvită...Lumea vorbea că chiar în acest timp Ducele procurase otrăvuri de la alchimiștii din Prado...Sulamita cercetase și aceste misterioase bănuieli, dar n-ajunsese la niciun rezultat. Să se fi întors acum aceeași otravă prin intermediul Mandriporei împotriva lui? Dumnezeu mai știe!

Numai Cioclii sunt cu ochii pe Mandripora, o cunosc și o simpatizează, probabil că-i plătește bine. E deajuns să le facă un semn și se gudură ca scârnaviile pe lângă ea.

În sfârșit, lunga procesiune a ajuns la Capella, toată e inundată de lumânări puse-n lampadare de Murano, Ducele ocupă locul central, Cioclii răsuflă ușurați, Mandripora la poruncește prelaților ceva, probabil să grăbească ceremonia înmormântării că-i apucă noaptea...Apoi cuvântul de adio cu bigrafia seacă a Ducelui, că așa, că pe dincolo, oare cine furnizase aceste date seci? O biografie trucată, chestii de-astea cu figura lui ilustrisimă...Apoi Mandripora, cea mai apropiată ființă a Ducelui care va rămâne veșnic îndurerată...

Când ieșirăm din Capella se făcuse seară, o seară arămită cu culoarea lunii care ieșise din valurile involburate ale mării și l bătea printre castanii bătrâni, aruncându-și razele pe aleile pustii ce duceau spre cimitir. Mandripora merse să inspecteze cavoul și-i plăcu; era făcut din marmoră albă, iar deasupra se termina cu un obelisc cu un vultur în zbor, străjuind zarea. În fața erau scrijelite două versuri:

“Întoarce-te-n legendă, Duce,
Că peste toți amurgul cade...”

În care legendă să se întoarcă?- mă întrbam eu cu gândul la existența lui de boem. Ce făcuse el să intre în legendă? Dar acum nu mai era timp de reflecții...

Se lăsase amurgul peste toată natura și mai ales peste mărețiile Veneției și peste toți asceții lumii care se plimbau cu barcarolele pe oglinda apei, triști și dezolați, de zădărnicia vieții.

Venea o canțonetă murmurată într-un tremolo trist din largul Lagunei și-o chitară care-și spânzura sunetele de streșinile inimilor, picurând în auz miere de obol din fagurele nevăzut al divinității.

După care Ducele de Spoleto fu coborât în infinitul lumii, udat de lacrimile Mandriporei...

16

În timp ce eu priveam spectacolul fascinant al incendiului, văzui un călăreț ce spinteca zarea și se-apropia de mine cu sufletul la gură. Tremura tot și nu putea să mai vorbească. Rămăsese în fața mea ca o stană de piatră și nu zicea nimic.

-Vorbește, omule, că de-aia ți-a lăsat Dumnezeu gură!- îl zgudui eu și-l trezii din acea buimăceală din care nu putea să mai iasă.

-A auzit Împărațiul de răscoala voastră și vine cu oști să vă pedepsească!

-Cine te-a trimis?

-Milostiva de Împărăteasă!

-De când a devenit această Împărăteasă milostivă? Du-te și spune-i că Flavius nu se teme de orice muscă care bâzâie...

-A mobilizat armatele lui și-a plecat hotărât să dărâme lumile actuale! A dat foc Bibliotecii din Alexandria! Arde tot în calea lui! Rămân numai ruine și jale, domnule!

-Nebunul! Nu-i nimic...Cam în câte zile vor fi armatele lui aici?

-Cam în trei-patru zile!

-Până atunci ajungem la Izvor și organizăm apărarea! Oameni buni, m-am adresat eu mulțimilor, păstrați armele că vine Împăratul cu armatele lui, organizați-vă bine apărarea!

O răscoală la marginea Imperiului nu dădea bine Împăratului; am mobilizat pe toată lumea, copii, femei, bătrâni...

Priveam la mărețul spectacol al focului, având revelația unui nou început de lume! Limbile de foc ieșau ca niște uriașe limbi de balaur și înghițeau totul în calea lor; fugeau prelații ca furnicile cu tunicele lor arzând, cădeau și se perpeleau și sfârâia carnea pe ei...Soldații, câți mai rămăseseră, se ascundeau speriați în pădurea din apropiere...Totul devenise apocaliptic și nimeni nu știa cum se va sfârși...

-Fraților, îi îndemnam eu, nu mai stați, organizați apărarea căci Împăratul nu ne mai iartă...Eu mă voi duce la Izvor cu o gardă, voi rămâneți aici!

17

Cu Mandripora la vila Faustina. Așa ar putea fi numit acest straniu capitol care putea să lipsească, dar îl inserez pentru încântarea cititorului.

Pleci pe un drum singur la o înmormântare și te trezești într-o lume de vis. Căci la vila Faustina era o lume chiar de vis.

Am ajuns noaptea cu careta pe o șosea dosnică printre cedri și palmieri; vila Faustina era așezată pe-o coastă, în fața soarelui, printre arbuști ornamentali și plante exotice agățătoare care-i burdușiseră pereții. Avea o fațadă crenelată, ferestre mari ogivale, luminate agiorno, uși enorme sculptate-n lemn, camere încăpătoare mobilate cu mobilier de epocă aurit. Peste tot tablouri din epoca Renașterii care te farmecă. Nu știai ce să privești mai mult, ornamentele tavanelor crenelate sau

pereții îpodobiți cu figurile femeilor lascive ale lui Rafael și Giorgione, Venus dormind pe un câmp singură la umbra cedrilor bătrâni sau madonele lui Tițian și Bellini care te transpunea în lumea visului...

-Aici, îmi șoptește Mandripora, vin când sunt dărâmată, stau o săptămână-două să mă refac, și-apoi, renăscută-mi iau zborul către alte meleaguri. Căci, domnule, zice ea apăsător, sunt suflet zbuciumat de grecoaică și blestemată ca și bunicii și străbunicii mei să n-am stare! Dacă nu eram noi, grecii, Roma și întreaga lume romană n-ajungea la civilizația actuală. Grecii au salvat Roma și barbarii au distrus-o! Umblu întruna să văd lumea căci viața noastră nu-i decât o clipă din Univers și trebuie să fie măreață...

Sună un clopoțel și apărură o fetișcană frumoasă.

-Două cafele!- zice Mandripora. Cu năut?- mi se adresă ea.

-Cu!

-Știu ce crezi despre mine-zice- dar să știi că nu e adevărat nimic!

-Ce să cred?-mă întreb eu și o întreb și pe ea.

-Hai, nu fă pe naivul! Eu știu că aici toată lumea mă bârfește!

Și apăsă pe un buton și se desfăcu plafonul și se lăsă o răcoare și-o ploaie cu stele și-o lună gata să ne cadă-n cap...Și toată tăcerea fu spartă de un cor de greieri care cântau în noapte.

-Nu ți-a spus nimeni nimic despre mine?

-Nu!

-Nu m-a bârfit nimeni? Nu ți-a băgat nimeni în cap că eu sunt o curvă, îi storc pe bărbați de averi și-apoi îi omor și-i schimb ca pe căldări?

Apărură fetișcana cu cafelele și Mandripora tăcu, le puse pe masă, făcu o plecăciune în fața noastră și dispărură pe ușă. Sorbirăm cafelele în liniște într-o tăcere prelungită în care-i

observai Mandriporei două bobite de lacrimi, alunecându-i pe față...

-Vin de la Samos, zise ea într-un târziu, de-acolo mă trag eu; mama de la Samos, tata de la Lesbos, plecasem pe Marea Neagră să ajung în Crimeia cu comerț...Cu amândoi părinții...Plecasem spre Grecia Mare...Și, off, Doamne, prin ce-am trecut! Și oftă și tăcu. Sorbi din cafea, se scuza și dispăru câteva clipe.

Apăru schimbată într-un neglijeu de noapte cu două fotografii în mână:

-Așa arătau părinții mei!

-Și ce s-a întâmplat?

-Naufragiu!- sare ea deodată, strigând tare. Naufragiu! Ce mi-au văzut ochii atunci, neam de neamul meu să nu mai vadă!

-Ce?

-Dumneata ai simțit vreodată când ești în gura morții?

He-he-he, de câte ori nu simțisem și eu această senzație și prin câte nu trecusem și eu! Dar tăcui, o lăsai pe ea să-și continue povestea.

-Era o lună frumoasă spre Bosfor și se-auzea cântecul muezinilor la ultima rugăciune de noapte. Și-au trecut pe lângă noi un stol de pescăruși speriați. Tata zice: “e ceva-n neregulă!”- umblase mult și cunoștea tainele mării...Marea e cu două fețe- zice ea- când e liniștită, trebuie să te-aștepți la furtună! Mama dormea și eu, romantica, priveam cerul...E fantastic să privești cerul pe mare...Era ca acum- și se uită în sus prin deschizătura tavanului spre bolta de stele...Îmi plăcea așa de mult să privesc cerul noaptea, acea câmpie de stele într-o liniște fantastică...Și dintrodă îl aud pe tata strigând: “Furtunăăă!” Ceva negru ca de smoală a învăluit totul, asta în câteva clipe și valuri uriașe au venit peste noi cu rafale puternice de vânt...Am văzut, dragă, cum se răstoarnă corabia, prin licărul fulgerelor, cum tata a fugit spre mama s-o scoale, căci dormea, cum au alunecat amândoi îmbrățișați, urlând;

“Mandripoooraaaa!” Și-apoi n-am mai auzit nimic, în vârtejul acela ne-am făcut una cu marea! Acest episod a rămas în amintirea mea învăluit ca-ntr-o ceață.

Și m-am născut pentru a doua oară; nu știu câți ani să fi avut atunci, cred că eram mare că țin totul minte...M-am trezit în casa unui mujahedin bogat cu o droaie de neveste. Și am stat la el cam un an, dacă nu doi, până am auzit ce vrea să facă cu mine...Probabil că m-a pescuit mai mult moartă! E frumoasă-zice el- o las să se coacă, fac avere din ea-zice- e o mină de aur... Să mă vândă, adică... Și eu, când am auzit așa, am pus la punct planul evadării...Doi eununci mă păzeau zi și noapte...Și-am găsit o femeie-n harem cu hramul lui Dumnezeu în suflet. Am rugat-o să mă ia și pe mine în ziua de Ramazan prin oraș Și ea zice: “hai, dar îmbracă-te ca lumea!”.Și-am plecat să mă îmbrac, căutam hainele cele mai frumoase...Căutând eu așa, am dat de un ghiul de aur, să fi avut ca un chilogram...Și atunci mi-a venit mie în minte că aurul acesta mă va salva...Bem un vin, ne mai dezmoștește!

-Bem!

Scăpătase luna spre cornul caprei și se rumeneau zorii, stelele licăreau deasupra capului nostru, se topea noapte-n ziuă, greierii tăcuseră, undeva aproape se-auzea clipocitul unei ape, se lăsase și răcoarea, o răcoare ce-ți picura fiori în suflet.Am avut puțin timp să mă gândesc și la Sulamita și la micuțul Flavi, pe care-i lăsasem singuri acasă...Ce-or fi făcând ei acum? Cred că dorm...Și eu stau și ascult poveștile Mandriporei cu cadâne și eununci...

-S-a răcorit, zise Mandripora, și iar apăsă pe acel buton al plafonului care trecu la loc, dispărând cerul și lundu-i locul un vitraliu cu urcarea la cer a Mântuitorului...E un vin bun, continuă ea, să bem; după înmormântarea asta mă simt buimacă și nu-mi vine nici somnul...

Și puse vinul în pahare și-l dădu peste cap și-l dădui și eu cu gândul să-mi mai ostoiască oboseala.

-Drobul ăla de aur e vila asta!- reia Mandripora conversația. Am cumpărat-o de la un senior...

Sărea de la o discuție la alta incoerent, rămăsese cu povestea vieții ei la felah și acum sărea la vilă.

-...stai, să vezi, când am ajuns eu la Veneția,eram o fetișcană frumoasă...Și iar mai turnă în pahare și bău și băui și eu. Mă gândii că această femeie e unsă cu toate alifiile, îi plăcea al naibii să bea! Aici m-a cunoscut Ducele! Eram în floarea tinereții...Și-am așteptat o viață să moară Ducesa ca să mă pot căsători cu el... Să nici nu-ți treacă prin cap c-a omorât-o el! El n-ar fi fost în stare să omoare nici-o furnică...S-a otrăvit de ciudă că bărbatul ei se încurcase cu slujnica, mama soției dumitale! Și-asta după ce-i făcuse Ducesa de petrecanie...Ce stupiditate! Ce răutate, domnule! Trebuie să vie un alt Cristos să îndrepte lumea asta- și arătă spre plafon- Mântuitorul, cu toată porunca Domnului, n-a fost în stare! Trebuie să triumfe iubirea în viață! Înțelegi, dumneata, sau nu înțelegi?

Mă uitai mai atent la ea și mi se păru din ce în ce mai frumoasă; vinul îi incendiase fața și-i răscolea toate amintirile...O clipă-mi trecură și câteva gânduri profane prin minte. Și tot eu mă lamentai: să vii de la un mort și să-ți mai treacă astfel de gânduri prin cap! Doamne, iartă-mă!

-Ne-am luat cu vorba și nu ți-am arătat vila...Când pleci?

-Mâine cu poștalionul!

-Mai e timp de povești, poștalionul trece târziu și ai tot timpul să moțai în el... Uite, mă trage ea de mână în altă cameră, aici e camera grecească, am aranjat-o ca la mama acasă, aici e o cameră maură, ambiția Ducelui, vizitase Spania și-i plăcuse mult stilul maur... Urmează apoi cea japoneză, cea venețiană, cea turcească...cea romană... Treizeci și două de camere... Și m-am gândit, ca semn al dragostei mele pentru Duce, să v-o las vouă prin testament...

Când am auzit așa a căzut cerul pe mine și n-am mai știut ce să-i mai răspund. De-abia așteptam să plec acasă și să-i

spun și Sulamitei marea veste. Și ne-am întors iară la băutură și-a mai adus o sticlă și-am golit-o și pe aia. Și Maria Mandripora n-a mai rezistat și-a căzut dărâmată pe fotoliu... Așa am găsit-o eu a doua zi când m-am trezit: ghemuită cu genunchii la gură și cu mâna dreaptă sub cap. Visea ceva căci zâmbia în somn, ceva frumos, care-i făcea plăcere. N-am mai sculat-o, am plecat fără să-mi iau la revedere de la ea...Îmi părea rău că nu-i ascultasem întreaga poveste despre viața ei...

18

Când am sosit la castel de la moartea Ducelui de Spoleto, am găsit-o pe Sulamita în parcul din fața intrării principale, se juca cu micuțul Flavi. Dacă pe mine nu mă strigase niciodată pe acest nume, pe Flavi nu-l mai scotea din mângâieri: Flăvișor, Flăviță, Fla...

Micul Flavi făcea tumbe, plecase copăcel și parcă toată lumea era a lui, gângurea prin iarba mare, bucurându-se de natura darnică...Sulamita stătea pe o bancă și citea, din când în când își ridica ochii din carte și-l urmărea pe micuț prin boscheți.

Acest copil ne umpluse casa de fericire, eu, cel puțin, eram înnebunit de bucurie când îl vedeam; să ai un băiat care-ți seamănă și-ți duce numele și faima pe mai departe, e ceva...Voiam chiar să-i las testamentar, în caz că nu reușeam eu, harta cu Izvorul Fericirii și hotărârea ca, după ce voi muri eu, să meargă el să deslege tainele acestui Izvor.

-Hei, cum a fost?- mă întâmpină Sulamita firesc, pe un ton de tristețe.

-Cum să fie? Ca la înmormântare!

- Și el cum era?

-Cum poate să fie un mort? Era urât, țeapăn, slab, cu ochii parcă speriați(așa îmi spusese Mandripora că-l găsisese). Costumul stătea pe el ca pe un manechin...

-Și când te gândești că ăsta a fost tatăl meu... Păcat!- se lamenta ea-Ducesa era așa de frumoasă moartă...Îi stătea așa de bine îmbrăcată...

-Femeile sunt mai fotogenice moarte decât bărbații!- îi spusese eu.

-Apropo!- sare ea de la una la alta- nu ți se pare că m-ai claustrat aici?

-Eu te-am rugat să mergi și tu, dacă n-ai vrut...Dar nu uita că am o mare surpriză pentru tine!

-|ine surpriza pentru tine și nu lua altă vorbă!- se bosumflă ea. N-am chef de înmormântări și de bocete, altceva aș vrea eu! Ce-ar fi să-l lăsăm pe Flăvișor cu bona și să-i întoarcem vizita promisă lui Verus al tău?

-De acord!- îi răspunsei eu- dar numai că acum sunt obosit...

-Dar eu n-am zis acum, mi-o reteză ea cu un glas tăios- poate în următoarele zile...

-Peste câteva zile, da! Să-mi mai iasă de sub pleoape Maria Mandripora asta și să scap de umbra ei și de figura Ducei...Știi ceva?- mă grăbii eu să-i destăinui surpriza-ne lasă nouă cu testament vila Faustina!

-Ne lasă pe dracu! Tu n-o cunoști...Ați fost și la vila Faustina? Acolo-și ducea numai amanții...Ea cum se comporta la înmormântare?

-Cum să se comporte? Ea a organizat toată ceremonia înmormântării...

-Și tu?

-Eu am fost martor la deslegarea apei!

-Ca de obicei!- mă ironizează ea.

-Și mai zice unul și altul că e târfă! Dacă era târfă se dădea la fund.

-Poate că ai dreptate și tu!

-Mandripora asta e plină de mister, nici nu mai știi ce să crezi despre ea! Plângea și-mi spunea cu glas de foc că l-a iubit! Nici-o vorbă c-ar vrea ceva din averea lui...

-Ce avere -sare Sulamita- Ducatul ăsta nenorocit?

-Mai știi! Dacă mica ducesă nu-și ia rolul în serios-glumii eu și plecai să mă joc cu Flăvișor căci venea copăcel legănându-se când pe un picior, când pe altul, gângurind: ta-ti! ta-ti! ta-ti...

Îl luai în brațe și-l strânsei la piept ca pe o comoară și mă gândii că eu, la timpul meu, n-am avut parte de așa ceva. Băiatul înfipse mâna în părul meu și trase cât putu, apoi începu să-mi mângâie obrazii cu palmuțele lui mici, gângurind cântat: ta-ti, ta-ti, ta-ti...

-E necăjit, mă puse Sulamita în gardă, îi dau dințișorii și -l mănâncă...Și-apoi nu mi-ai răspuns la întrebare...

-La care?

-La propunerea mea cu vizita aceea...

-Dacă vrei tu, plecăm peste o zi!

N-am stat nici două zile să mă odihnesc; peste o zi, dimineata, am plecat cu docarul spre locurile lui Verus... Niciodată n-am văzut-o pe Sulamita așa de frumoasă și veselă ca acum, își pusese pe ea o rochie bleo, reflexul cerului de vară, care-o făcea un înger. Culoarea pielii ei, a feței, mai ales, blondă, încadrată de buclișoare, cu năsucul ei finuț, ochii mari, căprii, gura mică, toate- toate o făceau în acel albastru sidefiu o madonă demnă de penelul celui mai mare pictor...Gâtul și sânii bătând în roz se pierdeau în dantelăriile decolteului, lăsând un misterios gând profan în orice ochi care o privea... Mi-am adus aminte de la logodnă de sfaturile unui coleg, care trecuse printr-o astfel de experiență. "Ferește-o, Flavius, de ochi profani că femeia asta are pe dracu-n ea!" Și acest sfat reușise să mă scoată din sărite atunci! Acum, privită prin prisma acelor clipe, dizertația lui îmi înprospătă gelozia...Râsei și eu de prostia mea și-mi adusei aminte că nu trecuseră nici două luni de când discutasem cu ea despre

gelozie și-i categorisiseam pe oamenii geloși cei mai ridicoli oameni din lume! Și gândul- în acea legănare a docarului- iar îmi fugea la Maria Mandripora, oare câți bărbați făcuse ea geloși? Nu știu ce-mi veni cu această apropiere dar pentru prima dată pusei cele două femei față-n față și începui să la compar...

-Privește, dragă, ce natură încântătoare!- se entuziasmă Sulamita de peisajele ce ni se deschideau în față, niște dealuri și munți, printre care călătoream, peste care natura-și vărsase toate darurile lăsate de Dumnezeu pe pământ: păduri înverzite, pline de răcoare, în care cântau tainic păsările, poiene multicolore cu omătul ierbii până la glezne, pline cu flori unde se jucau roiuri de fluturi albi, gâze într-o permanentă nuntire, dealuri punctate cu mioare păscând, munți spânzurați cu vârfurile de cer, albi ca varul, pierduți în albastrul azuriu al boltei, ape repezi, clăbucite într-un alb îmaculat, care curgeau la vale în mici cascade sperioase, toate se transformaseră parcă într-un paradis în care nu te-ai mai fi săturat să trăiești departe de grijile Ducatului și de zbuciumul întregii lumi...

Eram însă obosit și n-aveam ochi și urechi pentru toate acestea. Mi se făcuse lehamite de viață după această nenorocită de înmormântare în mijlocul unei lumi străină de mine; aici, în această sălbăticie a naturii ar fi fost locul nostru fără nici-o grijă, nici de avere, nici de Ducat, nici de Duce sau de Maria Mandripora...și nici de grija Izvorului...

-Cred că va fi bucuros messerul Verus când ne va vedea!-zise Sulamita după entuziasmul ei în fața naturii care-o încântase atât de mult.

-Poate e, poate nu e; noi să-i facem hatârul!- i-o retezai eu, plictisit de-atâta drum zdruncinat de docar, ăsta a fost și a rămas un fluieră-vânt, riscă și pierde, riscă și câștigă!

-Riscă și tu!- sare Sulamita la mine, arțăgoasă.

Asta era! Să risc și eu, adică să mă apuc de negoț sau de ce credea ea, s-o țin înzorzonată ca pe Maria Mandripora într-o vilă Faustina, tăiată-n marmoră, ca pe o împărăteasă! Și ce

atâta tam-tam cu bazbuzucul ăsta de Verus? I-ar trebui și lui o Mandriporă să-l ducă la răpă!

-Ce înțelegi tu prin risc?- o întrebai eu pe Sulamita, intrigat de exemplul ei cu Verus.

Dar femeia tăcu; se-apropia un han unde trebuia să facem un popas să schimbăm docarul cu o caretta, mai comodă și mai luxoasă. Fusesse ideea Sulamitei, ca să facă impresie la curtea lui Verus- și-și schimbă privirea pe arhitectura hanului, făcut numai din lemn cu o mare ingeniozitate de cine știe ce meșteri vestiți: stâlpii erau sculptați în scărițe cu figurine de meduze în relief, geamurile ogivale cu chenare-n frunze de stejar, brâuri de flori și figuri geometrice făceau impresia unui muzeu al artei populare în lemn.

În contrast cu clădirea, doi cheflii ieșiră-n balcon și începură să facă glume deșuchate pe seama Sulamitei. Ea se supără și îmi zise:

-Luăm caretta și plecăm imediat! Mi-e silă de acești bețivi ordinari! Idioții...

Râsei, reușiseră s-o inerveze și s-o dezguste de hanuri cu arhiecturi filozofale; dacă și la Verus va mai întâlni asemenea scene, are să tânjească după liniștea căminului nostru pe care-l lăsasem în urmă pe mâna bonei și a micuțului Flavi.

Când am plecat de la han, se lăsaseră umbrele înserării, contururile dealurilor și ale munților se alungiseră, soarele se pitise pe după ele, scăpătând în valea unde trebuia să ajungem noi la messerul Verus. Sulamita tăcu tot drumul, eu încercai să dorm, încă nu-mi trecuse oboseala de la Veneția, auzeam ca prin vis roțile carettei și parcă ceva din tactul lor mi se învârtea în creieri...

În sfârșit, după lungi ocolișuri pe după versanții munților, am ajuns la curtea lui Verus aproape de miezul nopții. Un lacheu cu doi ogari după el ne anunță vizita. L-am văzut pe Verus foarte entuziasmat de venirea noastră, avea invitați, căci tot palatul era luminat a giorno și de pe ferestrele întredeschise

răzbătea o muzică de clavecin, umplând toată natura cu sunetele lui, ca tânguirile unei fecioare.

-Ce surpriză, signora!- se repezi el întâi la Sulamita și-i sărută mâinile. Credeam că nu mai veniți! Îmi serbez cei treizeci de ani- se întoarse el către mine- și-am dat un bal, voi o să fiți oaspeții mei de onoare!

Încă de la intrare ne izbi opulența, o risipă de bogăție peste tot, de la vestimentație până la paharele de cristal care străluceau la luminile lampadarelor pline cu nectarul lui Bacus și de la picturile marilor maeștri până la covoarele orientale în care se îngropa piciorul...Sulamita rămăsese încremenită, nici nu știa ce să admire mai mult, noi cu Ducatul nostru eram departe de ceea ce ne oferea messerul Verus. Pe lângă toate acestea, oameni de condiție socială înaltă, de la duci și ducese, papi, cardinali, generali până la înalte fețe regești străluceau cu aerul lor nobiliar la lumina lampadarelor...

-Ducesa poate dorește o cameră pentru odihnă!- se adresă el Sulamitei. Veniți cu mine să vă arăt obiecte achiziționate de la chinezi și arabi, din Indii și de la muscali...Și trotuși aveți în fața dumneavoastră un om nefericit! Ne prezentă întregul palat cu strălucirile lui; Sulamita rămăsese încântată de ce vedea, nu mai vedea și nu mai auzea nimic, în afară de acele obiecte... Nici nu observase că messerul ne invitase în sala de bal și zisese tare, să audă toată lumea:

-Signora Ducesă de Spoleto cu soțul ei, secretarul Ducatului! Sunt oaspeții mei de onoare!

Sulamita se dusesese în camera rezervată ei și se schimbase. Își pusese pe gât coliere în reflexe dulci de verde crud și rubiniu și-i scotea curbele gâtului în relief sub decolteul dantelat al rochiei, înviorându-i pielea catifelată ca fildeșul sub luminile discrete care-i jucau pe corp, înflăcărând corpul ei de andaluză.

Dintr-o ochire, observai că ea era cea mai frumoasă femeie din toată adunătura aceea.

Sulamita, surprinsă de prezentări, rămăsese năucă,, nu știa ce să mai facă; în afară de câteva plecăciuni în semn de salut către cele patru colțuri ale sălii, nu mai schiță nimic. Se porniră spre ea priviri iscoditoare din toate părțile: lornioane, binocluri și ochelari o puseră sub observație ca pe un obiect ciudat...Apoi urmară oftaturi de ușurare, zâmbete, regrete...tinerețea, of, tinerețea, după care regretau toți...

A urmat masa și dansul.

-Am o poftă nebună de dans!- îmi șopti Sulamita mie la ureche.

Apoi veni Verus și o invită la dans, era un vals ușor, ambii păreau că plutesc într-o dulce legănare ca două creaturi din alte lumi, două firi romantice, care exaltate, se credeau că plutesc prin Paradis...Muzica cânta domol cu rostogoliri de castanete și ocolișuri de glasuri de viori și violine; un flaut singuratic prelua melodia și o ducea undeva în seraiurile orientale, un fel de dulci sonori melancolice scăpate din harphele atinse de vânt ale lui Minos...

Privind-o așa cum se legăna în brațele lui Verus, mi s-au adevărit niște bănuieli ale mele: Sulamita nu-i de mine! O iubesc prea mult să nu o înțeleg, asta e viața ei: nestatornicia, muzica, dansul, opulența, colierele, pictura, literatura, visul, lumea ireală...Și pentru prima dată îmi păru rău că am dat viață unui copil cu această femeie...Chiar mă întrebai în sinea mea cum am putut s-o țin până acum lângă mine. Ce puteam eu să-i ofer din toate acestea? Era parcă o pasăre scăpată dintr-o colivie care-și luase zborul spre alte ținuturi: dorul de azurul albastru al cerului, dar și de viitorul iernilor sălbatece. Viața este o curioasă căutare a ceea ce noi numim Fericire...Eu fug după o iluzie,tu fugi după o iluzie, noi toți fugim după iluzii, căci iluzii sunt toate în lumea asta, după cum spunea Magister Sententiorum...

Și în timp ce eu mă pierdusem în asemenea lamentații, apare Sulamita, scăpată din brațele lui Verus, făcând aer cu enormul ei evantai, șoptindu-mi:

-E splendid, Flavi!

Îmi zisese <Flavi>, parcă i s-ar fi făcut milă de mine și acum voia să mă consoleze. Femeile simt când sunt vinovate, se gudură ca pisicile și-și ascund ghearele. Nu-mi mai zisese <Flavi> demult, acum nu știu ce-o apucase...

-Îmi pare bine!- îi răspund eu cu un glas glacial- după atâta claustrare la castel, meriți și tu o distracție!

Pe mine mă cuprinsese oboseala, mai luai câteva pahare de vin și încercai să stau cuminte în colțul meu. Noaptea trecu repede pentru Sulamita și greu pentru mine; la sfârșitul balului, Sulamita fu declarată regina balului, în entuziasmul tuturor. Dansul de onoare îl făcu cu Verus și la sfârșit mi-o aduse de braț ca pe un trofeu și-mi mulțumi pentru clipele încântătoare pe care i le oferise soția mea. Nimic nedemn la orizont în comportarea lor ca să-mi dea de bănuț ceva, numai starea lor sufletească părea să-i desconspire; luciri apocaliptice în irisurile ochilor lor ce se-ntretăiau ca niște săgeți otrăvite!

-Hai, Sulamita, să ne odihnim că m-a cuprins oboseala!- i-o retezai eu, cam sâstisit de toată această poveste.

-Tot tu?- sare ea. Adică tot eu care stătusem pe margine și privisem la ei?

-Da, tot eu!- îi replicai nervos; ai uitat de unde vin eu? Făptura mea e populată de morți, cu cimitire și cu Mandripore nenorocite și cu Veneții care-mi plescăie cu apa lor în cap, trebuia tu să fii acolo să-ți jelești unchișorul sau tatăl sau ce-ți mai este... Îți place când te prezintă messerul Verus Ducesa de Spoleto, nu?

A tăcut și s-a făcut toată roșie...

-Hai!- a zis ea într-un târziu și apoi iar a tăcut tot timpul până ne-am culcat.

O priveam în lumina lămpii din podea cum se dezbrăca în liniște, în intimitatea ei, cum își trage ciorapii, rochia, cum își admiră corpul gol în oglinda din perete, corpul ei care, după naștere se rotunjise și se feminizase, cum repara ridurile feței, puținele umbre care-i apăruseră după acea noapte, cum

își admira dantura și buzele cărnoase a căror senzualitate te copleșau. Negreșit, Sulamita avea conștiința frumuseții ei și arta seducerii, transmisă de cine știe ce străbunică. Acum se privea cu ochii celor care o admiraseră la bal și mai presus de orice, cu ochii messerului Verus, care-o ținuse toată noaptea în brațe, ochi care-o sorbiseră și-o făcuseră să rătăcească prin labirintul aiurelilor ei și care-o amețiseră deabinelea...

19

Să mă ierte cititorul dacă încă îl voi mai plimba prin arhitectura Grotelor sau pe meleagurile Izvorului Fericirii! Crezând că odată câștigat Izvorul Fericirii, restul romanului nu și-ar mai avea rostul...Nici eu n-aș mai vrea să complic inutil această poveste și v-aș lăsa pe dumneavoastră să bănuiți ce s-a întâmplat după aceea. Dar vreau să fiu obiectiv, să nu vă las pe fiecare cu fantezia alergând prin cine știe ce hățișuri după viitorul personajelor... Trebuie să vă spun că narațiunea de-acum are haz! Căci în viață nu e deajuns să câștigi ceva, fie el și Izvorul Fericirii, fie pe Sulamita, ci să păstrezi acel ceva și să-i dai un sens. Dumneavoastră credeți că mulțimea de nefericiți s-au așezat cumiți la coadă și așteaptă să bea din acel Izvor pentru a căpăta acea stare pe care muritorii o numesc Fericire? Dacă ar fi așa, ne-am așeza și noi în față, cu voia mea și -am sorbi un căuș care ne-ar transpune în această stare. <Veniți, lume- v-aș chema- să vă fac fericiți!> Dar fericirea, dragii mei, are mii de fețe și adesea ceea ce pentru unul înseamnă fericire, pentru altul este semnul unei mari nenorociri...

Dar cu voia dumneavoastră să ne lăsăm pe firul povestirii. Vă amintiți de Omul Grotelor, de acea matahală care stătea închis, nici el nu știa de când, și își aștepta tragicul sfârșit? Acum, în culmea gloriei, marele colaborator al meu,

îmi aducea de gulerul tunicii peștii vii care-i mai căzuseră în mână, după incendiul devastator care avusese loc.

-Privește-i, stăpâne,- mi se adresa el mie satisfăcut-privește lipitorile astea cum se roagă să le dăm drumul!

Mă uitai la primul, stătea cu capul în jos în mantaua-i neagră, cu un fel de ceaun pe cap. Mă apropiiai de el, îi ridicai bărbia să-i văd fața și deodată mă cuprinse o scârbă ancestrală: mă trezii în față cu zâmbetul fățarnic al lui Emanoilos și cu chelia lui, și cu nasul lui coroiat, și cu obrajii lui buhălți și lăbărțați.

-De ce m-ai mințit, maestre?- îl întrebai eu cu acea liniște și seninătate pe care ți le dă puterea. De ce te-ai pus în slujba tâlharilor? Omule, îi strigai eu Omului Grotelor, acestui dobitoc dă-i un picior în spate și lăsa-l liber să se târască ca lăbărcile pe pământ!

-Ne se poate, stăpâne!- îmi reproșe Omul Grotelor.

-Ba se poate! Dumnezeu este mare...

Și-l văzui pe matahală cum îl trase mai la o parte și cum începu să-și facă meseria, ridicând huiduma de picior și lovindu-l pe rând pe fiecare, trimițându-i la origine cu niște înjurături deocheate.

Și rămăsei singur...Doamneee, ce liniște se lăsase și ce priveliște și ce dezastru...Și toate astea la un loc, pentru ce? Adu-mi, Doamneee, Raiul sau Paradisul sau cum îi vei zice tu în locul acestei dezgustătoare priveliști și Raiul să fie această iarbă mare plină cu maci roșii și prin iarbă să fugă gazela mea, Farah, cu picioarele ei lungi, cu făptura ei de culoarea abanosului, cu coama părului în vânt, cu fața ei de cremene arsă ca a Cleopatrei, să mă strige și să-mi spună că mă iubește, căci, Doamneee, am mare nevoie în astfel de clipe de iubire și de mângâiere...Ea e singura care a crezut în mine și-n Izvor și-n mântuirea acestei lumi rătăcite...Și mi s-a topit ca ceara acolo sus, înghițită de lăcomia flăcărilor. Fă-o, Doamneee, și adu-mi-o s-o prind în brațe și s-o sărut și să-i culeg maci sălbatici, să-i împodobesc părul cu ei și-apoi s-o

prind de mână să fugim undeva departe de lume ca doi nebuni fericiți...

Dar nu ești, Doamneee, sau dacă ești, ești așa de rău, Doamneee, căci ți-ai luat în slujbă nenorociți de teapa lui Emanoilos ca prin ei să subjugi spiritul uman, să-l îngenunchi și să-l distrugi...Dă-ne, Doamneee, dacă mai trăiești, că știu că ești veșnic și poți face orice, dă-ne libertatea începutului, Raiul Evei și al lui Adam, să ne bucurăm în viața noastră mică, ce ne-ai hărăzit-o, de clipa ce ni s-a dat! Fă ca acum în aceste clipe mărețe, să-mi apară micuțul meu, Flăvișor, să mă joc cu el prin iarbă, cum mă jucam acolo la castel...tot așa cu buclișoarele lui în vânt, cu fața lui albă de îngerăș, cu piciorușele lui sprintene, strigând după mine: ta-ti, ta-ti...

Fă, Doamneee, dacă mai ești, să-mi apară mama lui, depravata aia de Sulamita, să-mi cadă la picioare și să -mi strige:<Iartă-mă, iartă-mă! Tu ești Împăratul lumii, stăpânul Izvorului, vin la tine și cad în genunchi, căci întortochiate sunt căile vieții, să te rog să mă ierți c-am fost o rătăcită prin viață, m-au amăgit safirele lui Verus și opulența lui, și palaturile lui, și aurul Ofirului...>

Și eu, Doamneee, s-o prind de mână, s-o mângâi, să-mi fac palmele căuș și să-i prind obrajii aceia îmbujorați în ele, așa ca odinioară, când era fecioară și să le sorb roșeața lor și mirtul lor, și dulceața lor de măr răscopt, nesățios ca un însetat și-un înfometat goliard și să-i șoptesc la ureche, sărutându-i lobul: <Te iert, Sulamita, căci toți suntem rătăciți pe pământ! Te iert căci te-am iubit și numai cine iubește știe să ierte!>

Doamneee, nu ești, că dacă ai exista nu lăsa să se nască asemenea priveliști, mi-e groază de ceea ce văd și aud, peste tot flăcări și moarte, mulțimi agitate, ieșite din apele lor, așteptând miraculosul Izvor, păsări de pradă trăgând din carnea arsă, clădiri și arbori fumegând...

Și mă întreb eu de ce sunt cuprins de aceste efuziuni lirice și n-am starea aceea de grandilocvență pe care o au învingătorii, marii învingători, care au cucerit lumile, bunăoară

ca Tit Liviu sau ca Alexandru Macedon când a sărutat Câmpiile Elizee...Peste tot mi se pregătesc lauri, poeții îmi cântă osanale, muzicanții îmi cântă cântece de slavă, mulțimile murmură rugăciuni...Toți vor o nouă stăpânire și pe mine punându-mă în vârful ei, drept Împărat!...

20

Peste tot tăceri, ruine, fum, morți...

Undeva la o parte se-auzea clipocitul firavului Izvor, curgea lin dintr-o stâncă și-și strângea firișoarele de apă ca argintul viu, strecurându-se la vale printre pietre...

M-am apropiat de el și l-am sărutat, gustul lui mi-a dat acea stare pe care n-am simțit-o niciodată, ceva ciudat între fericire și extaz... Am pus pe Omul Grotelor să organizeze paza lui și eu m-am culcat cu capul pe-o stâncă să dorm, căci eram foarte obosit.

M-am visat un fel de paznic al acestui miraculos Izvor, aveam pe mine o pelerină albă, lungă, strălucitoare, zehiască ca a împăraților romani, în mâna dreaptă îmi pusese Dumnezeu un toiag cu care indicam oamenilor calea spre Izvor iar de partea cealaltă mulțimi nesfârșite de oameni așteptau să guste din miraculoasa apă.

Îmi zise Dumnezeu: <Tu ai să fii al doilea Mesia! Oamenii s-au depravat și s-au depărtat de Mine, învățătura Fiului meu nu-i mai interesează. Tu adu-le ceva nou: speranța în această lume! I-am mințit prea mult cu lumea cealaltă și și-au pierdut încrederea-n Noi!>

Și apoi Dumnezeu, după ce mi-a spus toate astea, s-a urcat sub formă de stea spre înaltul cerului...

Îmi lăsase un registru în care trebuia să țin evidența celor ce se blagosloveau cu apa Izvorului, trebuia să notez acolo numele și prenumele, vârsta, locul nașterii, cauza nefericirii și

semnătura. Totul prinprejur se făcuse roșu, iarba, copacii, cerul, păsările, un roșu aprins ce bătea-n galben, ca în apusurile de odinioară, și soarele era roșu, tot cerul și pământul erau parcă împrășcate cu sânge, un fel de genocid universal din care rămăsese doar sângele să domnească în Univers. Eu am ordonat mulțimea pe categorii: poeții la poeți, hoții la hoți, curvele la curve, muzicanții la muzicanți, criminalii la criminali etc. și tot așa până seara căci, în visul meu începusem treaba asta de dimineață. Și pe seară m-am suit pe-o stâncă înaltă să am toată mulțimea sub priviri și-am început să le strig:

-Oameni buni, să fim bine înțeleși!

S-a făcut liniște, o liniște de mormânt și mii, sute de mii, milioane de ochi s-au îndreptat către mine și m-au înțepat cu lumina lor.

...aici, am continuat eu, este Izvorul Fericirii, accentuez, al Fericirii, nu cel al Mântuirii sau al Tămăduirii...Așa că voi, leproșilor, și voi,buboșilor, și voi,apucaților, și voi, săracilor, și voi, curvarilor, hoților, criminalilor, sau nelegiuitorilor și care veți mai fi, luați-vă tălpășla de aici, nu vă putem lecui, apucați altă cale și deșertați-vă sacul de păcate, spovediți-vă, faceți ce știți voi ca să vă ierte Dumnezeu, căci numai El vă poate scăpa de- asemenea păcate!

-Atunci- sare o femeie din mulțime- cine sunt cei ce vor fericirea? Era în vorba ei și revoltă, și ură, și durere, dar și speranță. Sunt săracă, striga ea, am șase prunci, bărbatul mi-a fost înghițit de Grote, toată lumea știe de Tobit Eretucu, e martir, mi l-au crucificat acum două duminici și s-au hrănit cu el o săptămână la rând gaițele și ciorile pe la răspântii, căci nici leșul nu mi-au dat voie să-l îngrop creștinește!

Privii la ea și mi se făcu milă, avea doi copii în brațe și patru după ea, o trăgeau de fustă. Îi cunoscusem și bărbatul, era un vlăjgan blond, spătos, înalt, vânjos, care furase nu știu ce de la abații și l-au prins și l-au executat...

-Voi, săracii, rămâneți, dar mă îndoiesc de eficiența Izvorului asupra voastră...

Acum am auzit eu primul <huoooo!> scos cu scârbă de toată mulțimea, un < huooo!> pe toate tonurile...

-Stați, oameni buni, nu mă blamați, am încercat eu să-i potolesc, stați să încercăm!

Se apropie de mine o a doua femeie și-mi zise:

-Încerc eu prima!

Era îmbrăcată sumar cu o rochiță de stambă, decoltată, scurtă; avea un glas cunoscut de soprană, muzical, care mă înfioră. Toți au tăcut și ascultau...

-Cum te cheamă?- o întrebai eu pentru a o trece-n registru.

-Sulamita Flavius Malvinus!

Am tresărit, nu se poate să fie Sulamita- mi-am zis-ce caută ea printre nefericiți, ea care se craiicea în averea messerului Verus?

-Vârsta?- continui eu, prefăcându-mă că n-o cunosc.

-Trei zeci de ani!

-Ce te-aduce aici?

-Am crezut în glasul inimii și m-am înșelat! L-am iubit pe Verus și m-a părăsit după o gheșă prin Orientul lui...

I-am dat apă din Izvor cu căușul palmelor mele, ea a înghițit de câteva ori și apoi mi-a șoptit la ureche:

-Fii atent, nenorocitul, c-o fac din milă pentru tine! Izvorul Fericirii nu e decât o ficțiune în capul tău, transmisă din generație-n generație, ai crezut ca un prost în el, ai răsturnat lumile, golind Grotele de pleava lumii, acum e rândul tău, ăștia- și arată cu mâna peste acea mulțime- te decapitează, nu le trebuie minciuni, Ficționaruleeee!, de-aia am plecat eu de la tine, visezi mereu aiureli...Eu am venit să te salvez, Ficționarule! Fă ca mine căci astfel ești ca și mort: eu am să le țin o prelegere proștilor ăștura despre Izvor, să le spun cum mă simt eu după ce am băut miraculoasa ta apă, și tu cară-te unde-i vedea cu ochii, du-te dracului, dispari de pe fața

pământului că Împăratul a pus pe capul tău milioane de taleri...

N-am mai avut timp să mai întreb nimic, voiam să discut multe cu ea, s-o întreb de unde știe toate acestea, ce mai face, dacă e adevărat ce-a spus ea despre Verus, dacă a mai pus vreo floare la mormântul lui Flăvișor...Dar a dispărut ca o nălucă...Și eu m-am retras în tăcere în dosul unor clădiri și-am luat-o la fugă prin pădure de frica furiei mulțimii; am fugit mult pe-o potecuță până la marginea pământului, după care am căzut într-un hău...Șimțeam cum cad, cum plutesc ușor spre fundul acelui hău, așteptam să mă sfărâm de stânci, să mor, să mi se piardă urma, dar cădeam mereu, mereu, pluteam ca un fulg în irealitate într-o stare de imponderabilitate care-mi dădea senzația c-am luat calea lui Dumnezeu...

21

După vizita la messerul Verus, Sulamita își încuie și gura și inima față de mine, pe Flăvișor îl lăsă mai mult pe mâna bonei și a mea și ea se apucă de scris la acel nenorocit roman al cărui subiect trebuia să fie viața Ducelui și-a Ducesei. Dar romanul ei ieșua în manierism și-n fantastic, bunăoară făcuse din Duce un Verus pe placul ei, îl întinerise și-l înfrumusețase și-i pusese toate attributele celuiilalt. Iar în locul nenorocitei de Mandripora, juca ea, Sulamita, teatru pe lagunele Venetiei sau aiurea prin Nordul înghețat, unde domnea Ondin...Și peste tot scene de amor grotesc sub paza îngerilor care îi veghea de rele sau îi ajuta să depășească clipele lor grele de viață...Pusese atâția îngeri în roman încât Dumnezeu nici nu mai avea loc, trecuse rescrierea de la persoana întâi la persoana a treia, căci multe episoade ale povestitorului le pusese în gura Mandriporei, fapt ce făcea să se confunde...Prin rescrierea

romanului la persoana a treia se pierduse din autenticitatea scenelor, în schimb se înmulțiseră arabescurile, descrierile fantastice cu roiuri de stele și cu palate de gheață ca-n poveștile Bătrânului Nord.

Eu nu mai avusei prea mult timp liber să mă ocup de ea, mă afundasem în conducerea Ducatului care, după moartea Ducelui, intrase în mare degringoladă. După câțiva ani de secetă, țăranii și meșteșugarii, nemai având ce mânca, se înrăiseră și se războiau între ei sau dădeau foc, pe unde puteau, stăpânirii, răsculându-se... Așa se făcu că în timp ce lipsii de acasă câteva zile pe castel puse stăpânirea anarhia și într-o noapte, când venii, îl găsii scrum și pe Flăvișor cu bona și cu Sulamita îi adunai, rătăciți și înfricoșați din pădure...

Vestea ajunse la urechile Mandriporei și ne trimise vorbă să ne prezentăm imediat la ea pentru a ne instala în vila Faustina. Zicea că ea a îmbătrânit și e rândul nostru acum să pășim pe scena istoriei și, până se mai potolesc vremurile, până-și intră-n matcă, să ne mutăm la Veneția...Sulamita, de bucurie, începu să joace și să delireze ca o nebună prin pădure. Incendiul castelului căzuse peste noi ca o pronie cerească și ne scăpase de acest pustiu care ne ucisese. Ce-atâta pădure, ce-atâta câmpie, ce-atâtea tăceri și ciori și ploi mocănești de-o țineau pe Sulamita cu săptămânile în scaun să scrie blestematul ei de roman! Acum îl va da dracului, îl salvase din incendiu, dar acum îi va da ea foc cu mânușile ei! Și-apoi îi băgă în cap micuțului Flăvișor despre splendorile Veneției, despre noua viață la vila Faustina, despre mecenata noastră Mandripora cu sufletul ei de aur.

Acum îmi dădui eu seama că Sulamita era o rătăcită, nu mai trăia cu picioarele pe pământ; pe ea nici n-o mai preocupa din ce-o să trăim noi la Veneția. Dacă Ducatul va fi împărțit între barbari, pământurile și averile se vor duce dracului și traiul cu Mandripora, după câtva timp, nu va fi chiar așa de ușor, va deveni iad.

-Te văd foarte fericită, Sulamita!

-De ce n-aș fi!- ridică ea din sprâncene, victorioasă.

-Nu prea văd motivul!

-Ai să-l vezi, dar nu acum!

Adică am să văd eu motivul atunci când va sosi el, timpul, implacabil. Și se-mbrăcase și se-nzorzonase și se sulemenise întrâtât încât observase și micuțul Flavi:

- Mami, te-ai îmbrăcat ca o regină!

-De ce să nu mă îmbrac, doar sunt os de rege!

Halal os de rege- îmi venea să-i zic- fiica unei sclave făcută prin boscheți cu Ducele!

-Da, mami, dar castelul nostru e scrum!

-Mai bine că s-a întâmplat așa! La Veneția ne-așteaptă o vilă de vis!

-Da, dar mie îmi plăcea mai bine aici!

-Aici în această sălbăticie? Ce voiai, să devii cioban?

Accentuase cu atâta pasiune pe cuvântul <cioban>, încât credea că mă lovește pe mine, care tăceam și ascultam la dialogul lor absurd. Mă iritase tonul ei de femeie superioară căzută din cer.

-La Veneția ta nu mai am nici cai, nici pădure, nici păsări!- remarcă micul Flavi.

-O să ai ape, și canale, și gondole, și bazine...

-Așa e tati?

-Așa o fi tati, dacă spune mami!

-Și când mai venim înapoi?

-Dumnezeu mai știe! Când vom reface castelul! Eu am să vă duc acolo și mă voi întoarce să reconstruiesc castelul...

-Aiurea, sare ea, să cheltui și bruma aia de bani pe care o mai avem! Pentru ce? Să putrezim în pustiurile astea?

Cam acestea fuseseră discuțiile noastre o bună bucată de drum în hurducăiala carotei și-a trapului cailor care mergeau țănoși cu vizitiul moțâind pe capră.

-Tati, ce-ar fi ca prin aceste pustietăți să ne iasă hoții înainte și să ne prade!- zise Flăvișor într-un târziu, când ne

apropiasem de faleza mării care se prelungea printr-o pădure de brazi.

-N-are ce prăda!- interveni zeflemisindu-ne Sulamita- n-au ce lua de pe sărăcia noastră...

-Damne ferește - se sperie bona- asta ne mai trebuia!- și chiar își făcu semnul crucii, uitându-se speriată și într-o parte și-n alta a drumului în acea noapte neagră.

Și uite așa, spre miezul nopții, am ajuns în orașul dogilor, frânți de oboseală. Ne-am urcat într-o gondolă pe Canal-Grande, i-am dat adresa unui <fachiro magico> să ne conducă la destinație. Moțaiam legănați de ape și din când în când ne trezea plescăitul lopeților și răcoare picăturilor de apă care ne stropeau fața.

Ajunși la vila Faustina, nu mare ne-a fost mirarea când găsirăm totul în beznă și porțile încuiate. La început am crezut că e o glumă proastă, nenorocita de Mandripora își bătuse joc de noi, sau altcineva voise să se amuze pe seama noastră. Un dulău mare lătră cu un glas răgușit la poartă, spărgând parcă tăcerea acelei nopți în două.

-Să mergem la Ducele de Spoleto!- îi veni o idee Sulamitei.

-Tu nu știi că Ducele e mort!- îi șoptii eu încet să nu speriem copilul.

-Ce dacă e mort? Nu ziceai tu că Mandripora asta a ta a făcut o capella și că-l iubește atât de mult pe Duce încât doarme și noaptea acolo?

-Ai visat tu, poate! Eu nu ți-am spus asta niciodată...Cum o să mergem să dormim în cimitir?

-În cimitir, repetă hotărâtă Sulamita, cimitirile sunt cele mai pașnice locuri!

-Și dacă se ia vreun mort după tine?

-Hai, hai, nu mai fă glume proaste!

Sus era cer cu stele și cu lună, jos ape peste ape peste care plutea fantastică Veneția cu clădirile ei crenelate și dantelate și cu toate fantomele dogilor... În depărtare, undeva,

peste pod de Via Sacra se-auzea un cântec de chitară, un fel de truvier la ferestrele cine știe cărei ducese care-și trăia oftaturile-n saloanele de lux ale hotelului Via Sacra Agiorno...

-Domnule dulău, unde-ți este stăpâna?- îl interogai eu pe lătosul și furiosul câine care nu mai înceta cu lătratul lui.

-Ești nebun- sări Sulamita,- eu nu glumesc ca tine, să mergem la capella!

De undeva dinspre mare se bănuiau reflexele roșietice ale zilei, semn că zeul Ra se îndura să mai facă odată lumină. Mă gândii că trăsniță trebuie să mai fie Sulamita asta să mă ia acum în miez de noapte la cimitir. Noaptea cimitirile au misterele lor, umblă dracii prin ele, sau sufletele celor duși, sau, de ce nu, ei în persoană stând la sfat sau făcând afaceri sau jucând biliard.

-Să mergem- zic eu furios- și-o trezirăm pe bona care moțăia cu Flăvișor în brațe. Tăcu și domnul dulău și singuraticul trubadur după Via Sacra și parcă încremeni și Ocheanos cu talazurile lui, numai luna ca o nacelă, aluneca buimacă spre linia orizontului, voind parcă să facă o baie în spuma mării.

În acest timp Sulamita a zis ceva, n-am înțeles bine ce, ceva de soartă, cred că-și blestema soarta când s-a întâlnit cu mine și-a intrat ea în această istorie...Eu am tăcut, mă gândeam numai la farsa pe care ne-o trăsesese Mandripora; sau dacă nu era farsă, mă tot munceam cum să-i instalez mai repede să mă întorc în Ducat să-mi reconstruiesc castelul, căci acolo începuse și se terminase fericirea noastră!

La poarta cimitirului ne primi un cerșetor, se aburise de băutură și acum aștepta pomană. Îl întrebaram unde-l putem găsi pe paznic și ne făcu semn cu mâna că e înăuntru, într-o clădire a administrației. Intră întâi Sulamita și bătu în ușă, se auzi o voce răgușită de bărbat murmurând ceva, era deranjat că-l sculasem din somn. Apăru în ușă o matahală de om care-o luă pe Sulamita la rost:

-Cocoană, dumneata vii cu morții vii noaptea la cimitir?
Așteaptă până mâine să moară, fă-i cele lumești și gata!

-Ce zise, dragă?- o întrebai eu.

-Crede că tu ești mort și am venit să te îngrop! S-a zăpăcit lumea, domnule! {sta e beat criță, nici nu mai știe ce vorbește! Domnule paznic, n-avem niciun mort! Noi căutăm pe cineva...

-Pe cine?

-Pe Mandripora!

-Nu cunosc nicio Mandriporă!

-Pe Ducele de Spoleto!

-PăI spune cocoană așa, pe domnu' Duce? Aia, cum îi ziseși, este o târfă beată care doarme la capul lui aici în cimitir și zice că-l...Și când trăia...mă-nțelegi, matale... Acum doarme beată acolo în capella...

-Aia trebuie să fie Mandripora!- sări Sulamita, bucuroasă că a găsit-o.

-O fi!

-Ne dai voie până la ea?

-Cum să nu vă dau! Vă rog însă să călcați ușor să nu treziți morții din somn...

-Vezi, dragă, mi se adresă ea mie, nu ți-am spus eu să venim aici! Tu știi unde e capella?

-Da, o luăm pe alea din dreapta și în capul ei se află locul de veci!

-Dar nu se putea să veniți de dimineață?- se dumiri paznicul.

-Nu se putea, sare Sulamita, căci în Veneția totul e încuiat noaptea și noi n-aveam unde dormi!

-Aaa, da, sare paznicul, la noi e singura instituție descuiată...Ziua e pelerinaj, lume de tot felul admiră mormintele...Doi studenți vin și învață aici, zic că e mai liniște...Mai fac și dragoste din când în când...Târfa aia pe care dumneavoastră o numiți Mandri- dracu doarme încuiată

pe dinăuntru, mă-nțelegeți...Când e beată , bați în ușă până te uită Dumnezeu...Mă-nțelegeți?

-Da, vă-nțelegem, putem să mergem singuri...

-Da, dar nu vă cunoaște!

-Ba ne cunoaște, ne cunoaște!- sare Sulamita cu gura să scape mai repede de el.

Și Sulamita mă luă de braț și fermecată de peisajul nocturn al aleilor peste care tronau statuiete și monumente funerare, se uita când în stânga, când în dreapta, încercând, la razele lunii să deslușească incipțiile funerare...Zicea ea:<...între anul nașterii și anul morții e rezumatul unei vieți...și câte vieți...și câți morți, te îngrozești!...>

Și eu zic:

-Dacă Maria Mandripora doarme sau e beată, cum spune paznicul, trebuie s-o luăm ușor...

-Da,ușor...ia privește mormântul ăsta! Oare ce simbolizează vulturul acela de pe stâncă?

-Moartea care-și adușmănește prada!- zic eu.

-La dracu, Flavi, schimbă ea registru, trecând de la una la alta, dacă Mandripora a făcut o glumă, tu-ți poți închipui că noi rămânem niște cerșetori pe canalurile Veneției?

-Nu cred!

-Ce nu crezi?

-C-a făcut o glumă, nu ne mai chema aici cu tot calabalâcul!

Ajunserăm. Se deschise o ușă din fier forjat. În capella lumânări aprinse. Ardeau. Sfinții se jucau pe pereții colorați aurit: raiul, iadul, icoane, scene din viața Ducelui...În altar-mormântul! O placă masivă de marmoră pe care sta întinsă într-un lințoliu roșu, Mandripora. Avea o figură stinsă, părul despletit în neorânduială, ochii bulbucăți, fața palidă și suptă. Când ne-a văzut, s-a speriat și a tresărit:

-Cine-mi tulbură liniștea la ora asta?

-Noi, Sulamita și Flavius!

-Aaa, da, da, ați venit în urma scrisorii mele în legătură cu vila Faustina...A interveni însă ceva: în clauzele donației n-am prevăzut că voi ați putea să fiți deposezați de Ducat.

-Și? –o întrebai eu.

-E posibil să mai întâmpinăm greutăți; atunci eram în toate facultățile mintale pe când acum...

Sulamita privea în sus și rămase surprinsă când văzu că acelaș vultur străjuia și la capul Ducei, dar nu pe vârful stâncii ci pe un înalt obelisc la baza căruia citi:

<Întoarce-te-n legendă,Duce,
Că peste toți amurgul cade...>

22

Mă sculai obsedat de acel vis nenorocit în care apăruse Sulamita și-mi spusese s-o întind cât mai repede că mă omoară mulțimile...Mi se dusesse tot elanul din mine; dacă ea fusese trimisă de Dumnezeu să-mi spună toate cele să mă scape de la moarte?

-Vrăjitorule, trebuie să organizăm apărarea, îmi spuse un ajutor al meu care mă însoțea mereu,ai uitat de vestea adusă de acel călăreț?

Nu, nu uitasem, mă așteptam din clipă în clipă ca Împăratul să pună mâna pe mine. Îmi era frică de iscoade și de aceea îmi întărisem garda de corp...Doar răsculasem o lume împotriva lui...Cred că era înfuriat! Ajunsese la urechile lui fel de fel de bazaconii: ba că sunt un nou Crist, ba că am puteri și energii cu care pot răsturna lumile, ba că zbor prin împărăția cerului și stau de vorbă cu Dumnezeu și cu toți sfinții, ba că dau viață unei utopii în legătură cu acel Izvor...și fac din răsculați și din eretici armate pentru a-i sta în cale...

-Nu, n-am uitat!- îi spusei eu însoțitorului. Împotriva Împăratului trebuie să organizăm o rezistență acerbă, nu

trebuie să ne vindem pielea prea ușor! Să-mi strângi toți comandanții și unitățile răsculate cărora vreau să le vorbesc!

-Sunt strânse!

-Unde?

-În vale, lângă Izvor!

Plecai cu însoțitorul meu pe o cărăruie spre Valea Izvorului. Clădirile și pădurile și ruinele încă mai fumegau. Era un peisaj dezolant care mă goli și pe mine de suflet. Băusem apă din acel Izvor și în loc să mă oțelească, parcă turnase în mine o licoalre ce mă amortise și mă melancolizase. La ce bun toate astea ?- mă întrebam eu în forul meu interior. Păsări roșii și albastre ciripeau prin frunzișul pârlit și de sus razele soarelui încă ne mai ardeau spinările încovoiate. Îmi venira în minte fel de fel de întrebări: ce e iubirea?, ce e durerea?, ce e fericirea?, dar nefericirea?, dar boala? Tote astea cuibărite-n inima bietului om! Crezusem în Izvor și încă mai credeam; era marea descoperire a acestui secol! Trebuia să continui; mi se acorda o șansă: să ridic lumea din mocirla-n care a căzut!

Comandanții și unitățile erau stânse pe un platou. La venirea mea toți luară poziția de drepti și mă ascultară orbește:

-Oameni buni! Avem o șansă și trebuie să ne-o apărăm! Rezistența! Apărarea Izvorului! Trimiteți femeile și copiii acasă și voi faceți rost de arme! Cine luptă pentru un ideal, învinge! Luați în stăpânire cele patru guri de văi, puneți străji, trimiteți iscoade să cerceteze armata Împăratului și organizați-vă bine apărarea! La treabă!

După ce terminai, mă lăsai pe mal și băui din acea apă în căuș , făcut din podul palmei. Mă retrăsei apoi la umbra unui stejar și mă întinsei pe iarbă. Și cum stam așa dus pe gânduri mă pomenii lângă mine cu un moșneag care se așeză lângă mine și mă întrebă:

-Tu ești Flavius Malvinus?

-Da, eu!

-Închină-te- zice- că stai de vorbă cu Dumnezeu!

<Doamneee, mă gândeam eu, e vis sau realitate?>
Începui să-mi fac semnul crucii repetat.

-...tu ești un om cinstit- zice- și vreau să fac din tine un Sfânt!

-Mulțumesc, Doamne!

-Nu-mi mulțumi mie! De tine depinde dacă vei deveni sau nu Sfânt! Îți tot pui întrebări la care nu găsești răspunsuri: ce e dragostea, ce e fericirea, ce e boala, ce e viața, ce e moartea...Ai citit cărțile sfinte?

-Da!

-Știi să le tâlcuiești?

-Nu!

-Lumea s-a înrăit, Omule, se bate frate cu frate, copil cu părinte, se omoară seminție cu seminție, se anunță un nou Turn Babel! ȘI toate astea între frați! Căci toți sunteți copiii lui Adam și ai Evei! L-am trimis pe Cristos să dea un semn despre Mine, dar lumea l-a batjocorit și pe el...Se apropie anii Apocalipsei...|ine minte ce-ți spun: va fi rău de omenire! Trebuie s-o pedepsesc!

-Cum, Doamne?

-Cu foc, cu potop și cu înfometare! Voi muta din loc popoare întregi și le voi mîna unele peste altele până ce voi pune în stăpînire rasa galbenă peste tot pămîntul! O parte din pămînt va rămîne pustiu din cauza războaielor și-a focului și-a apelor; va apare pămînt nou pe ape și ape noi pe uscat, căci focul va topi undeva și va umple altundeva. Va începe un nou ciclu al vieții căci voi învîrți altfel roțile Universului...Până la Cristos au fost zece civilizații, toate-au trecut ca un vis... Mă gândesc ca o anumită perioadă să-i iau omului cunoștința și să-l las ca pe oricare animal, căci în loc să facă bine, fiindcă de-aia i-am dat-o, el a făcut numai rău, și-a distrus propria casă: Pămîntul! De la Cristos până acum lumea s-a depravat! Voi începe alt ciclu de civilizații, în care omul să trăiască liber și fericit...Fii atent, te voi face Profetul Meu, îți las scrise câteva porunci pe care tu să le transmiți muritorilor. Dar soarta ta va

fi aspră, după ce vei pune mâna pe Izvor, te va dezamăgi. Prin trădare vei ajunge în mâinile Împăratului, precum Cristos, te va judeca și vei fi condamnat...Atunci ți se va despărți sufletul de trup; trupul va fi ciugulit de păsările cerului, iar sufletul se va reîncarna într-un nou Mesia, cu misiunea de-a instaura o nouă Eră pe Pământ!

- Doamne, ce-mi aud mie urechile!

-Așa va fi, fiule!

-Și care sunt poruncile?

-Scrie-le, să nu le uiți!

-Unu: Să duci zvon din om în om că ai stat cu mine de vorbă și că te-am rugat să fii ajutorul Domnului pe Pământ! Doi: Să fii bun și să dai din bunătatea ta tuturor. Trei: Să lupti pentru ideile tale și să le împărtășești și oamenilor. Patru: De la tine vor începe încă alte zece civilizații pe care la vei păstori cu sufletul tău! Peste toate aceste civilizații va trona visul tău: Fericirea! Atât! Amin!.

-Amin, Doamne!- am mai apucat eu să zic și Dumnezeuul acela s-a ridicat la ceruri aureolat de o lumină orbitoare. M-am trezit, m-am închinat și m-am rugat și-am rămas ca un semn de întrebare pe Pământ. Și m-am înspăimântat de viitorul meu sumbru și de viitorul omenirii...Adică soarta mea va fi aspră: voi fi trădat, voi fi prins, voi fi ucis...Și numai după aceea îmi va fi bine! Adică sufletului, spiritului...

Prima reacție pe care am avut-o după această revelație a fost să-mi chem apropiații și să le spun despre zădărnicia faptei noastre. Visul cu Sulamita care-mi strigase <ficționarule!> poate că fusese un glas al lui Dumnezeu, înainte de-a coborî pe Pământ să stea de vorbă cu mine. Mi-am amintit însă de a treia poruncă a Lui: Să lupti pentru ideile tale că vei fi salvat... S-a cuibărit însă în sufletul meu îndoiala. Împăratul are armate enorme, ce putem face noi, câteva unități și cu răsculații care-au dat foc abațiilor?

Între timp, o mulțime imensă se strânsese pe lângă Izvor, dornică să-i vadă miracolele. Toți cereau să fie înscriși în acel registru și să bea din apa dătătoare de speranțe...

23

Am privit mai atent la Maria Mandripora și m-am îngrozit, semăna cu o meduză, fața umflată și desfigurată părea să fie a unei nebune. În loc de păr, din cap îi plecau niște șerpișori carese îcolăceau și colcăiau și se zbăteau pe marmora albă a mormântului. Avea pânțele umflate și stătea boțită, cu picioarele atârându-i peste criptă ca doi butuci îndoiți. Se ruga întruna și, după ce schimbaram câteva vorbe, părea că nu ne mai cunoaște, își vedea de treaba ei ignorându-ne. Eu mă și văzui <stânga-mprejur>, întors cu toată familia în jungla Ducatului, unde domneau haosul și nesiguranța. Nu-i spusei Sulamitei să nu-i pricinuiască supărarea; de fapt tăcuse și ea lângă mine și privea zorile care lungeau peisajul dezolant al mormintelor printre care se plimbau nestingherite păsările de noapte ale cerului, izgonindu-le în unghere mai întunecate. Îmi veni s-o întreb dacă și ea vede ce văd eu, adică această Mandriporă nenorocită care nu semăna deloc cu cea reală, dar tăcui descurajat de bucuria care se citea pe fața Sulamitei.

-Mă duc să-l ieu și pe Flăvișor cu bona să vadă și ei mormântul Ducelui- zice ea- până atunci Mandripora se va trezi și ne va recunoaște!

-N-are rost!- o implorai eu- se sperie băiatul...

-Dar ce vrei, să-l crești la seră?- se înfurie ea- trebuie să vadă lumea așa cum e, nu cum ar trebui să fie...

-Sulamita, poate tu nu vezi ce văd eu!

-Ce vezi, dragă? Ai înnebunit- zice ea- ce vezi?

E posibil să fi nălucit- mă consolai eu și începui să bat în retragere, poate ea nu vede ce văd eu, adică nu vede această femeie care e un fel de caricatură a Mandriporei. Și repetă:

-Ce vezi? Spune odată!

-Dragă, o atenționai eu, tu nu vezi șerpii din capul ei? Asta nu e Mandripora, cum nu sunt eu popă!

O văzui pe Sulamita că se uită cu interes la mine și-mi șoptește la ureche:

-Tu, Flavi, trebuie să consulți un doctor!

Începui să mă pipăi să văd dacă mai exist materialicește, îmi pusei mâna pe frunte să văd dacă am temperatură, dar toate erau la locul lor...Și ea plecă tăcută să aducă pe Flăvișor și pe bonă să vadă mormântul, parcă de asta nu puteau ei să trăiască, că n-au văzut acel mormânt!

Rămas singur, mi se făcu și mie urât și ieșii din capella și mă așezai pe o bancă pe alee. Cădea miera dimineții pe flori de tei în lumina soarelui de dimineață. Părea că peste tot era un dans macabru al umbrelor și-al morților, încă mai pâlpâiau luminile lumânărilor, luptându-se cu lumina orbitoare a răsăritului de soare. Și aburi sau umbre ale morții,sau spiritele lor ieșau și se ridicau în rezele soarelui, pierzându-se-n frunzișul pomilor. Și de departe se-auzea urletul mării și gondolierii strigându-și clienții sau cântând canțonete cu chitarele lor. Și-apoi clopotele obosite ale lui San-Marc își dulce legănav undele peste tot misterul frumoasei Veneții. Ce-mi trebuia mie la ora aceasta morminte și Mandripore-fantome care-mi zac pe catafalcuri; trebuia să mă plimb fericit, ca odinioară în luna de miere cu Sulamita și cu Flăvișor pe Canal-Grande, să uităm timpul și s-ascultăm glasul mării și-al muzicii...

În timp ce eu visam la astfel de dorințe, mă pomenesc că vine Sulamita la mine și mă ia la rost:

-De ce-ai plecat, dragă de-acolo?

-De unde?

-De-acolo din capella?

-Mă plictiseam și mi se făcuse și urât!

-Te plictiseai! Acum ia-o pe Mandripora de unde nu-i!

-Cum adică?

-Adică a dispărut!

-Sulamita, tu m-ai acuzat pe mine că sunt nebun, acum cred că se-ntoarce roata! Cum să dispară, dragă, când trebuia să treacă prin fața mea?

N-a vrut ca să mă asculte, a plecat furioasă spre Flăvișor, blestemând și întrebându-se singură: <acum ce ne mai facem, noi, Doamne?>

-Ce să ne facem?- i-am preluat eu întrebarea- mergem înapoi la vila Faustina! Trebuie s-o găsim acolo!

-Și dacă n-o găsim?

-O vom căuta până o vom găsi!

Am plecat încet, obosiți, spre vila Faustina. Mai întâi Sulamita cu nervii-n grindă, apoi bona, care făcea mereu semnul crucii și gesticula ridicând din când în când o mână în sus, implorând cerul, după care Flăvișor, care găsisese un bețișor și-l făcuse căluț, lund-o la fugă printre noi...

Am ajuns din nou la poartă, ne-a întâmpinat același dulău cu glasul lui răgușit. M-am apropiat de poartă și-am strigat-o pe Mandripora. De sus s-a deschis o fereastră și un glas vesel ne-a întâmpinat cu căldură:

-Hai, copii, că v-așteptam! De ce tocmai acum?

Sulamita s-a înveselit, a sărit bucuroasă-n sus și a exclamat:

-În sfârșit, a dat Dumnezeu!

A coborât pe scări aceeași Maria Mandripora pe care o cunoscusem eu. Era suplă, elegantă, purta pe ea un capot auriu care-o deschidea. Sulamita îmi șopti:

-Bine, dragă, dar nu seamănă cu cea de dincolo!

-Văd și eu că nu seamănă!

-Nu mai cred nimic!- termină ea și se repede s-o sărute pe Mandripora care împrăștia în juru-I miros de parfum de trandafiri.

Ne sărutarăm toți, îl luă pe Flavi în brațe și ne invită să intrăm în casă.

-Dante, taci!- sări ea la vigilantul dulău, încercând să-i motiveze numele: I-am dat numele marelui florentin că-i place poezia...Când îi citesc sonetele lui Petrarca se-așază pe lăbuțe și ascultă ca un copil...

Dante întradevăr tăcu și Maria Mandripora ne deschise ușa în hol unde ne izbi opulența. O mare masă cu toate bunătățile de pe pământ pe ea, apoi sălile pline cu picturi și cu gravuri, pe jos covoare groase; sub cerul dimineții străbătea prin plafonul de sticlă de culoare argintie o lumniă dulce de catifea, cu reflexe în toată încăperea.

-De ce tocmai acum?- întrebă Mandipora, supărată că ne așteptase atât de mult cu mâncarea pe masă.

-Am venit de azi noapte!- se gudură Sulamita pe lângă ea dar ne-a întâmpinat Dante cu glasul lui răgușit, dacă am văzut că nu e nimeni , ne-am dus la Ducele de Spoleto, credeam că sunteți acolo...

-Știi ce, dragă., eu nu mă mai duc noaptea acolo, e o nebună care se dă drept Mandripora și doarme pe mormântul Ducelui...Pretinde că ea sunt eu...V-ați speriat, nu-i așa?

-Am trăit câteva ore de coșmar, încercai eu să-i explic, nu știam ce să mai credem... Dar până la urmă a dispărut și-am venit aici.

-Cum a dispărut?

-N-am mai găsit-o acolo!

-E nebună, săraca, cred că a luat-o prin galeriile secrete care dau în alte cripte și de-acolo își ia tălpășița dimineața cu tot ce primește de pomană! Dar ne-am dat cu vorba și nu v-am poftit la masă...Luați loc, c-am făcut pentru voi friptură de curcan cu sos de roșii, avem vin de Calabria,piersici, pepeni, smochine și magdarine... Poftă bună!

-Mulțumim frumos!- ne luă Sulamita vorbele din gură și ne-apucarăm să mâncăm căci eram hămesiți de foame...

Este uimitor să vezi cum unele vise preced aproape perfect realitatea. Există în creier niște celule care stau permanent în alertă și noaptea se activează, avertizându-ne de ce va să vie.

După ce lumea dăduse buzna peste noi să guste din apa Izvorului, eu, ca trimis al lui Dumnezeu pe pământ, așa cum visasem, mă îmbrăcasem într-o manta albă și-i primeam pe fiecare cu întrebarea:

-Primești harul?

-Îl primesc!- răspundea acela.

-Atunci ascultă-mă! Unu: să duci zvon din om în om că ai stat de vorbă cu trimisul lui Dumnezeu. Doi: Să fii bun și să dai din bunătatea ta tuturor. Trei: Să lupți pentru ideile tale că vei fi salvat! Patru: De la tine vor începe încă alte zece civilizații păstorite de sufletul meu! Știi ce-i floarea de lotus? Trebuie pe albia acestui Izvor să facem o bazilică care să-nflorească ca petalele lotusului cu șapte intrări, ca să cuprindă cele șapte neamuri omenești! Aici se va ruga tot poporul, fie el catolic, fie ortodox, fie musulman sau din neamul lui David sau Buda –Sakia- Muni și de ce nu și cei care nu cred în nimic...căci Dumnezeu e unic...Și acest loc se va numi Noul Ierusalim! Îl vom înflori cu dragostea noastră și vom face din el raiul pe Pământ! Și-acum bea din apa aceasta care te va mântui! Cum te cheamă?

-Medina Stravopolis!

-De unde ești?

-Din Capadocia! Și zice ea către mine: Doamne am venit de peste mări și țări să-mi ascuți durerea și să mi-o ostoiești, căci am fost bicisnică foarte!

-Te ascult, femeie!

Și mai zice ea , trăgându-se la urechea mea:

-Am ucis prunc din carnea mea și-am rătăcit ca nebuna și n-am avut curajul să mă spovedesc nimănui! N-am stare, m-aș uicide dar sunt lașă!

-Nu trebuie să-ți iei sufletul! Vin și pune temelie acestui Templu al rugăciunii! Ce știi să faci?

-Sunt pictoriță!

-Foarte bine! Să pictezi pe Dumnezeu așa cum îl vezi tu!

Și așa mi-am ales tâmplari și zidari și fierari și bucătari și-am început lucrul. Cine bea din acea apă rămânea acolo și ajuta cu ce putea la construirea bazilicii. Au început apoi să curgă materialele, care cu boi cu lemne, cu ciment și var, cu foi de aramă pentru acoperiș...Așa s-a făcut că în trei luni am dat-o gata! Am construit și locuințe pentru cei care voiau să rămână aici și lucrarea lui Dumnezeu se împlini așa cum o visam eu. Lumea, curioasă, tot venea să se adape la acest Izvor și aducea daruri, unii se lipseau de tot avutul lor și-l dădeau ca danie Sfintei Mânăstiri. Ne-am îmbogățit și ne-am orgonat munca, am închis totul cu zid gros de cetate și i-am pus numele Noul Ierusalim. Mai că uitasem de armatele Împăratului, uitasem și de cele lumești, luat cu treburile, până când o femeie din mulțime se apropie de mine și mă întreabă:

-Primești danie și de la mine?

Am tresărit, în glasul acelei femei am recunoscut pe cineva cunoscut, pare că era glasul lui Flăvișor care ieșise din mormânt. Privii mai atent la acea femeie: era foarte frumoasă, îmbrăcată de sus până jos în haine împărătești, mătase neagră cu fireturi de aur, părea mai de grabă o regină decât o femeie de rând care să vină la spovedanie.

-Da, primesc! Orice danie e bine venită pentru sufletul Domnului... Mă privești cam insistent, ce vrei de la mine?

-Să gust să eu din apa ta miraculoasă, domnule Flavius Malvinus!- zise ea ironic- și mă privi insistent. De când ai trecut la cele sfinte?

-Dar cine ești de mă cunoști?

-Privește-mă mai bine!, își dădu ea marama care-i acoperea fața la o parte.

-Doamne, dar am vedenii, tu ești Sulamita?

-Ai ghicit, bine că m-ai recunoscut!

-Ce te-a adus aici?

-Tu, nenorocitul, schimbă ea tonul, ai luat câmpii! Nu mai am stare de când cu Izvorul tău!

-De ce? Ce ți-am făcut? Te și uitasem...

-Nu mi-ai făcut nimic! Dar ca om pe care te-am iubit odată am datoria morală să te avertizez: Nu vreau să te văd arzând în flăcări sau să fii aruncat în groapa cu lei...

-De ce? De altfel acest lucru mi l-au mai spus și alții...

-Împăratul a pus pe seama ta sume importante! A trimis furi în cele patru puncte cardinale să te găsească și să te-aducă viu!

-Cine ți-a spus?

-Cum cine? Împăratul...Tu nu știi că eu sunt soția lui? Am terminat-o cu Verus demult!

-Să nu-mi spui c-ai devenit și Împărăteasă!

-Chiar așa, sunt Împărăteasa în persoană!

-De ce ai plecat de la Verus?

-După ce l-am ruinat, de ce era să mai stau cu el?

-Da!- mai am eu puterea să mai zic , după care tac. Într-un fel mă impresionase chipul ei; nu se schimbase cu nimic, din contră , parcă mai căpătase un pic de frumusețe, mai întinerise , devenise mai zglobie...Avea dreptate scriitorul când spunea într-o carte că femeile ușoare parcă n-au vârstă, stau așa tinere mereu...

-Și de când te-ai despărțit de Verus?

-De aproape doi ani!

Deci ea era bucuroasă că-l ruinase pe Verus, probabil că fusese bucuroasă că mă ruinase și pe mine sufletește...Nu datorită ei apucasem eu această cale?

-Fii atentă, că dacă te vei purta și cu Împăratul cum te-ai purtat cu mine și cu Verus, ăla te-aruncă-n mare!

-Știu! Mi-e frică...Eu sunt nestatornică precum valurile...Tace, meditează la ceva, apoi după un târziu: Auzi, Flavi, zice, ce bine mi-ar sta și mie preuteasă lângă tine! Prea am rătăcit mult și prea am fost blestemată!

-Eu, Sulamita, am două cetăți: una e-n sufletul meu, a doua e ceea ce vezi! Ca să-ți gădesc loc în această cetate, ar trebui să ai loc întâi în inima mea! L-ai avut odată și n-ai știut să ți-l păstrezi, acum pe acel loc au bătut vânturi și-au crescut buruieni și mărăcini, a rămas pustiu... Mi-ar place să te văd înveșmântată-ntr-o rochie albă ca preuteasă a Noului Ierusalim, să-ți sărute mâna și să te respecte acest norod prost, așa cum îl crezi tu...Crezi că nu te-am visat așa? De zeci, de sute de ori! Cu romanul tău ce-ai mai făcut? Ai destui scribi la curtea Împăratului care te vor ajuta...

-Ești răutăcios, Flavi! Știi când îl voi scrie? Fii atent, ieri, neavând de lucru, am chemat în secret o ghicitoare să-mi spună ceva despre viitorul meu.< Sărut mâna-zice- ai calea-ncurcată și drum de pușcării, viitorul dumitale e întunecat...Privește, taurii ăștia care-mpung și focuri care mistuie...> Știu- zic- ajunge! Eram sigură că așa îmi va spune căci m-am visat de multe ori în temniță cu o lumânărică în mână, scriind la acel roman! Și-așa va fi, acolo îl voi scrie și-l voi rescrie până voi cădea moartă! Și-acum pentru că nu trebuie să mai stau mult, îți spun eu o vorbă, cea care te-a iubit totuși, pleacă din această cetate pentru că va veni Împăratul cu armate și vă va nimici pe toți, îți spun eu că nu mai are stare...

-Tot e bine- zic-dacă nu mai are stare, e un semn că ne vine și nouă rândul să-mpărățim această lumeeeee!

-Ficționaruleeee! Ficționaruleeee!- îmi strigă ea, exact ca-n visul acela și pleacă legănându-și șoldurile după ce și-a făcut mâinile căuș și-a gustat apa Izvorului...

Am rămas privind în urma ei și nu știam ce să mai cred despre această femeie...

După ce ne-am pus bine burțile la cale cu friptura de curcan și cu vinul de Calabria, am rugat-o pe Maria Mandripora să ne dea un răgaz să ne odihnim și noi. Bona și cu Flăvișor ne părăsise mai devreme căci băiatului i se făcuse tare somn și adormise în brațe.

Eu cu Sulamita ne-am culcat în salon: un baldachin enorm străjuit de o cortină de mătase roșie ne împresurase enorm, în față tabloul, Ducelui de Spoleto cu favoriții lui ne privea parcă iscoditor.

-Acolo la castel nu scăpam de umbra Ducesei, aici nu scăpăm de umbra Ducelui!

-Nu te mai uita la el!- glumii eu cu ea.

-Păi se uită el la noi, tu nu vezi cum clipește din ochi?

-Ai o fantezie bolnavă!

-Lasă-l că-l aranjez eu!

Se sculă, luă tabloul și-l întoarse invers, zise c-așa e mai sigură că poate să doarmă. Dar nu adormi, privea în tavan și se gândea. Nu vrusei să-i arăt că o iscodesc și mă făcui că dorm. În ciuda oboselii, nu putui nici eu să închid ochii. Soarele Mediteranei ne inundase camera și urca alene pe un fond de cer albastru pe boltă. Peste tot erau zgomote și strigăte; lumea Veneției se trezise și acum forfotea.

-Crezi că Mandripora o să-și țină cuvântul?- se trezi Sulamita întrebându-mă.

-Eu sper!- o încurajai eu ferm și ea se uită la mine cu ochii ei mari.

Îi luai seama mai bine și se făcuse mai frumoasă, după naștere formele corpului se rotunjiseră și se împliniseră, cămașa de noapte, roză, aproape transparentă îi scotea în evidență colonada gâtului, marmoreeană, peste care-i cădea un șirag de safire, bătute-n fir de aur: părul blond, răvășit pe pernă, era parcă un fuior de mătase, pus în neorânduială de o

mână dumnezeiască, mai presus de orice, ochii îi scânteiau parcă bolnavi de o dulce pornire interioară...

-Tu să nu te mai uiți la mine cu ochii ăștia!- glumii eu și-i strânsei obrazii între palme și o sărutai. Ea, ca niciodată, îmi răspunse la sărut și cu un gest tandru își vârî capul la peptul meu. Îi simții atunci parfumul părului că mă inundă ca un narcotic, o mângâiai și eu și-o îmbrățișai și ea se lăsă iubită cu o naivitate feciorelnică de mult uitată. Apoi adormise pe brațul meu; o auzeam suflând și-i simțeam pieptul încins cum se mișcă în ritmul respirației...

Ne-am trezit cam în jurul orei prânzului, de fapt venise Flăvișor la noi și avea chef să se joace de-a caii pe burțile noastre. Mă gândii că poate venise timpul să trăim și noi fericiți, aici la Veneția, departe de grijile Ducatului, poate ne-am găsit fericirea pierdută...

Dar n-avea să fie așa, această dragoste avea să fie ca un cântec de lebedă, ultima din viața noastră. Căci totul este schimbător pe pământ: și oameni, și natură, și soartă...Mai ales soarta, care ne joacă atâtea feste...

Pe seară mi-am luat adio de la Flăvișor și de la Sulamita și-am plecat unde mă chemau grijile Ducatului De-abia acum am văzut eu dezastrul de acasă: castelul în ruine arăta ca o cetate asediată peste care trecuse focul gheenei: ruine și iar ruine...Totul negru: ziduri care plâneau, copaci arși, și câmpurile arseseră cu recolte cu tot...Căutam să mai refac ceva din ceea ce fusese castelul, sau vreo amintire din acea frumoasă bibliotecă care mă hrănise spiritual atâția ani, sau rămășițe din tablourile cu rame aurite care împodobiau castelul...Focul, lacom, înghițise totul, rămăseseră doar zidurile care îmi rânjeau bestial ca într-un vis de nebun. Voiam să-l aduc aici pe Flăvișor cu bona pentru a se juca mai mult în natură, îmi pusesem în plan să-i cumpăr un ponei pe care să-l îngrijască el și, când are chef, să-l călărească și să se joace cu el.

Lucrările castelului începuseră bine, aveam vreo douăzeci de lucrători, făcusem rost de materiale de construcție și în câteva săptămâni ridicasem aproape până la acoperiși clădirea.

Numai că la trei luni de la plecarea mea de la Veneția primii o scrisoare de la bona prin care mă chema urgent pentru chestiuni foarte importante. Iată despre ce era vorba: Că Sulamita, după plecarea mea, umbla numai cu Maria Mandripora pe unde nu știa nimeni, că se întâlnise de câteva ori cu Verus aici la vila Faustina și că Maria Mandripora (da, da, auzise bona cu urechile ei!) o îndemna să mă lase pe mine și să se căsătorească cu messerul Verus că i se deschide o altă viață...Apoi îmi scria despre Flăvișor că nu mai are poftă de mâncare și e permanent trist...

De altfel, când am ajuns eu, Sulamita părăsise copilul cam de trei săptămâni și se mutase la iubitul ei. Pe Flăvișor l-am găsit palid, culcat în pat, fără pic de vlagă în el...

-Tati, avea el puterea să-mi mai spună, ia-mă de aici și du-mă cu tine, te rog, ta-ti...Mi-e dor de câmpul nostru și de pădure și de acele dealuri înverzite pe unde mă jucam eu...

Îl întrebai dacă maică-sa mai dăduse pe la el și n-a vrut să-mi spună; a fixat cu privirea un colț al camerei și a rămas mut.

Vrusei să plec la messerul Verus să am o discuție cu nevastă-mea; voiam să-i amintesc clipele frumoase pe care le petrecusem la despărțire, acele unice clipe care-mi întăriseră convingerea trăinicieii căsnicieii noastre. Dar n-am făcut-o! Mi-am zis că a cerși un dram de dragoste e un semn de neghiobie. Și m-am hotărât să-mi iau băiatul, s-o las dracului și pe Mandripora cu vila ei,Faustina,cu tot, adio Sulamita, și să-mi refac viața acolo la castel. Chiar îl consolai pe băiat:

-Nu fi supărat, Flăvișor, că chiar astăzi o să te ia tati cu el cu caretta acolo unde dorești tu. Acolo te vei întâlni cu câmpul tău,cu pădurea și cu dealurile, am să-ți cumpăr acel ponei pe care ți l-am promis să te joci cu el...

L-am văzut că a zâmbit, apoi a oftat: în sufletul lui se instalase o adâncă și dureroasă tristețe...Atât a putut să-mi mai zică:

-Și mami?

26

După ce plecase Sulamita de la Izvor, zile și nopți întregi, mai ales nopțile, parcă cineva striga după mine: <Fic-ți-o-na-ru-leee!> Am vrut apoi să povestesc și meșterilor care dăduseră aproape gata zidurile Noului Ierusalim întâmplarea mea cu Sulamita și Medinei Stavropolis, pictorița care scotea din penelul ei minuni (îl zugrăvise pe Dumnezeu și om și soare și-i dăduse chipul și înfățișarea mea și acest fapt mă umili foarte...). Dar tot un glas interior îmi șopti: <leagă-ți sufletul cu șapte lacăte și să nu le descui până la mormânt; acolo în fața Tatălui să le desfaci și să-i ceri iertare și pentru ce-ai făcut și pentru ce n-ai făcut și aveai de gând să faci căci numai așa vei muri împăcat!> Și am tăcut, mi-am adus aminte de cuvintele lui Farah: <faptele, domnule Flavius, faptele contează...>

Pe zi ce trecea se ridica acea minune în câmp pustiu ca o mare catedrală a omenirii, prin mijlocul căreia trecea acel Izvor al Fericirii. Clădirea arăta cam așa: avea șapte laturi, pe fiecare latură câte patru colonade sprijineau acoperișul care era în forma unei flori de lotus ce se termina cu o petală; din fiecare petală, printr-un sistem de vitralii inunda lumina zilei care se concentra toată într-un focar acolo pe unde trecea Izvorul. Pictorița făcuse pe pereți scene din visele ei iar în centru pe Dumnezeu cu mâinile-ntinse spre bieții muritori, era un Dumnezeu enorm care trona pe imensa boltă și veghea la norodul acela care se perinda zilnic și sorbea apa fermecată...

Îmi veneau și vești triste care circulau prin Imperiu și mă blamau, că un nebun, adică eu, înhăitat cu o curvă , adică Medina Stravopolis, am făcut chip cioplit lui Dumnezeu și l-am pervertit în această catacombă și-am atras mulțimile, bazându-mă pe prostia lor, în ciuda canonicei rânduiei bisericești a Sfântului Scaun Apostolic, la rugăciuni anapoda și la povești care pervertesc oamenii ca aceea a Izvorului Fericirii.

Alte vești: că Împăratul cu armatele lui, împreună cu aripa militară a Inchiziției pregătesc o răfuială serioasă cu mine; ba mai mult, că s-au pus sume serioase pe capul meu, că cine va prinde pe ereticul Flavius Malvinus va căpăta mii de ducați și va fi trecut în Ordinul Dominicanilor...

Auzind toate acestea, Omul Grotelor îmi întări paza și-mi zise:

-Stăpâne, aici e lupta care să apuce pe Dumnezeu! A sosit timpul ca Dumnezeu să fie al nostru de data aceasta! Am și eu vești că lumea lucrează împotriva lor, se organizează și se răscoală, ostașii Împăratului au început să-l părăsească și să se dea cu poporul, adică cu prostimea.

Medina Stavropolis îmi zise tristă, după ce termină lucrarea:

-Acum pot să mor! Mi-am dat obolul pentru cea mai înălțătoare faptă! Știu ce clevetesc unii: că noi trăim și păcătuim împreună sub acest acoperiș, păcălind lumea cu visele noastre aiurite...Dar am probe că eu m-am lecuit și cu mine zeci de mii, poate sute de mii de oameni care vin aici și sorb apa miraculoasă a Izvorului, plecând fericiți... În jurul Noului Ierusalim se reclădește o nouă lume, după canoane noi. Aici este cer nou și pământ nou și vorba Apocalipsei: <iată, cortul lui Dumnezeu este cu oameni în el și El va sălășlui cu ei și ei vor fi poporul Lui și Însuși Dumnezeu va fi cu ei...>

Și eu am zis, tot ca-n Apocalipsă:

-Eu sunt, Medino, Alfa și Omega, începutul și sfârșitul, trimisul Domnului pe Pământ...Celui ce însetează, îi voi da să

bea în dar din Izvorul apei vieții...Cel ce va birui va moșteni aceasta și va fi fiul lui Dumnezeu...Iar partea celor fricoși și necredincioși și spurcați și ucigași și desfrânați și fermecători și închinători de idoli și tuturor celor mincinoși este în Iezerul care arde- și arătați către ruinile abațiilor din deal care încă mai fumegau- cu foc și cu pucioasă, care este moartea a doua...Această Mare Biserică este Mireasa mea...Închisă în Cetate și Cetatea cu zid mare împrejur, spre răsărit trei părți și spre miază-noapte trei părți și spre miază-zi trei părți și spre apus trei părți... Și în Cetate nu va intra nimeni pângărit și nimeni care e dat cu spurcăciuni și cu minciună...Privește -i tu limpezimea Izvorului, aici în centrul lui va crește Pomul Vieții, un nou Pom al Vieții...Și noapte nu va mai fi și nici răutăți nu vor mai fi și nici ispite și gânduri rele...

-Doamne, Împărate,- zise Medina cu ochii mari, fermecată de vorbele mele- vorbiți ca din carte și aveți dreptate, duhurile rele să-i mănânce pe cei ce clevesc despre noi că ne spurcăm credința cu necurățenii! Și se luminase Medina și-o făcuse Dumnezeu de o frumusețe stranie ca pe o Madonă de pus la icoane. Și-ncepuse să-i curgă lacrimi, amintindu-și de pruncuciderea pe care o săvârșise și se căia foarte, zicând și mulțumindu-mi că aici și-a găsit ea liniștea și pacea cu penelul în mână, slujindu-l pe Domnul. Și-am făcut-îmi zice ea- chipul tău acolo sus pentru că Dumnezeu n-are chip și a luat înfățișarea ta! Și cei ce vin aici, ție ți se vor închina și îți vor aduce ofrande... Și a început să plângă plânsul ei suav care-o purifica și-o ușura de rana ei grea care-i apăsa sufletul...

Și iar venea altă noapte și cineva, din senin, lua chipul Sulamitei și-mi striga: Ficționaruleeee! Și iar îmi aducea aminte de viața de dincolo unde mă hrănisem numai cu nefericire. În credința mea îmi ziceam că numai cel ce renunță la fericirea lui, făcând fericiți pe alții, intră în grațiile divinității, devine fericit, iubitor de oameni...Iubitor de oameni (căci dragostea de femeie este sinucidere curată),

iubitorul aproapelui tău (căci iubirea femeii și gelozia, sunt forme absurde ale individualismului), iubitor de tot ce a creat Domnul pe pământ(căci dragoste de femeie sparge sufletul și-l robește), iubitor de Dumnezeu(căci el e izvorul tuturor faptelor bune și el îți dă mântuirea)...

Și Omul Grotelor, paznicul meu, veni la mine supărat și-mi zise:

-Și Împăratul se teme de credința noastră; sfetnicii l-au sfătuit să oprească războiul împotriva noastră! Să te ferești, Stăpâne, căci a pus furi pe urmele tale să te aducă întreg la Curte să vadă și el ce stofă porți în suflet și-apoi să te osândească la moarte... Îi e frică de norod să pornească războiul...

-Știu, Omule, i-am răspuns eu, așa mi-a spus și Domnul: eu voi muri sub ghearele Împăratului dar această Biserică prin care trece Izvorul Fericirii va dăinui cât lumea căci este însuflețită pe sacrificiul meu! Are destule vicleșuguri Împăratul de a mă prinde, cât timp vei veghea tu, voi dormi liniștit; după ce nu vei mai fi tu , mă voi teme!

Și am ieșit afară și m-am plimbat singur prin livada cu vișini. Era primăvară și toată livada era albă ca un vis frumos, înfloriseră cireșii și bâzâiau albinele prin ei și umbla fericirea pe pământ și crescuse iarba și florile și miresmele de tei se răspândiseră, bătute de vântul cald al primăverii peste tot pământul, și bâzâiau gâzele în nuntirea lor și fluturii colorau natura bucolică și se jucau prin iarbă ca niște mici ghiduși, galbeni, albaștri, viorii, roșii, și se zbenguiau mieii pe coline și zbieretul mioarelor umplea cu glasul lor tăcerea aceea...Și undeva un corn dulce-sunând, venea parcă din copilăria mea spre mine cu tot căldul de amintiri care mă hăituiseră o viață și, când mă bine-fericeau, când mi-aduceau sumbre scene văzute și nevăzute din mica mea viață... Și codrul se dulce-legăna în pala vântului care-i mângâia frunzișul și la marginea lui îmi apărea micuțul Flăvișor, zburdând și strigând aproape cântat: ta-ti, ta-ti, ta-ti... Apoi o dulce- nălucă-n alb, romantic

mai fugea, rochia ei lungă pe sub poale de pădure cu corpul căprior, bătută de boarea vântului, scoțându-i în relief minunile ei de femeie, și parcă-ar fi fost și n-ar fi fost Sulamita, parcă era mersul ei și grațiile ei, dar eu nu mai eram sigur, căci prea străină-mi devenise și ruptă de sufletul meu și mă întrista la auzul acelui corn care venea din trecut, topindu-i imaginea în verdele pădurii și-n azurul cerului, depărtându-se, depărtându-se mereu...

Și cald și luminos mai urca soarele pe boltă ca o ființă și el, poate cea mai mare din Universul nostru, ca o ființă care tăcea, dar fericea pe toată lumea cu căldura lui. De-aia poate la răscrucile apariției Omului, lui i s-a închinat toată lumea, făcându-i Zeul Nemuritor al ei.

Minunile primăverii băteau la poarta sufletului meu ca un semnal care-mi pusese tot corpul în alarmă și mă teroriza cu fericitele clipe care n-aveau să mai dureze mult...

27

Plecasem, așadar, cu Flăvișor în brațe, lăsând în urmă vila Faustina ca pe un vis urât și nu știu de ce, de data aceasta nu mai eram deloc gelos pe Sulamita... Doar o undă de regret mi se strecura în inimă pentru anii pierduți cu ea și cu sentimentele irosite aiurea... Mă întrebam adesea cum ar fi trebuit să fie ca să fie frumos, adică cum trebuia să se desfășoare viața mea ca să nu intru în acest impas. Și răspunsul mi se părea foarte simplu: să nu fi apărut Sulamita...

E o nebunie și dragostea asta când îți pui în gând să domini sufletul altuia... Libertatea spiritului e cea mai mare descoperire a psihicului. Sulamita avea această calitate a nestatorniciei spirituale căci iată ce-mi scrisese ea: <Dragă Flavi, Îmi dau seama că te rănesc spunându-ți adevărul: eu nu știu ce-i iubirea adevărată și fug s-o caut. Am avut iluzia c-am

găsit-o la tine, dar m-am înșelat! Ie îți trebuie o soată statornică care să țină la tine și să te îngrijască ca pe un copil, așa cum fac soțiile de țărani cu bărbații lor. Îmi dau seama că greșesc enorm lăsându-ți pe cap și copilul. Dar cu mine n-ar avea șanse să ajungă prea departe! Eu vreau să-mi urmez orbita mea; îmi dau seama că greșesc, dar vreau să nu imput nimănui eșecul vieții mele. Să ai grijă de Flăvișor al nostru și să-i dai o educație aleasă. A ta fostă, Sally.>

Citeam și răs citeam această scrisoare pe drumul plin de hârtoape și mi se părea că totul în fața mea se îmbrăcase într-un doliu universal. Natura toată, cu văi cu tot, cu coline, cu păduri, cu copaci, cu ape, cu stele și cu lună plângea parcă ca o mireasă părăsită în ziua nunții. Nu-mi puteam da seama ce prevestire mai e și asta, puneam totul pe seama despărțirii noastre. Și n-avea să fie așa! Căci destinul, aspru, cum e, a mers mai departe cu loviturile: pe drum boala lui Flăvișor s-a agravat, a început să spună aiurea, delira cuvinte fără șir, a căror semnificație nu o putea decodifica decât mintea lui crudă. <Fuge, fuge, fuge, repeta el, și stelele cad în apă, ta-ti, ta-ti, ta-ti, privește ce foc uriaș o înghite pe mami, privește, ta-ti...> Transpira tot, îl strângeam în brațe și nu știam ce să-i mai fac. Am coborât cu el și l-am arătat unui vraci. M-a pus să-i dau fiertură de coajă de salcie să-i treacă temperatura ridicată. Pe drum și-a mai revenit dar pentru puțin timp, dintrodată boala s-a înrăutățit, copilul a început să se zbată și, după câteva minute, a murit în brațele meu tocmai când ajunsesem la castel. Am coborât cu el din caretă și-mi vene s-o ieu la fugă pe un tărâm unde s-ar fi putut să-l înviez...În acea încleștare mi-am adus aminte de vorbele magistrului meu:< în clipele grele ale vieții tale, păstrează-ți calmul ca să nu iei măsuri nelegiuite!> Aveam în fața mea un abis unde aș fi putut să mă arunc cu el, să-mi sfârșesc și eu viața, dar n-am făcut-o! Și dintrodată mi-a venit o idee și m-am dus la constructori și le-am spus: <Opriți lucrul! Nu vom mai construi un castel! Aici vom face o bazilică-mormânt unde va fi înmormântat

Flăvișor...> Și le-am dat instrucțiuni ce și cum să facă ca în câteva zile să fie gata. Mesajul meu a fost receptat cum trebuie și în patru zile aveam cel mai frumos mormânt pe care-l văzusem vreodată în mijlocul unei frumoase bazilici. Le spuseseam să cheltuie toate veniturile Ducatului și să cumpere ce cred ei că e mai frumos și să plătească meșterii ca să-i tragă inima să facă un lucru durabil . Și s-a împlinit dorința mea...

A treia zi, după înmormântare, nu știu dacă a fost adevărat sau a fost vis, c-am văzut-o pe Sulamita într-o rochie lungă, neagră, îngenunchiată asupra mormântului, singură în acea bazilică, plângând asupra mormântului lui Flăvișor, spunea rugăciuni și implora pe Dumnezeu...

Aici am avut eu cea mai violentă discuție cu ea:

-De ce, de ce, nenorocitele, striga ea la mine în acele sacre tăceri din bazilică- de ce n-ai avut grijă de el că dacă știam, nu ți-l dădeam, îl creșteam eu cum puteam, nenorocitele! Ne-no-ro-ci-tu-le!

Eram atât de îndurerat încât la început nu i-am răspuns la provocări, dar dacă ea a văzut că eu tac, a sărit cu pumnii pe mine:

-Simți că ești vinovat, ai, de-aia taci ca un mojiș, ce i-ai făcut copilului?- se rățoia ea la mine și-mi căra la pumni în cap, de ce-a murit copilașul meu, rupt din inima meaaa? ...de ce? de ce?

N-am putut să mă mai abțin și i-am dat violent două palme peste față și-a împrăștiat cu sângele ei proaspătul mormânt. Știu că i-am mai zis atâta, cu o scârbă ancestrală:

-Târfă ordinară ce ești!

-Criminalule!- a mai avut ea puterea să îngaime și a tăcut și a căzut jos cu sângele curgându-i șiroaie pe gură și pe nas. Am încercat s-o ridic, s-o trezesc din leșinul ei, dar n-am putut. Am săltat-o în brațe, o simțeam cum suspină și cum respiră rar, am apucat-o pe sub picioare și de gât și-am luat-o cu ea spre ușă. Afară ne-a lovit răcoarea, căci bătea zefirul primăverii și luna strălucea pe boltă ca o vâlvătaie și codrul era negru, doar

lăstărișul înverzise și stelele păreau niște făclii aprinse care pluteau în eterul nopții, iarba era mare și mirosea a flori și-a dulce șoptire de dor de fân și ea caldă și moale, aproape moartă s-a pierdut până la neștire și s-a abandonat în brațele mele și-am pus-o jos în lăstăriș și i-am dat șuvițele de păr la o parte și i-am șters fața cu cămașa mea de sângele aproape închegat, fața ei îmbujorată și caldă, și-o pornire bestială a venit în mine, probabil de acolo din sursele animalice ale omului, și i-am dezvelit trupul ei încins și-am violat-o cu o pofță nebună.

Când m-am trezit, eu eram transpirat lac și corpul ei zăcea rece lângă mine. A trecut deodată un fior prin mine: dacă a murit? dacă s-a întâmplat așa să moară în brațele mele? Aș putea să fiu așa cum mi se adresase ea, adică un criminal! Numai la auzul acestei vorbe, mi s-a făcut silă de mine și imediat am avut o revelație: Izvorul Fericirii! Voi lupta până la moarte să găsesc Izvorul acela pentru care se sacrificase atâta lume. M-am gândit la vorbele Maestrului meu: <Când te va refuza lumea, vino la mine și-ți voi încredința secretul hărții din Biblioteca Babel cu Izvorul Fericirii!>

Am mai privit pentru ultima dată în urmă în acea noapte, am lăsat-o pe Sulamita acolo în iarba moale, părea o regină părăsită pe câmpul de luptă și-am lăsat acea bazilică în mijlocul câmpiei cu ceea ce avusesem eu mai drag pe pământ: cu Flăvișor, am lăsat gloria Ducatului, am lăsat stele, am lăsat lună, am lăsat viață și-am plecat ca simplu muritor spre locul plin de pustnicie unde-și trăia ultimele clipă ale vieții Dactorul Sublimus. Și acum să vi-l descriu: ați văzut moșnegi cu barba până la brâu? În chilioara lui, acolo în vârf de munte părea un schimnic de la Atos. Și ce bucuros a fost când m-a văzut! Zice:

-Precum trupul acesta al nostru, în lipsa sufletului e mort și rău mirositor, la fel și sufletul care nu se mișcă prin înțelepciune este mort și nenorocit și rău mirositor...Și înțelepciunea nu vine fără o liniște a sufletului...și liniștea fără retragerea în tine...Șezi aici lângă mine să te liniștești căci

sufletul tău e în convulsii, șezi aici să te apropii, cum zice sfântul Pavel, de tronul harului, de Dumnezeire, căci Dumnezeu e Binele mai presus de fire. Și Binele suprem este Izvorul Fericirii, Noul Ierusalim al viitorului de care a vorbit Sfântul Ioan în Apocalipsă...Eu am taina Izvorului și după ce-mi ucenicești o perioadă de timp, te voi trimite la Biblioteca Babel și apoi cu harta în mână, să-l găsești, să te lupți pentru el și să-l redai omenirii...

28

Privesc cerul printre gratii: un imens senin fără pic de nor...Aș vrea să plouă, să-ntind mâna afară s-o fac căuș și să sorb apa strânsă-n palme...Mi-e sete, Doamne, și mi-e dor de viață! Încerc să scriu ceva din ultimul capitol al meu de viață și nu știu cu ce să încep...Prea au rămas toate în urmă, niște amintiri schiloade care dau năvală peste mine, aglomerându-se în memoria mea ca într-o cutie cu relicve...

Să vă povestesc cum a pus Împăratul mâna pe mine. Cu vicleșug. Mai întâi mi-a otrăvit garda personală, pe Omul Grotelor, pe care l-am găsit dimineața căzut la ușa mea și lângă el un bilet, adresat mie: <Predă-te- scria acolo- că ți-a sosit sfârșitul!> Nu mi-a sosit niciun sfârșit, Împărate Luminate, sfârșitul meu e și al tău! Am luat aspre măsuri de securitate, am dublat sentinelele la porțile Noului Ierusalim, mi-am schimbat domiciliul, dar se vede că tot ai tăi te trădează căci m-am pomenit într-o noapte cu trei soldați din garda imperială rânjind la mine: <Vrăjitorule, au zis ei, scoală că avem treabă, să nu miști, să nu vorbești, îmbracă-te repede și hai!> Îi privesc mai bine și cine credeți că erau? Emanoilos,Victorius și cu Ianus...Cei trei Iuda...

-Cum ați pățuns aici?

-Cu bani faci orice!- îmi rânjește foarte satisfăcut Emanoilos.

Dar am văzut că mințea, nimeni de aici nu mă putea trăda pentru bani. Cu o zi înainte ceva am simțit că nu e în regulă. Mi s-a părut că pictorița Medina Stavropolis se schimbase la față și ne aducea mâncarea pe tăcute. Era clar că aceea nu mai era adevărata Medină ci o intrusă de-a lor. Așadar puseseră mâna pe adevărata Medină, o arestaseră și în locul ei introduseseră o altă femeie, îmbrăcată în straiile ei... Această femeie le dăduse toate informațiile și ea le înlesnise calea celor trei haidamaci ai Împăratului să pună mâna pe mine.

Mi-au ordonat să nu scot o vorbă, să părăsesc pe tăcute Noul Ierusalim și să-i urmez într-un docar închis, păzit de un pluton de soldați călări...Pe cărări dosnice m-au dus în temnița împărăției și m-au legat în lanțuri.

De peste tot îmi veneau vești triste. Noul Ierusalim a fost devastat de cohortele împărătești, toți răsculații de la Grote au fost prinși și arestați. Pedepsele se țineau lanț...Izvorul Fericirii fusese un dezastru!

29

În curtea Împărăției era forfotă mare...

Priveam printre gratiile temniței cerul, albastrul acela pur al lui în care-și scăldau păsările făpturile lor în razele răsăritului de soare...Mă gândeam ce fericite sunt aceste viețuitoare în libertatea lor....Oare aş mai avea puterea morală s-o mai iau de la capăt? Adică să evadez, să organizez mulțimile și să-l lovesc pe Împărat în moalele capului...Dar la ce bun toate acestea? Pe pământ e Împărat Răul...Între Bine și Rău, Răul acesta are rădăcini adânci, nu-l poți doborî ușor, îi

tai rădăcinile într-o parte și el răsare în altă parte. Edenul, sau Paradisul, sau Raiul, sau cum veți vrea să-i ziceți, e imaginat de oameni fără lucrarea Răului, dar Edenul, sau Paradisul, sau Raiul este numai în mintea noastră, dincolo de viață, unde-l căutăm, nu-i decât muzica sferelor și un imens întuneric...

Încerc să închid ochii și să pătrund acel întuneric și să ascult acea muzică a sferelor, dar nu pot să le pricep! Probabil că trebuie să treci un hotar ca să auzi și să vezi ce ne imaginăm noi...Și acel hotar este Istrionul, poate dincolo de el este Edenul...Privesc în depărtare munții, pădurile, cerul, toate sunt lucrarea lui Dumnezeu. Dar pe lângă toate acestea, Dumnezeu a mai făcut și pe Om și, făcându-l pe el așa cum este, a zis ca în lume (numai în lume) să guverneze deopotrivă Binele și Răul , două forțe care se luptă pe viață și pe moarte dar niciodată nu se înving una pe alta, ele sunt blestemate să trăiască una lângă alta și să se lupte permanent. Dar nu numai în lume sunt aceste forțe, ele sunt și în sufletul nostru și se războiesc permanent. Această dualitate nenorocită care ne amitește că Omul e și Om și Fiară...Depinde până unde merge Fiara din noi...

Cerul azuriu privit de după gratii este simbolul libertății, orizontul acela îndepărtat pe care toți dorim să-l cucerim fuge veșnic de noi, ca o Fată-morgana, și se ascunde undeva, în infinit...

Unde este acel cântec fantastic care ne pusese în mișcare:

< Libertate, te iubim,

Ori învingem, ori murim!>

Refrenul lui încă-mi mai sună în urechi. Încă mai visez. Mulțimile, îngrozite, s-au întors pe la casele lor. Delațiunea iar s-a întins peste tot. Grotele gem de oameni. Blestemele se varsă asupra noastră. Că noi am vrut să răsturnăm ordinea publică, noi am supărat pe Împărat și Scaunul Papal...

Se aude ușa de la intrare. Privesc. Este temnicerul. O gorilă. Îngână ceva. Încerc să deslușesc ce zice. Bolborosește. Înjură. Că dacă nu era răscoală , trăia și el ca lumea.

-Pregătește-te!- zice.

-Sunt pregătit!- îl răspund eu- crezând că mă ia să mă omoare.

-Nu, zice, pregătește-te de vizită!

-Care vizită?

-A Împăratului...

-De ce?

-Vrea să te cunoască! Te consideră un om curajos!

-Zăăăuu? Atunci adu-mi haine curate, lasă-mă să mă spăl, să mă bărbieresc...

-Hai, nu mai fă pe janghinosul...

Vine Împăratul cu o suită, e tot înfîțat și înveșmântat în aur. Semeț. Tăcut ca o umbră. Tandru. Cu figura lui senină. Pare senină, dar sufletul îi e învălmășit. Rămân perplex de figura lui. O caricatură. Ochi mici. Gură mare. Ca de prost. Urechi dezlipite de cap ca de bovină. Mă privește tăcut și dă din cap a lehamite.

-Dumneata ești Flavius?

-Da, eu sunt!- îi răspund curajos, înfruntându-i privirea înțepătoare.

-Cum a putut să te iubească?-zice el, îngândurat.

Am tăcut, n-am știut unde bate el cu această întrebare. Adică cine să mă iubească? Moartea? A tăcut și el și a dat din cap.

-Am venit să-ți ascult ultima dorință- zice el privind la strelicea de lumină care venea pe o ferăstruică cât palma.

-Cine v-a trimis?

-Aici eu pun întrebările!- se rățoiește el la mine, întinzând din gâtul lui subțirel. Mai repet încă odată întrebarea: Care ți-e ultima dorință?

-Eu nu mai am dorințe! Când trebuie executată sentința?- îl mai întreb eu.

-Iar pui întrebări!

-Le pun pentru că ultima dorință e legată de această execuție...

-Și care este?

-Să dați ordin să mi se aducă hârtie și condei să-mi scriu viața și s-o las generațiilor ce vor veni după mine, să cunoască și ei aceste timpuri...

-Crezi că merită?

-Cu siguranță va merita!

-Vei avea hârtie și condei!

-Mulțumesc!

Împăratul iese din celulă grav cu o undă de regret pe față. Mai privește încă odată în urmă după care închide ușa.

Eu rămân singur, într-un imens întuneric...

30

Stau cu foaia albă de hârtie în mână și nu știu cu ce să încep. Știu precis că atunci când voi ajunge la ultima filă, îmi va veni sfârșitul. Și ce-aș putea eu să scriu aici să intereseze lumea? Despre viața mea? O bagatelă! Sunt alte vieți de o mie de ori mai interesante ca a mea: vieți de împărați, de regi, de războinici, de savanți, de corăbieri vestiți...E acel Ulise care a colindat lumea, sau Cezar, sau Alexandru Macedon, sau Împăratul Constantin... Și alții, și alții ...Și ce s-a ales de ei?

Doamne, cum mai plouă de trei zile pe aceste meleaguri, cum cade ușor pe acoperiș și apoi picătură cu picătură se scurge pe la streșini...E timp de vis, de baladă, de somn...

Cum va fi moartea mea?

Eroică!

Nu, lașă!

Toți se vor bucura! Toți vor bate din palme!

Să scriu un roman al dragostei mele cu Sulamita? Pe cine ar interesa? Aș scrie o poezie lungă care ar începe așa:

< Iubirea-i o haină zdrențuită,

Purtată de toți neghiobii.

Îmbrac-o, dacă vrei să treci Istrionul

Și nefericit vei fi ca o pasăre stingheră...

Eroismul?- Un balon de săpun...

Numai moartea-i adevărată,
Ea ne descărnează de păcate
Și ne saltă sufletele spre eternitate...>

O altă idioțenie! Câți n-au cântat iubirea, eroismul și moartea mult mai bine ca mine...

Să-i scriu Sulamitei o scrisoare de adio cam așa:< Iubită femeie, Aștept satârul deasupra capului și gândul îmi este tot la tine...> Tâmpenii de visător! Cum pot să-i scriu eu așa ceva?

Ce frumos plouă afară: poezie cerească!

La curtea Împăratului e o liniște de mormânt. Curtenii dorm. Și paznicii dorm. Și câinii dorm. Nici șobolanii nu mă mai interesează, dorm și ei. Dorm și șerpii și toate lighioanele de pe pământ dorm. Numai Sulamita nu doarme. Mi se strecoară sub pleoape și-mi strigă: <Fic-ți-o-na-ru-le!>

Cum aş fi putut eu s-o păstrez pe Sulamita? Poate dacă trăia Flăvișor...Îmi pierea dorul de Izvor, nu mai deveneam eu buricul pământului să răstorn lumile...O iertam și pe Sulamita de infidelitățile ei și poate că...Doamneee, unde am greșit? Unde s-a fisurat destinul meu?

A căuta absolutul...

Călătorule, rătăcit prin viață, mulțumește-te cu puținul tău..

Cum adică?

Nu pricep. Marii răzvrățiți ai vieții m-ar scui pă-n față cu asemenea sfaturi...

Am adormit și-am visat un vis care s-ar rezuma la câteva fraze: Împăratul cu Împărăteasa erau legați de mâini și de picioare și scui pați de popor. Împărăteasa- Sulamita! Se răsculaseră cei de la Grote și dăduseră foc Împărăției și lor li se pregătea supliciul... Rugul...Rugul...Să le sfârșie carnea ca în frigare...Cum s-o las eu pe Sulamita să ardă? Strig: <Stați, ea nu e vinovată! Doar el e răul întruchipat pe pământ!!>- și întind arătătorul spre Împărat. Și gata cu visul...Îmi simt respirația...Ce-ar fi să-mi pun capăt zilelor singur? Să nu le las satisfacția lor de-a savura spectacolul morții mele... Uite, îmi

pun ghearele-n gât, strâng și gata! Toți m-ar face laș! Am avut și eu oroare de cei ce și-au luat viața: niște laș! Între Viață și Moarte există Speranța. Am scăpat din ruinele Marelui Cutremur când eram mic, am scăpat de la Biblioteca Babel, am scăpat de judecata Inchiziției...poate scap și acum, sunt miracole mari pe pământ!

Și totuși se apropie timpul execuției și eu n-am început romanul meu...

Și deodată îmi veni în minte acel incendiu de la han cu cei trei delatori. Și am început așa:

<Viața? Calvar sau fericire? Efort sisific de-a ajunge undeva, pe vârfuri. Dar mai ales cădere și dărâmare...>

Și m-a cuprins o febră mare, n-am mai mâncat, n-am mai băut, scriam întruna și ploua amarnic, îmi veneau cuvintele nechemate, imaginile, scenele...

Trăiam, plângeam și râdeam după cum îmi veneau în minte aceste scene ale vieții. Voiam să termin cât mai repede ce începusem. Îmi era frică să nu pot termina romanul până-mi vine ora execuției... Cineva parcă din afara mea îmi dicta cuvintele...

Au trecut patru zile și patru nopți. Am ajuns la final.

Finalul:

<Rămân singur într-un imens întuneric...>

Care pentru mine înseamnă Moartea, Marea Eternitate!

Chem temnicerul:

-Să dai acest manuscris Reginei! Să-l citească și să-l publice...Și să-i mai spui că Victorius se va întoarce din morți și va instala pe pământ Noul Ierusalim!

E P I L O G

<Dascălul nebunilor nu este cuvântul, ci nenorocirea.>

DEMOCRIT

Se rumeniseră zorii în acea zi de supliciu când Flavius Marcus Aurelianus trebuia să moară pentru a treia oară. Și pedeapsa lui căzuse nemiloasă: aruncat în groapa cu lei...

Era a patra duminică a lunii august și vara încă mai stăruia pe acele meleaguri. După lungile zile ploioase și morocănoase, cerul se înseninase, se albise deodată și un soare orbitor inundase natura; iarba înverzise, păsările se auzeau cântând în crângul din apropiere și gâzele zburăteau vesele până la fereastra celulei lui...

Moartea ereticului care încercase marea aventură a răsturnării lumilor era anunțată cu litere mari pe toate zidurile Imperiului, adică: <Mâine, 25 august...se anunță spectacolul morții ereticului Flavius Marcus Aurelianus. Tot poporul va participa la supliciu pentru a lua act de nelegiuirea săvârșită prin instigarea lumii la Fericire...>

Împăratul voia să șimbe în ultimul moment ordinea firii; până acum de fiecare dată când judeca astfel de cazuri, îl arunca în gurile flămânde ale leilor... De data aceasta prinsese în junglele africane, în lungile lui expediții de vânătoare, două mari pantere, grase, căroră le lucea părul pe ele, uns parcă cu ulei de in, să pară mai arătoase în lumina acelei dimineți blestemate. Le ținuse trei zile flămânde și acum urlau în cuștile lor, alături de gealații care le îngrijau.

Încă de dimineață luaseră loc pe bănci toți invitații din Imperiu: duci, ducese, prelați, cardinali, papi, papese, poeți și scibi, învățați în artele militare, ritori și filozofi care veniseră din toate colțurile lumii: din Cezareea, din Bizanț, Atena,

Palestina și Egipt, conduși de însuși Macarie Egipteanul, avă în pustiul scitic, urmați de prostimea de rând și de toți gură-cască, dornici de senzații tari.

Era prima lecție pe care o dădea Împăratul tuturor supușilor și trebuia să fie văzută de cât mai multă lume.

Pe băncile de onoare luase loc întâi Împăratul, apoi lângă el preafrumoasa lui metresă, alături de soțul ei, messerul Verus.

Și acum o paranteză: Messerul Verus, râvnind scaunul împărătesc, o aruncase pe Sulamita în brațele preaputernicului Împărat cu misiunea secretă de a-l ucide prin otrăvire. Și Împăratul se îndrăgostise nebunește de ea. După aceștia trei, venea toată suita împărătească. La ora începerii tragicului spectacol, toată lumea sta mută și tremura de groaza ce va să vie. Cântară întâi douăzeci de trâmbițe și bătură sinistru de înfiorător tot atâtea tobe; glasul lor se înfipse în inimi ca niște săgeți otrăvite, făcându-le să se zbuciume de spaimă.

Se anunță numele condamnatului:

-Flavius Marcus Aurelianus!

Sulamita tresări. Rămase încremenită. Din zâmbetul ei de altădată mai rămăsese doar o mască macabră, cu buzele întredeschise să-i spună Împăratului ceva. Își aduse aminte ca prin vis de o carte citită în biblioteca Ducelui de Spoleto, adusă de Flavi. Un personaj, căruia nu-i mai reținea numele, un fel de filozof în ale vieții (părăsit de iubită, o Mesalină nenorocită care-i dăduse un sfat fostei iubite: <Să nu calci niciodată, femeie,- își aminti ea glasul acelui personaj, care semăna leit cu vocea fostului ei bărbat- pe cadavrele celui ce te-a mângâiat și te-a sărutat, lundu-le drept covoare împărătești, căci oasele lor se vor transforma-n stafii și te vor răzbuna>) apărut ca din senin în gândul ei și îi atrase atenția asupra acestei mari nenorociri. Ca din senin o apucă o ameteală dulce și se revăzu intrând pe marea poartă a castelului Ducelui de Spoleto, îl văzu pe Flavi cu ochii lui frumoși privind-o, îi simți pentru câteva clipă mângâierile lui

și sărutările lui pe gâtul ei finuț, se văzu apoi mamă cu micuțul Flăvișor în brațe...O dulce fericire dăduse peste ei în atmosfera de vis a Castelului...Apoi privi instinctiv spre Verus, canalia, care-o sedusese cu opulența lui...Se văzu flancată de patru eununci pitici și pociți ca el, păzind-o în ietac...<Nu se poate, își zise ea, Flavi va reuși și de data aceasta!>

Regula era aspră. Dacă acel condamnat reușea să se lupte cu fiarele și să învingă (ceea ce rar se întâmpla) era iertat și pus în libertate. Ea, încă de dimineață, mersese la unul din gealații care aveau grijă de fiare și-i dăduse un cuțit să-l ducă condamnatului cu care urma să răpună fiarele. Îi aruncase gealatului două pungi cu galbeni și plecase bucuroasă spre buduar. În timp ce gealatul îi înmănașe cuțitul, Flavius îl întrebase:

-Pentru ce-mi dai această armă?

-Să dobori fiarele!

-Cine te-a trimis?

-O femeie!

-Cum o cheamă?

-Mi-a spus să păstrez secretul numelui ei...Era blondă, frumoasă ,ochioasă și înzorzonată-n aur și argint...

-Trebuie să fie Sulamita!- mormăi el așa ca pentru el.

Și gealatul a plecat.

<Ce mai vrea femeia asta de la mine? Eu mi-am terminat romanul vieții mele ... Ce rost are să-i mai amân sfârșitul? > Și-și aminti finalul: <Rămân singur într-un imens întuneric. Care pentru mine înseamnă Moartea, Marea Eternitate!>

În acest timp cei doi satrapi ai Împăratului îl coborâră pe eretic în enorma groapă cu niște scripeți. Îl îmbrăcaseră ca pe un satir într-o piele de căprioară...În timp ce el atinse pământul cu picioarele, cele două pantere flămânde, scăpate din cuști, rânjiră la el, dezvelindu-și dinții enormi; urmă apoi o scurtă încăierare între ele după care adulmecară pielea de căprioară care încă mai mirosea a sânge proaspăt. Una dintr-o

parte și alta din cealaltă parte, se repeziră sălbatec și înfipseră colții în carnea fragetă, traseră în lături din prada proaspătă, răgind pline de sângele care gălgâia în gurile lor hulpave și începură să îmbuce, lacome, din Flavius...

Nu se auzise niciun plânset, părea că omul murise înainte, nici-o mișcare care s-arate că în acea piele mai e viață. Când toată lumea văzuse sângele țâșnind, încremenise într-un țipăt colectiv, un fel de auuu!, pierdut și disperat care-i împietrise pe toți...

Sulamita nu-și venea crede ochilor, nu mai putu să reziste, se lăsă moale pe brațul Împăratului și-i șopti:

-Sire, mor!

Oamenii curții săriră repede, puseră mâna pe ea și-o duseră în Palat. Pe drum, însă, Sulamita își dădu obștescul sfârșit. Când o puseră jos, observară că era toată vânătă, dinspre inimă o venă se înnegrise, urcându-se la capul decedatei. Întreaga figură era crispată, râsul ei se transformase în rânjet, ochii rămăseseră holbați și fața căpătase paloarea mortului...

După ce se consumă drama, prostimea cu poloboace de vin, date în dar de Împărat, udau cei doi morți cu urale aduse Împăratului și lui Verus, numit proaspăt ajutor la curte.

-Să trăiești, Măria-Ta! Să trăiești!

Un prost care era și mut, coborâse în groapă după ce gealații retrăseseră panterele, și luase un cuțit care lucea în lumina soarelui, plin de sânge.

-Îîî- făcea el- și arăta cuțitul tuturor- îîî!

Nimeni însă nu-l mai băga în seamă, toți se îndesau să umple bărdăcile cu vin și să le dea peste cap.

Soarele se ridicase pe boltă, bătea un vânt cald, care anunța totuși că în curând se apropie toamna...

Sus în palat se pregătea înmormântarea Sulamitei...

1 septembrie 1985-1 iulie 1993
Bucov